

JANUS BIFRONS

Dve Gorici - eno mesto?

Vprašanje, ki ga nismo postavili mi, ampak kdo drug, in to že pred nekaj leti na drugi strani meje. Vseeno pa bomo v teh vrsticah skušali nanj tako ali drugače odgovoriti. Izraz mesto (ki smo ga dali ob Gorici) pojmujemo v širšem pomenu besede kot upravno ali politično enoto in pa kot družbeno skupnost, ki ima določene lastnosti. Gorico so nekateri dolgo časa umetno primerjali z Berlinom, njeno vrtno mejno ograjo pa z zloglasnim zidom Ulbrichtovega kova - vse to seveda zelo neprimerno in demagoško!

Mesto Gorica se bliža svojemu častitljivemu jubileju, svoji tisočletnici. Leta 1001 je nemško-rimski cesar Oton III. Saški v nekem svojem dokumentu (s katerim podeljuje del ozemlja takratnemu oglejskemu patriarhu) prvič uradno označil kraj z imenom *Gorica*, ki da se tako imenuje v slovanskem (slovenskem) jeziku, po latinsko "in Sclavorum lingua". S tem je zgodovinsko dokazano ime našega mesta, ki ne nosi le-tega po kaki od nacionalistov izmišljeni svetnici (Santa Gorizia). Dokaz, da so tu že v srednjeveškem času prebivali Slovenci, saj bi sicer vladar ne uporabljal imena mesta v kakem tujem jeziku. In prav ob teh zgodovinskih reminiscencah se danes marsikomu poraja misel o kaki skupni proslavi obeh obmejnih mest, Gorice in Nove Gorice, leta 2001.

Obmejno sodelovanje med obema mestoma je tudi že zgodovinska stvarnost in ustaljena tradicija. Od obdobja v začetku maloobmejne prometa med Italijo in Jugoslavijo po Videmskem sporazumu pa vse do danes imata obe mesti oz. občini kaj pokazati na tem področju. Mešane komisije, medsebojni uradni obiski, kulturno sodelovanje v tem prostoru, gospodarski in drugi odnosi - vse to je znamenje dobrega sosedstva in pametne politike. Tega niso preprečevale niti menjajoče se politične razmere na tej ali oni strani meje. Seveda se to deloma pozna tudi danes, ko je npr. v Gorici na vladi desničarska uprava, čeprav imamo tudi sedaj nekatere skupne zanimive korake in premike. Naj spomnimo le na skupen obisk obeh županov v Strasbourgu, kjer sta pred odgovornimi evropskimi dejavniki zagovarjala skupne potrebe obeh mest ali bolje tega zemljepisnega obmejne področja v perspektivi vstopa Slovenije v Evropsko unijo.

Tu pa nastanejo neke čudne situacije in se javljajo vidne razpoke. Znano je, da je pred časom goriška občinska uprava izglasovala zloglasno resolucijo, ki v bistvu nasprotuje zakonski zaščiti slovenske manjšine v Italiji. Ta dokument je predložila večinska stranka Forza Italia, zanj pa seveda glasovala vsa skupina Pola svoboščin (Nacionalno zavezništvo in obe krščansko-demokratski desni skupini). Zanj je glasoval tudi goriški župan Valenti, ki pripada gibanju Forza Italia. Zakaj torej razpoke in čudne situacije? Zato, ker je naravnost nesmiselno, absurdno in paradoksalno, da se obmejna župana iz Slovenije in Italije skupaj kažeta v veliki harmoniji in slogi pred Evropo v njeni politični prestolnici, v resnici pa eden od njiju (goriški) zavzema do v svoji občini živeče močne slovenske narodne skupnosti negativno, če že ne popolnoma protislovensko stališče!

/ STRAN 2

- ANDREJ BRATUŽ

Pogled na Gorico in Novo Gorico

PROBLEM ZAŠČITNEGA ZAKONA

SEDANJI ČAS JE ČAS ODGOVORNOSTI

MARTIN BRECELJ

"Prav danes smo v komisiji za ustavne zadeve odobrili zakon za Ladinco in zdaj se nameravamo pospešeno lotiti zakona za slovensko manjšino. Glede vaše zadeve smo v komisiji čakali tudi na predložitev drugih zakonskih predlogov poleg onega, ki ga je podpisal poslanec Caveri. Zdaj smo te druge predloge dočakali in že septembra meseca nameravam predstaviti komisiji osnutek poenotene besedila."

Tako mi je v torek, 29. julija, v poslanski zbornici v Rimu zagotavljal poročevalec za naš zaščitni zakon, poslanec Domenico Maselli. Pogovor s tem prijaznim valdeškim pastorjem, ki je bil izvoljen v osrednje italijansko zakonodajno telo kot predstavnik krščanskih socialistov na listi Oljke, je za krajši čas prestregla sama predsednica komisije Rosa Russo Jervolino. Njo sem imel možnost osebnostno spoznati leta 1994, ko je bila koordinatorka tedaj komaj rojene Italijanske ljudske stranke (PPI). "Vem, kakaj ste tu," je dejala, kakor hitro me je prepoznala. "Zanimajte se za zaščitni zakon. To je nedvomno ena izmed stvari, ki jih moramo napraviti. Sam predsednik zbornice Violante me je nekajkrat spodbudil,

naj se zadeve lotimo. Seveda bomo njegovo željo spoštovali. Dobro pa bi bilo, da bi nam Violante dal tudi kaj več časa na razpolago za delo v komisijah. Preveč nas zaposluje z nenehnimi plenarnimi zasedanji zbornice," je še pristavila v rahlo očitajočem tonu, vendar s temeljnim namenom, da bi me prepričala, kako je naša zadeva pri srcu najvišjim predstavnikom osrednjih italijanskih oblasti.

Ob takšnih avtoritetnih zagotovilih bi bil človek lahko pomirjen. A upoštevati je treba tudi težo dosedanjih negativnih izkušenj, ki nam preprečuje, da bi se kar tako predajali optimizmu. Konkretno se v našem primeru zastavlja najmanj dve temeljni vprašanji. Prvič, kakšen zaščitni zakon se danes lahko izcisti v rimskem parlamentu?

Drugič, ali se bo zakonskemu predlogu za zaščito slovenske manjšine res uspelo prebiti do konca dolgega in zapletenega italijanskega zakonodajnega postopka, potem ko mu to ni uspelo dolga desetletja? Se je v tej zvezi kaj bistvenega spremenilo?

Kar zadeva prvo vprašanje, bo postalo marsikaj jasno že v trenutku, ko bo poročevalec Maselli predstavil osnutek poenotene zakonske besedila. Pri njegovem oblikovanju bo moral upoštevati štiri različne predloge, ki so bili doslej predloženi in katerih prvi podpisniki so poslanci Caveri (Union Valdôtaine-Slovenska skupnost), Di Bisceglie (Demokratska stranka leve), Fontanini (Severna liga) in Niccolini (Forza Italia). Da zna biti rezultat vse prej kot zadovoljiv, lahko uvidimo, če vzamemo v roke zlasti Niccolinijev predlog. Tržaški poslanec Berlusconi je v svojem besedilu npr. zagovarjal stališče, da smo Slovenci v Italiji kot manjšina, ki je vredna zaščite, prisotni le v štirih okoliških občinah na Tržaškem in v treh okoliških občinah na Goriškem: slovansko (sic!) govoreče prebivalstvo v videmski pokrajini se po njegovem razlikuje od Slovencev bodisi po zgodovini bodisi po jeziku; Slovenci na Tržaškem in Goriškem bi po njegovem morali vsekakor prešteti; sklicujoč se na dejstvo, da ustava govori o "jezikovnih" manjšinah, predlaga, da naj bi kolikor toliko zaščitili zgolj jezikovni element, itd. Skratka, gre za stališča, ob katerih bi bil videti tudi stari zloglasni Maccaninov osnutek skorajda širokogruden. In pomisliti je treba, da je to predlog, ki so ga poleg Niccolinija podpisali tudi nekateri ugledni italijanski parlamentarci, med katerimi bivši zunanji minister Antonio Martino, in to v imenu ene izmed največjih političnih strank na današnjem italijanskem prizorišču, pa čeprav opozicijskih.

Vse to nas seveda ne more pomirjati. Zaskrbljati pa nas mora tudi dejstvo, da je italijanska levica, ki je danes na oblasti, še posebej DSL, že večkrat pokazala, kako zna biti "spravljiva" z nacionalistično desnico. Enkrat to dela v imenu "državotvorne" zunanje politike, drugič zaradi "normalizacije" italijanskih notranjih političnih razmer, tretjič v imenu političnega "realizma" ipd. To smo že nekajkrat izkusili tudi na naši manjšinski koži. In nekaj znamenj v tem smislu je mogoče zaslediti tudi v De Bisceglievem osnutku. Videli bomo, kakšen bo rezultat.

A denimo, da je poročevalec Maselli izdelal poenoteno besedilo. Zadeve s tem še ni konec, nasprotno. Besedilo bi morala nato najprej obravnavati in odobriti poslanska komisija za ustavne zadeve, potem bi ga morala obravnavati in odobriti poslanska zbornica na plenarnem zasedanju. In podobno pot bi moral potem zakonski predlog prehoditi še v senatu.

/ STRAN 3

02

Miro Oppelt
LE OREL BDI NAD SVETOM

NOVI GLAS BO IZŠEL
28. AVGUSTA

BRALCE IN
SOTRUDNIKE OBVEŠČAMO, DA GRE S TO ŠTEVILKO
NAŠ LIST ZA DVA TEDNA NA POLETNI DOPUST. NOVI
GLAS BO SPET IZŠEL V ČETRTEK, 28. AVGUSTA.
SODELAVCE PROSIMO, DA SE PO TEM RAVNAJO IN
PRAVOČASNO POŠLJEJO SVOJE DOPISE ZA ZADNJO
ŠTEVILKO V MESECU AVGUSTU. UPRAVA LISTA PA BO
ZAPRTA V TEDNU OD 10. DO 17. T.M. - URED.

03

Jurij Paljk / intervju
CVETKO FALEŽ

04

Aleksij Pregarc
OMAHNIL JE PRIJATELJ P. BAZILIJ

07

ČEZ MESEC DNI DRAGA 97

08

Erik Dolhar / intervju z E. Forčičem
O BLIŽNJIH VOLITVAH V NABREŽINI

10

Danijel Devetak / intervju
DAVID BANDELLI: ŠE EN ODLIČNJAK

11

Peter Černic
BOGAT TABOR IZVIDNIKOV IN VODNIC

11

IDE
TRI SLOVENIJE NA SV. VIŠARJAH

13

Marjan Drobež
NOVA ŠTEVILKA BRIŠKEGA ČASNIKA

14

Davorin Devetak
DISKETA "GREMO V DOBRO GOSTILNO"

15

ED
MATEJ ČERNIC PRESTOPIL V A1 LIGO

"Na kakšne počitnice?"

V poletnem času gre večina ljudi na počitnice, veliko se jih seli; prav te dni smo bili priča kilometrskim vrstam avtomobilov, ki so vodili ljudi na počitnice.

Doma ostajajo samo tisti, ki se zato odločijo sami, ali pa jih v to prisili služba, delo, predvsem pa doma v avgustu ostanejo ostareli, bolni, brezposelni in vsi tisti, ki si počitnic ne morejo privoščiti, socialno ogroženi.

Zdravniki vedo povedati, da se med počitnicami nekatere družine skušajo znebiti svojih ostarelih in bolnih sorodnikov tako, da jih pripeljejo v bolnišnice in se na vse mogoče načine trudijo, da bi tam njihovi "dragi" ostali za več časa. Vsaj toliko, da bi oni šli na počitnice brez skrbi.

Ostareli nam vedo povedati, da se nemalokrat počutijo odrinjeni iz naše družbe, odvečne in nezaželjene. Med počitnicami je zanje še težje, ker jim gre večina sorodnikov na počitnice in tako samevajo po klopih mestnih parkov, v barih in navadno kar doma.

Brezposelni in socialno ogroženi se ne morejo vključiti v te avtomobilske reke, ki vodijo v počitniške kraje. Edino, kar jim ostane, je to, da skušajo izboljšati svoj gmojni položaj, če ga pa že ne morejo, pa skušajo na bolj ali manj uspešen način skrivati svojo materialno revščino. V naši družbi je biti revež vsaj tako slabo kot biti bolan.

Ni namen tega zapisa moralizirati o tem, kaj lahko za te ljudi storimo mi in niti ne jadikovati nad tem, kako malo naša družba stori za te ljudi.

Kristjani namreč ne moremo nikdar na dopust in na počitnice. V prenesenem pomenu seveda: kdor hoče krščansko živeti, ne more na dopust in reči: "Sedaj bom pa teden dni ali dva živel tako, kot živijo vsi. Te stvari me ne zanimajo."

Evangelij je resna zadeva. Kristusov nauk, Kristus sam od nas zahteva vsak dan, da smo kristjani. Tudi med počitnicami, tudi takrat, ko gremo na počitnice.

LE OREL BDI NAD SVETOM

MIRO OPPELT

Ameriško časopisje sumi, da preveva ameriškega predsednika Clintona skrita želja. Želel bi, da bi se njegov lik ob izteku drugega mandata pridružil štirim velikim ameriškim predsednikom, katere so v petdesetletnem podvigu vklesali v goro Rushmore v Južni Dakoti. Časniki sicer dvomijo, da se bo Clintonu uspelo pridružiti Washingtonu, Jeffersonu, Lincolnu in Rooseveltu. Ovirajo ga predvsem dogodki iz finančne in roza kronike. Gotovo pa si bo prizadeval, da izkoristi zgodovinsko obdobje, ki mu nudi vse pogoje. Ne gre zgolj za dejstvo, da je Amerika dejansko ostala edina svetovna velesila. Zavzemal se bo za utrditev svetovnega miru in novega svetovnega sistema, ki je praktično postal sistem novega sveta in v notranji politiki bo skušal doseči ravnovesje proračuna z odpravo deficita. Gre za zahtevni nalogi, katerima je težko biti kos. Po padcu komunizma in izrednih gospodarskih uspehih se je upravičeno utrdila in razvila ameriška samozavest. To je opazno tudi v ameriških javnih občilih. Amerika je nesebično s človeškimi in gmojnimi žrtvami dvakrat rešila Evropo iz svetovnih vojn. Po padcu berlinskega zidu je dejansko edina zmožna, da se sooča s svetovnimi kriznimi žarišči, kar je dokazala v Bosni. Ob očitkih nadutosti, češ kar je dobro za ZDA, je dobro za svet, bi bilo pametno, da si Evropa izpraša sama vest ob svoji nezmožnosti združevanja. Jamranje ob zanašanju na ameriško pomoč v skrajni potrebi, ne da bi upoštevali, da ima Amerika odgovornosti in interese planetarne rezsežnosti, nič ne koristi. Res bo morda uspelo Clintonu prej na goro Rushmore kot Evropi, da se znebi "purgarske" miselnosti posameznih državnih interesov in stopi po poti prave družitve brez sebičnih izključevanj in smisla za žrtvovanje. Kaj bi šele bilo, ko bi ameriški orel medtem ne bdel nad svetom?

S 1. STRANI

JANUS BIFRONS

Kakšen Janus bifrons (z dvema obrazoma) je torej prvi občan Gorice?! Kako lahko slovenska novogoriška občinska uprava mirno sodeluje s tako nacionalistično in protislovensko usmerjeno občinsko upravo, kot je danes na žalost goriška? Bo to duh praznovanja skupne tisočletnice?

Pred leti so v Linzu na nekem srednjeevropskem simpoziju v sodelovanju avstrijskih in tukajšnjih strokovnjakov skovali izraz "Geist von Görz" (duh Gorice), ki naj bi bil simbol mednarodnega sodelovanja in odprtosti, izhajajočih prav iz našega mesta. Kje je danes tak duh? Kam je izpuhtel...?

To je le nekaj bežnih misli, ki so nastale ob zadnjem dogajanju ob naši meji in ob perspektivah za naprej. Obmejno sodelovanje je seveda koristno in potrebno, a ne za ceno poniževanja in omalovaževanja slovenske narodne skupnosti pri nas. O tem naj razmišljajo tudi odgovorni dejavniki v matični domovini, ki jim je pri srcu skrb za ohranitev naše manjšine. Smo za pravi evropski duh in dialog, obenem pa za dokončno in vztrajno politično držo vseh - tudi na ravni medsebojnega sodelovanja in prijateljstva. Sicer je ideja dveh Goric - enega mesta puhla fraza in mahanje z oblaki...

ODSTOPILO MINISTRO SLOVENSKE VLADE

ZAKAJ THALER ZAPUŠČA POLITIKO?

MARJAN DROBEŽ

Odstop zunanjega ministra Zorana Thalerja ni povsem presenetil slovenske javnosti, ker je svoj umik že prej nekajkrat bil napovedal. Kot je dejal po odstopu, je to napravil predvsem "zaradi zlorabljanja zunanje politike za medstrankarske prestižne boje, čemur je bil priča v obeh svojih mandatih. Stvari se še slabšajo, ker si nekateri očitno želijo, da v Sloveniji tudi na področju zunanje politike živimo v nenehnem predvolilnem vzdušju, in človek, ki dela resno, pošteno in prizadevno, slej ko prej pride do točke, ko ugotovi, da v takem položaju ne more več delovati, da v tujini ne more več prepričljivo zastopati svoje države."

Seveda ni stvar časnikarja oz. političnega kronista, da bi utemeljeval ali poskušal zankati razloge, ki jih je za svoje dejanje navedel zdaj že bivši zunanji minister. Nemara pa bi lahko pritrdili nekaterim komentarjem, ki so menili, da je Zoran Thaler politiko, kakršno utemeljujejo in izvajajo v demokratičnih državah, ter jo

tvorijo tudi t.i. nizki udarci, podcenjeval in jo preveč idealiziral. Morda je imel tudi premalo izkušenj za čedalje odgovornejši položaj zunanjega ministra v obdobju, ko Slovenija poskuša čimprej postati polnopravna članica EZ, njeni odnosi s sosednjo Hrvaško pa so slabi.

Zoran Thaler povsem zapušča politiko, saj tudi poslanec državnega zbora noče biti več. Pri tem je zadovoljen, da je po svojih močeh in sposobnostih prispeval k temu, da je bila Slovenija sprejeta med države, ki naj bi se v začetku januarja 1998 začele pogajati z EZ o polnopravnem član-

stvu. Pravi, da bo potem, ko se bo "izvil iz politike, počel druge koristne stvari. Mislim, da v gospodarstvu."

Zoran Thaler je zdaj vršilec dolžnosti zunanjega ministra. V tem svojstvu bo sodeloval na izrednem zasedanju parlamenta, ko bodo obravnavali (na zahtevo Socialdemokratske stranke) razloge za to, da Slovenija ni bila povabljen članstvo vojaškega zavezništva NATO. Najbrž se bo udeležil tudi seje državnega zbora, na kateri bodo (na zahtevo Socialdemokratske stranke in krščanskih demokratov) razpravljali o interpelaciji proti vladi. Šele po obeh omenjenih zasedanjih parlamenta naj bi izvolili novega zunanjega ministra. Thaler je dejal, "da za to mesto obstaja kar nekaj dobrih kandidatov iz vrst Liberalne demokracije Slovenije, kot stranke, ki ji po koalicijskem sporazumu pripada mesto zunanjega ministra." Toda podpredsednik vlade Marjan Podobnik meni drugače, saj ima, je dejal, tudi Slovenska ljudska stranka dobre kandidate za položaj zunanjega ministra. M. Podobnik pa je tudi omenil možnost, da bi za to odgovorno mesto v državi izbrali osebnost iz nestrankskega življenja.

K R A T K I

"OLJKA" JE bila sklenila kandidirati v tradicionalno "rdečem" volilnem okrožju "Mugello" v Toskani bivšega sodnika Di Pietra. To pa ni pogodu Stranki komunistične prenovali, ki je poiskala primerne protikandidata. Ta je bivši glavni urednik tretjega omrežja RAI in bivši direktor TMC (Telemontecarlo) Sandro Curzi, ki je pripravljen umakniti kandidaturu, če bi isto naredil Di Pietro.

Novost v zvezi z obeležjem na nekdanjem Narodnem domu v Trstu

Predsednik deželne vlade Giancarlo Cruder je v pismu, ki ga je bil naslovljen na deželnega tajnika Slovenske skupnosti Martina Breclja, poudaril, da se deželna uprava strinja, naj se na pročelje bivšega Narodnega doma v Trstu postavi dvojezično obeležje, ki naj spominja na "njegovega načrtovalca, njegov izvor in njegovo zgodovino". Predsednik ugotavlja, da je postavitev takega obeležja v skladu "z voljo, ki jo je bil svoj čas izrazil deželni svet". Predsednik Cruder sporoča, da je v tej zvezi naprosil rektorja tržaške univerze, ki je zdaj lastnik poslopja, naj poskrbi, da se uresniči sprejeta obveza.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

KOT MANJŠINA NE BI VEČ SMELI DOVOLITI, DA NAS DOGODKI PREHITEVAJO

Nedavno zблиžanje med italijansko levico in italijansko desnico v Trstu je pokazalo, da nas kot manjšino dogodki še kar naprej prehitujejo. Proces zmanjševanja razdalj znotraj italijanskega političnega prostora s še posebnim poudarkom na obmejnem področju se bo verjetno nadaljeval. Vsaj v tistem delu, ki je ideološko obarvan in ni v skladu z zahtevami novega časa. Zato lahko mirno trdimo, da je proces pozitiven in bo italijanskemu narodu le koristil. Toda ob tem se postavlja vprašanje, kam naj se v takšni situaciji postavi naša manjšina, v kolikor bi Demokratična stranka levice in Narodno zavezništvo našla še več skupnih točk. Nedavne izkušnje z našimi rojaki na avstrijskem Koroškem nikakor niso spodbudne. V pripravi spomenice o manjšinah so se Slovenci, ki se politično prepoznajo v avstrijskih državnih strankah, v odnosu na narodnostno organizirani del svoje manjšine kljub pomankljivi spomenici postavili na stran države. Skorajda so prevzeli vlogo paznika, ki bo bedel nad narodnjaškim delom manjšine. Stiska notranje razcepljenosti manjšin je torej na dlani.

Naša manjšina je v svojem večjem delu prezrla že past, ki se ji pravi Oljka. Oljka je

velika zmaga italijanske demokracije, o tem sploh ni nobenega dvoma. Zato smo jo tako rekoč vsi aktivno podprli, pri čemer so bili mnogi kar preveč prepričani, da smo z njo dobili varno streho nad glavo. Tovrstna iluzija je bila tako močna, da Oljki nismo več kot toliko zamerili niti krčenja šol niti izgube Tržaške kreditne banke.

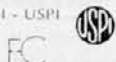
Kot rečeno v uvodu, je zблиžanje med italijansko levico in italijansko desnico v Trstu le eden od primerov, kako nas dogodki prehitujejo. Kako bomo torej sprejeli vstop italijanske desnice v Oljki hišo? Bo ta še vedno naš varni dom? In kam bomo šli, v kolikor nam v tej novi hiši ne bo prav, ko pa nimamo dovolj trdne lastne organiziranosti? Se bomo razpolovili? Jasno je, da bo zблиžanje med italijansko levico in italijansko desnico občutno znižalo raven obmejne in nemara tudi vsedržavne skrbi za našo manjšino. Kakšen zaščitni zakon si torej lahko obetamo? Zdi se pretirano, pa vendar se moramo verjetno odločiti ali za utopitev v večinskem narodu ali za kvalitetno lastno organiziranost. Očitno je tudi, da gre za poslednje razpotje.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / CVETKO FALEŽ

S 1. STRANI

STISKE SLOVENSKEGA IZSELJENCA

JURIJ PALJK

SEDANJI ČAS
JE ČAS
ODGOVORNOSTI**Cvetko Falež
iz Avstralije
nas je obiskal
v uredništvu...****G. Falež, ali se našim
bralcem lahko predstavite?**

Trenutno sem predsednik Avstralsko-slovenske konference, ki vključuje pet narodnih svetov; ta konferenca je seveda priključena Slovenskemu svetovnemu kongresu. Sicer ni dosti pomembno, v čigavem imenu govorim. Najnovejši in hkrati tragično za nas je, da sem ravno pred nekaj dnevi prejel sporočilo, da je p. Bazilij Valentin preminil v Melbourneu. V soboto (2. avgusta 1997, op. p.) bo pokopan, žal brez mene, vendar bo pustil za sabo veliko vrzel, kajti v Avstraliji je živel in delal za Slovence skoraj 40 let. Ustanovil je verski center v Viktoriji, izdajal *Misli*, ki so za nas v Avstraliji zelo pomembne. Trenutno je bil sam na tem mestu; sami ne vemo, koga bodo sedaj frančiškani poslali na to mesto.

**Od kod izvirate? Kdaj in
zakaj ste odšli v Avstralijo?**

Rodil sem se v Leskovcu pri Krškem na Dolenjskem, vendar sem štajerskega rodu. Odraščal sem in študiral v Mariboru; v sedmem letu gimnazije sem odločil, da ta režim nikakor ni moje vrste. S prepričanjem, da bo ta kmalu minil in da se bom kmalu vrnil, češ da komunizem ni trajna zadeva - za nekaj let sem se uštel... - sem šel od doma leta 1949, leta 1950 pa sem odjadril proti Avstraliji. Tam ni bilo enostavno, bil sem študent brez poklica in perspektive. Opravljal sem različna dela: najprej v skladišču neke tiskarne, kjer sem dovažal papir strojem, nato sem se vključil v gradbeništvo. S šolanjem sem nato prišel do lastne obrti in sem lahko gradil.

Mimogrede lahko povem, da sem bratranec bivšega slovenskega veleposlanika v Vatikanu in danes malteškega častnega konzula pri Sveti stolici Stefana Faleža.

**S čim ste se v Avstraliji
ukvarjali in v kakšnih
pogojih ste se uveljavili?**

Predvsem sem se ukvarjal z gradbeništvom, bil sem namreč manjši gradbeni podjetnik. To sem pred nekaj leti opustil predvsem zaradi tega, ker je ta stroka v glavnem mestu Camberri, kjer živim, v krizi. Prizadevala nas je splošna avstralska kriza, na katero so vplivali neugodni pogoji svetovne ekonomije. Avstralija izvažala predvsem poljedelske pridelke in surovine, ki pa imajo na svetovnem tržišču slabo ceno. Naj povem za primer, da ima Avstralija velike zaloge volne, a to ni nikamor šlo. Ogromne količine volne mora prodajati po zelo nizki ceni, pridelani pulover v drugih državah pa bo potem prodan po neprimerno višji. Sedaj se je sicer stanje nekoliko izboljšalo.

**Kaj lahko poveste
o slovenskih rojakih
v Avstraliji, v katerih
strokah so zaposleni?**

Številni Slovenci v Avstraliji smo se zaposlili prav v gradbeništvo. Nekaj časa smo imeli socialistično - laburistično - vlado, ki je rada zapravljala; sedanja vlada, ki je bolj konservativna, čeprav se imenuje liberalna, skuša te finančne vrzeli sanirati. Camberra je doživela vsakor najhujše ekonomske udarce, ki so najmočnejše prizadeli prav gradbeno stroko.

Veliko Slovencev je bilo v preteklosti in je še danes zaposlenih tudi v tovarnah v večjih mestih, npr. v Sidneyu, Melbourneu...

**Povejte nam o svojih
sinovih. Ali se uveljavljajo?
Ostajajo zvesti svojim
koreninam-jeziku? Je
asimilacija budo opustošila
slovensko narodno skupnost?**

Naša mladina se je kar dobro odrezala, tako da so mnogi v marsičem doštudirali. Veliko je takih, ki v znanju presegajo - če se lahko tako izrazim - svoje starše ali vzgojitelje, kar se je po eni strani izkazalo tudi za negativno. Če imajo namreč ne zelo izobraženi starši zelo izobraženega otroka, ne utegnejo imeti dovolj močne duhovne kulture, ki bi jo otrokom lahko posredovali. Pri tem seveda najbolj trpi jezik. Veliko je staršev, ki niso znali predati otrokom naše slovenske dediščine.

Še hujša je namerna asimilacija, ki jo je Avstralija izvajala, ko smo tja prišli; ta je bila morda huda skoraj kot v Italiji. Spodbujali so nas, naj pozabimo na našo preteklost: "Sedaj ste novi Avstralci, začnite novo življenje!" Nekateri so temu nasledili. Imamo tudi pomembne družine, v katerih otroci niso učili slovenščine. Poznam primer gospe, ki noče, da bi njeni otroci govorili angleščino s posebnim naglasom; noče, da bi se jim poznalo, da niso domačini. Z njimi je govorila angleško, kar je bilo seveda smešno. Ravno mama je verjetno napačno vplivala...

**Kako ste organizirani
Slovenci v Camberri in širše
v Avstraliji? Pred kratkim so
prišli k nam nekateri šolniki
iz Vaših krajev. Povedali
so nam, da je zelo težko
obranjati slovenski
jezik in kulturo...**

Ohranjanje kulture je pri nas precej težje predvsem zato, ker živimo v kulturno močno opredeljenem anglosaksonskem svetu in so izseljenci v glavnem preprosti ljudje brez izobrazbe, ki se čutijo manjvredne. Zato so se skušali čimprej asimilirati. To je glavni razlog za naše težave. V Argentini je bilo s Slovenci drugače; poznamo namreč t.i. "argentski čudež". Tisti, ki so se izselili v Argentino, so bili veliko bolj izobraženi, narodno zelo zavedni in so svoje korenine znali bolje ohraniti kot mi.

Na asimilacijo je torej vplivalo dejstvo, da nekateri nismo znali posredovati kulturne dediščine, in pa to, da je vedno primanjkoval kader, ki bi to opravljal namesto staršev ali

v sodelovanju z njimi. Če nimaš izobražencev, nimaš niti učiteljev, nimaš ljudi, ki bi narodno prebujevalna središča tudi vodili.

Kar se organiziranosti tiče, smo se začeli zbirati v društva že v 50. letih, nekje prej, drugje pozneje. V Camberri smo ustanovili društvo l. 1965, bili smo med zadnjimi. Viktorija je imela zbiralni center, v katerem je večina nas pristala in od koder so nas pošiljali na različna delovna mesta. Prav iz Viktorije so prišli naši rojaki gledat naš prvi dom, se navduševali nad našimi dejavnostmi in začeli bolj intenzivno razmišljati.

**Povejte nam še kaj
o življenju in delu
slovenskih društev.**

Danes imamo društva skoro po vseh koncih celine. Naša tragedija je bila, da smo se dokaj hitro razklali. Kot morda veste, je v 70. letih začela Slovenija oz. zlasti Jugoslavija presti svoje niti po svetu. Matica je seveda bila tista, ki je poiskala ljudi, ki bi ji bili naklonjeni. Poziv predsednika teh matičarjev - ne spominjam se njegovega imena - je izrecno dal nalog: "Prevzemite društva; če pa ne morete tega storiti, postavite vzporedna!" Tega je bilo veliko. In smo se razklali. Marsikje je prišlo vsaj do dveh društev, ponekod tudi več; v Melbourneu, ki je večje mesto, delujejo štiri društva. Poleg društev obstajajo tudi verska središča. Franciškani so poslali dva patra že v petdesetih letih, potem je prišel tja p. Pivk, ki je precej hitro odstopil, nato sta prišla p. Bazilij in p. Bernard Ambrožič, stric torontskega nadškofa. P. Ambrožič je začel izdajati *Misli*, za njim je nalogo prevzel p. Bazilij. Takšna verska središča imamo v Sidneyu, Melbourneu in Adelaidu. Iz Sidneya nas v Camberri obiskujejo enkrat mesečno. Društva so se navduševala nad tem, da ne bi bila politična, čeprav je bilo to temeljno zlagano. Kakor hitro so namreč navezali stike z matico-režimom, je bilo to nepolitično dejanje, komaj pa si izrazil nasprotovanje, je bilo to politično dejanje... Tako so se društva povečini narodno rezervirala, se "narodnostno zaprla". Večina ni poznala razlike med narodno in strankarsko politiko. Na splošno bi lahko rekli, da so se društva odtujila in postala sebična, to pomeni, da niso odprta do narodnih problemov. Prav zato še najboljše delujejo verski centri.

**Ali je prišlo po
osamosvojitvi Slovenije do
kakšnih bistvenih sprememb?**
Vzporedno z osamosvojitvijo so

se ustanovili Narodni sveti, ki so vključeni v avstralsko-slovensko konferenco. Zdi se mi - in to zelo obžalujem - da je vse premalo. Naši ljudje so nekoliko skeptični. Govor je bil o spravi, a to se ni udejanjilo. Kar se dogaja v Sloveniji, se pač odraža tudi v Avstraliji. Ne moremo trditi, da vlada med vsemi organizacijami velika ljubezen. Nasprotno: rekel bi, da obstaja namerno tekmovanje med njimi. Krivda je tistih, ki jih tako vodijo, in jim je bolj pomembna lastna organizacija kot pa celota, skupna dobrobit.

**Ali so mladi navezani
na pripadnost slovenskemu
narodu? Lahko govorimo
po osamosvojitvi Slovenije
o pomladi zanimanja
za slovenstvo?**

Dogodka smo bili zelo veseli, čutili smo, da se je nekaj odprlo. Najbolj razočarljivo pa je, da smo l. 1991 pokazali neki smisel za spravo, ki se je potem podrl. Nekaj je šlo narobe.

Med mladimi so zelo različni primeri. Svoje štiri otroke sem znal pridobiti na lep ali grd način, da se vsi štirje priznavajo za Slovence, da vsi štirje govorijo slovensko, čeprav seveda z napakami. Lahko rečem, da mi je to le uspelo. Je pa dosti takih, ki so v Avstraliji rojeni, se imajo za Avstralce in o slovenstvu nočejo ničesar slišati. Za to ne krivim staršev, ker niso znali posredovati pomena naše kulture, kot sem že povedal. To ne pomeni, da niso tega hoteli. Včasih so preprosti ljudje navdušeni nad lastnimi koreninami, to navdušenje pa je primitivno, nezavedno in se ne da prenesti na otroka.

**Prirejate v slovenskih
društvih tudi tečaje
slovenščine?**

Da, toda tudi to se izvaja na različne načine v različnih krajih. Zelo je odvisno od tega, ali so učitelji, saj marsikje jih ni. V Camberri smo bili močno prizadeti, ker smo pogrešali prav ljudi, sposobne poučevanja slovenščine. Bilo je med nami nekaj entuziastov, ki so poskusili učiti, a niso imeli za to prave izobrazbe. Pogosto je problem prav pri starših, saj se nekaterim ni zdelo pomembno, da se otrok česa nauči, ampak da se zabava in da kdo nanj popazi...

Ste kdaj čutili domotožje?

Mislím, da sem ga včasih ogromno. Smo si pa Slovenci v Avstraliji različni. Moja žena je doma iz Istre in se noče vrniti, jaz pa bi se takoj vrnil. Bral sem neki članek v *Istrskem glasu*, v katerem je pisalo, da Hrvaška ponuja rojakom iz Avstralije celo vrsto ugodnosti, da bi se vrnil in se vključili v domovinske razmere. Vedno v tem časniku sem bral, da so danes razmere v Avstraliji slabše, kot so bile nekoč, tako da bi bilo razlogov za našo vrnitev dovolj, ko bi imela Slovenija posluš za to. Žal ga nima. Zaenkrat ni za nas nobenih ugodnosti; pa bi morale biti. Človek v mojih letih in po toliko letih izseljenstva se ne more vrniti in začeti vse znova. To je absolutno nemogoče. Ker posluha za to v Sloveniji ni, skoraj nihče med nami ne razmišlja o vrnitvi. Osebnost me to spoznanje zelo boli. Na taboru Slovencev po svetu v Škofovih zavodih pri Ljubljani sem imel pred kratkim referat, v katerem sem poskušal jasno izraziti to našo stisko. Saj ne gre izključno za nas: vzgojili smo rod, ki bo prej ali slej potujčen. Ta je suha veja. Težak občutek spremlja misel, da npr. moji potomci ne bodo več Slovenci.

Cilj je torej še zelo oddaljen. Priti do njega pa ne bo enostavno ne samo zaradi razdalje. Upoštevati je treba npr. tudi kronično preobremenjenost italijanskega parlamenta, ki se bo jeseni povrh začel ukvarjati na plenarnih zasedanjih z ustavnimi in drugimi reformami, kar ga bo po vsem sodeč zelo zaposlovalo.

Skratka, priložnosti in izgovorov za nadaljnje zavlačevanje in odlašanje z zaščitnim zakonom ne bo manjkalo. Bolj kot od dolžine in od zapletenosti italijanskega zakonodajnega postopka pa bo usoda tega zakonskega ukrepa seveda slej ko prej odvisna od politične volje. In tu ne smemo spregledati, da so ljudje, kot je tržaški poslanec postfašističnega Nacionalnega zavezništva Roberto Menia, vedno na preži. Menia je že spomladi napovedal, da namerava predložiti tisoč amandmajev h Caverijevemu osnutku, s čimer je v bistvu napovedal obstrukcijo.

Kot vemo, pa pes, ki laja, ni nujno najnevarnejši. Paziti se je treba tudi in mogoče še bolj tistih, ki eno govorijo, drugo pa delajo. Tako se je italijanski politični vrh ob sklenitvi Osimskega sporazuma obvezal, da bo zaščitni zakon gotov v šestih mesecih. Žal je odtlej minilo več kot 20 let...

So se razmere medtem bistveno spremenile? Gotovo smo v zadnjih letih doživeli marsikaj prelomnega, zlasti na širšem evropskem in svetovnem političnem prizorišču. Zrušil se je berlinski zid, na razvalinah Jugoslavije se je med drugim rodila demokratična slovenska država, pravo tiho revolucijo pa je doživela tudi italijanska politika. V tem sklopu se je prvič v povojni italijanski zgodovini povzpela na oblast levica, pa čeprav postkomunistična in v koliciji z zmernejšimi sredinskimi silami. No, zdaj je ta levica, ki smo jo v preteklosti poznali kot glasno in "nepopustljivo" zagovornico naših manjšinskih pravic in ki se rada predstavlja kot začetnica bolj odprte politike do vzhodnih sosedov, na izpitu. Vse to se dogaja povrh v času, ko se v Evropi in v svetu vendarle več zavest o pravicah narodnih manjšin, kot dokazuje tudi okvirna konvencija Sveta Evrope iz leta 1994, ki jo je Italija pravkar ratificirala (Slovenija jo je že pred časom).

Če bi se zadeva slabo iztekla, bi bilo zelo hudo. Hudo za italijansko levico in njene zaveznike, ki bi izgubili na verodostojnosti, začeni pri nas, a ne samo pri nas. Hudo pa bi bilo tudi in predvsem za Slovence v Italiji, ki smo se na zadnjih parlamentarnih in drugih volitvah skorajda plebiscitarno opredelili za levo sredino. Kaj bi nam potem še preostalo?

Zato je sedanji čas čas odgovornosti. Odgovornosti sedanjih italijanskih oblasti do naše narodne skupnosti, pa tudi samih političnih voditeljev Slovencev v Italiji. Mi bi morali storiti vse, da ne bi delali napak, začeni s tem, da ne bi zamujali priložnosti in da bi znali aktivirati vse potencialne zaveznike, vključno seveda maticno državo, ki ima pravico in dolžnost, da skrbi za svoje manjšine. Naša politična razkosačnost nam pri tem gotovo ni v pomoč. Žal se je to že pokazalo npr. pri vprašanju naše zajamčene zastopanosti v izvoljenih telesih. A glavne preizkušnje nas še čakajo.

3

ČETRTEK
7. AVGUSTA
1997

RAST V VERI

DUHOVNA PRIPRAVA
NA JUBILEJNO LETO 2000VODIČ: EVANGELIST MARKO
DOPISNIK: ZVONE ŠTRUBELJZ JEZUSOM NA OBALI, V ČOLNU,
NA POTI IN V MESTU (11)

PREŽIVITE PET MINUT Z BOŽJO BESEDO, PREBERITE SI DEVETO POGLAVJE MARKOVEGA EVANGELIJA, KI POROČA O JEZUSOVI POTI PROTI JERUZALEMU

Domet vere (Mr 9,14-29)

Evangeljski odlomek o ozdravitvi božjastnega dečka je zelo nazoren in plastično prikazan. Oče bolnega dečka pravi Jezusu, da je prosil njegove učence, naj ga ozdravijo, pa ga niso mogli. Sporočilo odlomka je v Jezusovem nauku, da noben uspeh (niti čudež) ni merilo rasti v veri. Zato Jezus pojasni učencem, da naj se ne veselijo čudežev, ampak tega, da so njihova imena zapisana v nebesih. Zadnja resničnost je drugje, namreč v tem, da je edini uspeh človekovega življenja v druženju z Bogom. "Ko je prišel v hišo, so ga njegovi učenci na samem vprašali: Zakaj ga nismo mogli izgnati? (nemega in gluhega duha). Rekel jim je: Ta rod se lahko izžene le z molitvijo" (9,28-29). Molitev, najpristnejši izraz vere, se rojeva tudi iz neuspeha. Ves čas človek vere naleti na neuspehe; niso le-ti tisti, ki vabijo, bolj kot čudeži in drugi uspehi, k popolnemu zaupanju v Boga? Jezus je s svojim odgovorom učencem hotel pokazati nase in na bližajočo se smrt, ki bo v očeh sveta kapitalen poraz, v obzorju vere pa skok v brezno Vsemogočnega.

Potovanje po Galileji (Mr 9,30-50)

"Prepotovali so Galilejo..." Tudi skozi to pokrajino nas Marko vodi z zavestjo, da se Jezusova pot konča v Jeruzalemu, zato uvrsti na začetek drugo napoved smrti in vstajenja (prim. 9,30-33). Druga napoved smrti nima več take ostrine kot prva. Marko pripomni le, da učenci "niso razumeli te besede, vendar so se ga bali vprašati" (32). V isti sapi evangelist pove, da učenci še niso stopili popolnoma v Jezusovo obzorje. Namesto o dogodkih v Jeruzalemu se pogovarjajo o tem, kateri izmed njih je največji (prim. Mr 9,33-37). Jezus izkoristi priliko in jih pouči: "Če hoče biti kdo prvi, naj bo izmed vseh zadnji in vsem služabnik" (35). Nato vzame otroka, ga objame in reče: "Kdor sprejme enega takih otrok v mojem imenu, mene sprejme..." (37). Jezus s tem poudari, da bodo med njegovimi učenci vedno taki, ki bodo voditelji. To ni nič narobe! Ne smejo pa pozabiti, da bodo med njimi vedno mali, ubogi, pozabljeni. Te ima Jezus najrajši; njihova podoba je otrok.

Na poti skozi Jezusovo rojstno pokrajino Galilejo pride tudi do vprašanja: Kdo je z nami in kdo proti nam? (prim. Mr 9,38-41). Jezus odgovori učencem, da če kdo dela dobro, ne more biti proti oznanilu božjega kraljestva. Tudi kozarec vode, ki je dan iz dobrote, je v prid Jezusovemu delu. Tu lahko občudujemo Jezusovo širino in odprtost.

Vera daje človeku okus "nebeškega", ker ga pomirja s sabo in z drugimi. "Sol je dobra. Če pa sol postane neslana, s čim jo boste popravili? Imejte sol v sebi in živite v miru med seboj" (Mr 9,50). V kontekstu Markovega evangelija je sol vera, ki daje človeku pravo ravnotežje in ga usmerja k polnemu in pristnemu življenju. Zato Jezus v močni obliki, recimo kar s pretiravanjem zatrdi, da je bolje, da veruješ, kot pa da si fizično cel in zdrav: "Če te tvoja roka pohijuje, jo odseka! Bolje je zate, da prideš pohabljen v življenje, kakor da bi imel obe roki, pa bi prišel v peklenko dolino, v neugasljivi ogenj... Če te tvoje oko pohijuje, ga iztakni! Bolje je zate, da prideš z enim očesom v Božje kraljestvo, kakor da bi imel obe očesi, pa bi bil vržen v peklenko dolino..." (9,43.47).

ZA MEDVERSKO
SODELOVANJE
V BOSNI

Kot poroča Glas koncila, je v Beogradu prišlo do srečanja med kardinalom Puljićem in srbskim pravoslavnim patriarhom Pavletom. Kardinala Puljića je spremljal tudi beograjski nadškof Franc Perko, patriarha Pavleta pa nekateri zastopniki srbske pravoslavne Cerkve. Razgovor je bil o ustanovitvi skupnega odbora za medreligijsko sodelovanje v

Bosni. Do kakega stvarnega zaključka sicer niso prišli, toda že dejstvo, da se verski voditelji obeh Cerkva srečujejo in mirno razgovarjajo, je pozitivno znamenje. Jasno je torej, da tam ne gre za kak verski spopad, temveč da si voditelji vseh verskih skupnosti v BiH želijo mirnega sožitja in sodelovanja. Prizadevanja torej napredujejo; že se razmišlja o skupnem odboru zastopnikov vseh treh religij.

SLOVENSKI ROJAKI V AVSTRALIJI ŽALUJEJO

OMAHNIL JE
PRIJATELJ
PATER BAZILIJ

ALEKSIJ PREGARČ

P. Bazilij Valentin se je rodil v Ljubljani 29. avgusta 1924. Vstopil je v red sv. Frančiška in bil posvečen v Lemontu v ZDA 29. junija 1950. Leta 1956 je odšel v Avstralijo med slovenske izseljence. Skrbel je za njihovo versko in kulturno življenje. Vodil je izdajanje glasila Misli.

Nisem ga poznal kot toliko drugih na Dnevih Drage ali - kakor se je večkrat dogajalo po osamosvojitvi matične domovine - na zborih zdomcev, zlasti na prireditvah Slovenija, moja dežela. Ne, čisto bežno sva si najprej pisala, nato pa srečanja na dvorišču frančiškancev v Ljubljani in med spokoj-

nim zelenjem na dvorišču Šolskih sester pri Sv. Ivanu.

Izčrpno, blago, prijateljsko sva kramljala o vsem, kar je radostilo, bogatilo in težilo življenje zdomcev v daljni Avstraliji, kateri je ponudil svoje slovensko srce, svojo vero očetov, svojo trmasto previdnost pred vdorom skušnjav in poceni vzorov v kraljestvo duha svojega Kewa v Melbourne: vzorno središče, ki ga je s pomočjo njemu naklonjenih zdomcev zgradil v tem velikem in modernem mestu.

Pogovarjala sva se tudi o gostovanju z dramo o Slomšku... In res, tri verska središča iz Avstralije bi z navdušenjem prispevala po svojih močeh za tamkajšnji nastop, a, kakor se rado zaplete pri takih zadevah, je vse ostalo pri zasnovi. To zame ni bil nikak zaplet. Ob mojem melbournskem obisku

preteklega oktobra sva se spet našla, objela sva se kot stara sobojevnika, kot brata. Le kako mi je hotel razkazovati vse, kar je bilo okrog njega postorjeno! Kakšna skrb za ostarele! Seveda sva trčila tu pa tam na nesporazum, vendar sva si čisto bratsko obljubila, da bova vsak na svojem področju sejala zaupanje okrog sebe, predvsem pa strpnost in solidarnost.

Pred dvema mesecema sem zvedel, da bom v Kewu spet nastopil. Navdušeno sem se pripravil za srečanje z maturanti slovenskega jezika države Victoria (na sporedu je bilo 2. avgusta), ko sem pred nekaj dnevi zvedel - tvoj prijatelj pater Bazilij je klonil pred človeškimi tegobami in tvoje srečanje bo pač obuboženo. Toda prav zaradi napora, ki ga je pokojnik namenil tej prireditvi, moraš v blag spomin nanj svojo obvezo izpolniti.

Bom, spoštovani in dragi prijatelj Bazilij, izpolnil bom svojo obljubo, sicer bolj otožno in potrto, a hvaležen Tebi in vsem tistim, ki ste skušali našemu raztepenemu narodu nuditi zavetje in tolažbo.

GOVOR Z LJUBLJANSKEGA POSVETA

DEMOKRACIJA
IN VREDNOTE (5)

ANTON STRES

DEMOKRACIJA BREZ
VREDNOT - MASKIRAN
TOTALITARIZEM

Omenjena kriza vrednot je prav gotovo eden glavnih razlogov za krizo v funkcioniranju demokratičnih ureditev. Evropske demokratične države lahko razdelimo v dve skupini in v vsaki od njih ima demokratična ureditev svoje slabosti.

V državah, ki so se demokratizirale pred nedavnim, obstajajo še naprej stare politične in ideološke oblastne skupine, ki si prizadevajo ohraniti svoje prednosti in celo monopolne položaje na področju gospodarstva, financ in javnih glasil. Javno mnenje je slabotno in še vedno odvisno od močnih medijskih central. Civilna družba ostaja nerazvita in je odvisna od političnih strank.

V državah z dolgo demokratično tradicijo pa so se izoblikovali močni gospodarsko-financijski lobiji, ki si na podoben način kakor v mladih demokracijah prizadevajo uveljavljati svoje interese mimo legalnih poti in vplivati na politične odločitve z nezakonitimi sredstvi, med katerimi je najpomembnejše podkupovanje. Korupcija je glavni problem sodobnih demokracij, proti kateri demokratični sistemi še niso našli učinkovitega zdravila. Glavni vzrok korupcije pa je prav gotovo moralni relativizem in nihilizem. Zaradi njega območje politike

ni več soočanje velikih zamisli o življenju, njegovih vrednotah in smislu skupnega življenja v državi. Politika je samo še trgovina in izmenjava interesov, kjer namesto politike kot velikih konkurenčnih projektov skupnega življenja, skupnega dobrega in vrednot stopijo v ospredje konkurenčne gospodarsko-financijske skupine, ki na različne načine kupujejo svoje pristaše in volivce. S tem korupcija ni več samo abnormalna, osamljena, prigradna marginalna anomalija v sistemu, ampak je postala njegov sestavni del, sistemsko sredstvo oblasti. V tem je velika kriza sodobne demokracije in zaradi tega obstaja tista nevarnost, ki jo papež Janez Pavel II., kakor smo videli, opisuje kot nevarnost, da demokracija postane prikrit in zakrit, se pravi maskiran totalitarizem.

Posledica vsega tega je v obeh primerih vedno večje nezaupanje v demokracijo samo in njene institucije, zaradi česar slabi udeležba na volitvah in pri drugih oblikah sodelovanja in soudeležbe. Tako smo v začaranem krogu, kajti slaba udeležba pri demokratičnem soupravljanju nujno olajšuje uspešno delovanje lobijev in nomenklatur, s čimer se demokracija spreminja v prikrit totalitarizem. Demokratične države postajajo vse bolj zbirkotizirane in prepred med upravo birokracijo ter ljudstvom je vedno večji. Javna glasila so zbanalizirana in prebujajo samo najnižje zma-

terializirane potrošniške interese, ne oblikujejo pa več politične kulture in državljanov, odgovornih za skupno blaginjo. Področje javnih glasil in informiranja je vedno bolj v rokah velikih finančnih centrov moči. Vse to resno ogroža izvajanje pravice do informiranja in do informiranosti, brez česar nobena demokracija ne more obstajati. Demokracija ne more funkcionirati brez neodvisnih javnih glasil, ki oblikujejo neodvisno javno mnenje. Predvsem pa ne more funkcionirati, če se to javno mnenje ne ukvarja več z velikimi alternativami glede skupnega dobrega. Ideja skupnega dobrega vsebuje tudi velike skupne vrednote in tiste projekte, ki zadevajo tudi etično kategorijo dostojanstva človeške osebe.

SKLEP

Naša vsakdanja raba ideje demokracije je v naši kulturi in javnem mnenju izgubila svoj prvotni pomen, ki je etičen. Demokracija pomeni samo še formalen politični in pravni red, ki pa zlahka postane prazna formula, če je stalno ne dopolnjujemo z njeno etično vsebino in utemeljitvijo, ki je povezana z idejo dostojanstva človekove osebe. V tej luči postajajo naloge katoliških intelektualcev veliko bolj jasne. Naše znamenje časa zahteva od nas, da na raven splošne demokratične in javne razprave zopet dvignemo vprašanje skupnega dobrega v vsej širini in globini, kar pomeni tudi vprašanje resnice o človeku in vprašanje resničnih človekovih vrednot.

KONEC

IZZIV ZA NAŠ ČAS

"MIT
MOJEGA"

"Mit mojega" ne postavlja mene, temveč mojo lastnino na prvo mesto. V tem je tragika.

Povsem naravno je, če katoliško usmerjen časopis graja pregrehe in razvade določenega obdobja ali družbe. Prav tako si ljudje že pričakujejo kot popolnoma samoumevno kako kritiko egoizma in podobnih zadev v takem časopisu. Pričujoči članek se sicer ukvarja s podobno tematiko, vendar nima nobene namena ne pridigati ne moralizirati, še najmanj pa se zgražati nad dejstvi. Rad bi se le ustavil ob fenomenu, ki ga lahko poimenujemo: "mit mojega".

"Mit mojega" se najbrž začneja nekeje v prazgodovini človeštva. Danes ga lahko zasledimo, ko mož pravi ženi: "Poglej, kaj je naredil tvoj sin!" Čez pet minut pa reče: "Ta pametni fant je pa moj otrok!" Ko je inteligenten, je MOJ, ko pa kaj ušpiči, je TVOJ. "Mit mojega" tako pravi, da je vse, kar je moje, sveto in absolutno najpomembnejše. Ne gre za egoizem, ampak za pretirano poudarjen in preprost živalski nagon po samoohranitvi. Moje življenje in vse, kar je povezano z njim, je najpomembnejše. Seveda je to res, toda če ta instinkt prevlada tudi v neki civilni družbi, je to že rahlo problematično.

Lep primer tega "mita mojega" je odnos, ki ga mnogi ljudje imajo do svojega avtomobila pri nas. V velikih mestih so večinoma vsi avtomobili odrsani, opraksani, rahlo udarjeni - to je pač neizogibno dejstvo gostega prometa in ozkih ter redkih parkirnih mest. Človek tam res ne more toliko skrbeti za svoj avto. Pri nas pa se mi je že večkrat zgodilo, da je gospodar avtomobila ustavil vozilo in stopil ven - z namenom, da bi me opozoril, ali ni morda naredil še kaj -, ker sem ogrozil intimni prostor Njegovega, ker sem se morda preveč približal Njegovemu avtomobilu (ne da bi ga niti malo opraskal).

"Mit mojega" ne postavlja mene, temveč mojo lastnino na prvo mesto. V tem je tragika. Egoizem je vsaj pretirano uveljavljanje lastnega ega, vsekakor sebe. "Mit mojega" pa podreja mene samega logiki kupovanja in prodajanja, podreja mene samega nekemu predmetu, ki sem ga kupil in se je, kdo ve kako, vsa stvar zasukala.

Predmet ima mene v lasti, ne pa jaz predmeta; predmet me pogojuje, postanem njegov suženj, medtem ko bi moral predmet biti in ostati sredstvo za moje življenje. V tem primeru je egoizem vsaj psihološko bolj zdrav in ga toplo priporočam vsem obolenim za "mitom mojega".

- PETER SZABO

MOJ OČE IN MOJA MATI...

Pred 1600 leti je aprila l. 397 po dvajsetletnem opravljanju škofovske službe v Milanu umrl eden najznamenitejših cerkvenih očetov na Zahodu, sv. Ambrož. Lastnim staršem je posvetil v svojih spisih marsikatero čudovito besedo, ki je še danes aktualna in poučna. Nekaj jih povzemamo.

"Ne spodbujajte v njih naivnih in domišljavih predstav veličine, toda če jih Bog kliče

k čemu lepemu in velikemu, jih ne zavirajte, ko so na tem, da odletijo."

"Ne lastite si pravice, da bi vi odločali na njihovem mestu, ampak jim pomagajte razumeti, da je pač treba odločati. Naj se ne ustrašijo, če to, kar ljubijo, večkrat terja napor in prinaša trpljenje; gotovo je od tega bolj neznosno življenje, ki ga nekdo živi za nič."

"Bolj kot vaši nasveti bosta otrokom pomagala spoštovanje, ki ga imajo do vas, in spoštovanje, ki ga imate do njih. Bolj kot tisoči zadržanih priporočil jim bodo pomagala dejanja, ki so jih videli doma: preprosta in trdna čustva, izražena s sramežljivostjo, medsebojno spoštovanje, čut za mero, obvladovanje strasti, občutek za lepe stvari in umetnost - ter moč - nasmehnjati se."

"Vaši sinovi naj živijo s tistim zdravim dobrim počutjem doma, ki vam omogoča, da se sami dobro počutite, ter vas spodbuja tudi, da radi greste z doma; kajti njihovo dobro počutje vliva v vas zaupanje v Boga in okus ter željo živeti dobro."

"Noben govor me ne bo mogel naučiti česa več o ljubezni kot mama, ki je pripravila v hiši prostor za sestrada-nega berača. In ne najdem boljšega primera, da bi izrazil ponos nad tem, da sem mož, kot tega, ko se je oče postavil v bran po krivici obtoženega človeka."

PREV. DD

BESEDA ŽIVLJENJA

19. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

**"Vstani in jej!
Sicer bo pot
zate predolga."**

Med preganjanjem kristjanov v prvih stoletjih zgodovine Kristusove Cerkve so vojaki nekoč pripeljali pred rimskega oblastnika kristjana, ki je dal na razpolago svojo hišo, da so se njegovi bratje in sestre po veri v njej zbirali k obhajanju evharistične daritve. Takrat mlada Cerkev namreč še ni imela posebnih bogoslužnih stavb. Oblastnik je moža vprašal: "Zakaj si to storil? Ali nisi vedel, da je to prepovedano?" Obtoženi kristjan je odgovoril: "Seveda sem vedel, da je to po rimskih postavah prepovedano. Toda mi kristjani brez svetih skrivnosti ne moremo biti!"

Sveti Justin, ki je tudi umrl kot mučenec v tistih krvavih prvih stoletjih, je bil učen mož. V svoji knjigi *Obramba krščanstva* (Apologija) je opisal, kako se kristjani "na dan Sonca, dan Kristusovega vstajenja" zbirajo k maši; kako vsi pristopajo k obhajilu in kako od obhajila odhajajo pojoč, "močni kot levi". Tisti, ki so redno prejemali sveto obhajilo s takim duhom, s takim razpoloženjem, s tako vero, so v preganjanju lahko vztrajali. Ker so bili združeni z Jezusom po skrivnosti njegovega telesa in krvi, so se mu - kot pravi Jezus v današnjem evangeliju - lahko pridružili v njegovi slavi.

Ena najbolj žalostnih stvari za duhovnika, ki živi med verniki na župniji, je ta: ljudje, ki prihajajo v cerkev, ne čutijo potrebe po obhajilu; gredo morda enkrat na leto. To je vsem nam prišlo v kri, da Jezusovih besed ne jemljemo zares. Tudi njegovega povabila: "Vzemite in jejte od tega vsi: to je moje telo, ki se daje za vas!" To Jezusovo povabilo je mišljeno čisto zares!

Pa bo kateri dejal: sveti Pavel nas svari, naj obhajila ne prejemamo nevredno, duhovno nepripravljeni, z grehom v duši. Gotovo je treba skrbno preiskati svojo dušo, če ni preveč zanemarjena in mračna, in jo očistiti v zakramentu svete spovedi... Vendar če nam vest ne očita težkega (smrtnega) greha, kar je nekaj zelo hudega, lahko pristopimo k obhajilu. Prej iskreno povejmo Jezusu: "Gospod, nisem vreden, da prideš k meni, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša."

Naloga preroka Elija, ki smo ga srečali v današnjem prvem berilu, je bila težka: z odločno besedo in zglednim življenjem je moral svojim trdosrčnim rojakom pričevati, kako morajo živeti, da bodo zvesti zavezi, ki so jo njih očetje sklenili z Bogom. Pa ga niso ubogali, še norčevali so se iz njega ter živeli še naprej brezbožno. Nič čudnega torej, da se je prerok utrudil - telesno, še bolj pa duševno - in je prosil Boga, naj ga vzame k sebi. Bog pa je poslal svojega angela, ki je preroku dvakrat prinesel hrane, da se okrepi za nalogo, ki ga je čakala. "Vstani in jej!" ga je spodbudil angel, "sicer je pot zate pretežka." V moči te hrane je Elija spet šel na pot ter hodil štirideset dni do božje gore Horeba.

Naloga slehernega izmed nas je podobna nalogi preroka Elija: pred soljudmi, v družinah, na delovnem mestu, v šoli, v javnosti moramo z življenjem in besedo pričevati za živega Boga. Prav nič čudnega ni, če se utrudimo. Bolj čudno bi bilo, če kljub utrujenosti ne bi prišli k Njemu, ki je dejal dobesedno tako: "Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vas bom poživil." To božje okrepčilo se bo poznalo že v našem zunanjem življenju, da bomo mogli biti "drug do drugega dobrosrčni in usmiljeni", kot nam danes naroča apostol Pavel. V moči božje hrane bomo vsi skupaj, podpirajoč drug drugega, hodili do božje gore Horeba - k Bogu, ki je cilj in dom nas vseh!

PREBIVALCI SLOVENIJE PO ŠKOFIJAH

Vseh prebivalcev Slovenije je bilo v preteklem letu 1.987.000, torej manj kot dva milijona. V koprski škofiji je bivalo 258.000 oseb, v ljubljanski 886.000, v mariborski 843.000. Zadnja leta se število prebivalcev bistveno ni spremenilo. Rodnost še vedno zaskrbljujoče upada.

GORIŠKA NADŠKOFIJA SPOROČA SVOJE NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE:

- Centrala: tel. 597611, faks 597666;
- nadškofov tajnik: tel. 597601, faks 531334;
- kancler: tel. 597602;
- generalni vikar: tel. 597616;
- pastoralni in sinodalni urad: tel. 597631 - 597620.

STEKLA JE KRIŠTOFOVA AKCIJA

Sv. Krištof mučenec goduje 25. julija. O njem pripoveduje legenda, da je prenašal ljudi čez reko, ko ni bilo splavov ali mostov. Neka dne je prišel k neki tudi deček, ki je prosil, naj ga prenese čez reko. Krištof je to storil. Toda glej, deček je bil sam mali Jezus. Zato danes častimo sv. Krištofa kot zavetnika varne vožnje.

Ob spominu na sv. Krištofa se je uveljavila navada, da prijatelji misijonov skrbijo za prevozna sredstva v misijonih. To je t.i. pobuda Miva. Na praznik sv. Krištofa nabira Miva darove za nakup avtomobilov misijonarjem, in sicer tako, da avtomobilisti darujejo za Mivo eno stotinko za vsak srečen prevoz z avtom ali motorjem. Od l. 1987 je bilo poslanih v misijone 36 avtomobilov, 20 koles, 2 motorja, 4 prikolice, 3 traktorji, 1 brana, 1 plug. To so sadovi slovenske Mive, nad katerimi se čudijo tudi v drugih deželah. V misijonskih deželah služi avto vsem, je na razpolago bolnim in nosečnicam, služi tudi za prevoz živih in drugih potrebščin za misijon. Številni so tudi slovenski misijonarji, ki so prišli do svojega prevoznega sredstva. Ali se hočeš pridružiti tudi ti tej akciji v zahvalo za srečno prevožene kilometre? Oglasi se na upravi Novega glasa!

KH

1997/98 - PRVO ŠOLSKO LETO

ŠKOFIJSKA GIMNAZIJA ANTON MARTIN SLOMŠEK V MARIBORU

MARIJA PRIMC

Vzhodni del Slovenije je z letos ustanovljeno Škofijsko gimnazijo Antona Martina Slomška v Mariboru dobil svojo cerkveno gimnazijo. Njen prag bo v prihajajočem šolskem letu 1997/98 prestopilo prvih 133 učencev. Gimnazija bo delovala v okviru Vzgojno-izobraževalnega zavoda A.M. Slomšek, ki je bil ustanovljen 1.9.1995. Tako omenjeni zavod kot tudi Škofijska gimnazija sta dobila ime po ustanovitelju slovenskega šolstva in škofu lavantinske škofije Slomšku. Vzgojno-izobraževalno delo bo na tej gimnaziji temeljilo na klasični judovsko-krščanski in grško-rimski kulturi ter na njih gradilo sodobne dosežke zahodno-evropske civilizacije.

Pobuda za ustanovitev gimnazije je zrasla po demokratičnih spremembah v Sloveniji v krogu izobražencev, ki so se skupaj z dr. Ivanom Štuhecem zbrali v Klubu katoliških izobražencev. Večina teh ljudi je pristala v politiki in je tako to idejo vodil dr. Štuhec v okviru mešane krovne komisije, ki je nastala med državo in Cerkvijo. Glavni problem za začetek Škofijske gimnazije v Mariboru je bila ves čas prostorska zagata. Kljub dejstvu, da je

mariborska škofija lastnik štirih velikih objektov v Mariboru, v katerih so bile pred vojno vzgojno-izobraževalne ustanove, se v omenjenem obdobju ni bilo mogoče dokopati do dogovora, ki bi omogočil ustanovitev gimnazije. Realna možnost se je pokazala, ko so na Škofiji ugotavljali, da obstaja v okviru mreže srednjih šol dovolj neizkoriščenega prostora. Ravnateljica srednje kovinarske šole na Teznu pri Mariboru je takoj izrazila pripravljenost, da začasno sprejme gimnazijo pod streho kovinarske šole. Tako je 5. marca letos tudi minister Gaber odločil, da bo Škofijska gimnazija v šolskem letu 1997/98 začela delovati v prostorih Srednje kovinarske šole. V teh dneh bosta ministrstvo za šolstvo in šport ter Škofijska gimnazija podpisala pogodbo o začasnem najemu prostorov za prvo leto delovanja v kovinarski šoli na Teznu, za razrešitev prostorske problematike v prihodnjih letih v okviru obstoječih srednješolskih kapacitet v centru Maribora in o daljnoročni vrnitvi Škofijskega bogoslovja pod Kalvarijo. S strani ministrstva za šolstvo pa prav zdaj poteka tudi verifikacija šole.

Do informativnega dneva in začetka prvega kroga vpiso-

vanja učencev je imela Škofijska gimnazija samo pet dni časa. Informativni dan je bil na veliko presenečenje ustanovitelja šole zelo dobro obiskan. Prišli so učenci in starši v glavnem iz Maribora in okolice. V tem zelo kratkem roku se je takoj vpisalo 27 učencev. Od 3. aprila dalje je bilo mogoče prenašati prijave z ene na drugo šolo. V tem času se je na gimnazijo prijavilo čez sto dijakov. Pred t.i. drugim krogom so imeli 120 razpisanih mest polnih. Zdaj po drugem krogu je skupno 133 vpisanih učencev za štiriletno gimnazijo. Od teh je polovica Mariborčanov, druga polovica pa iz bližnje in daljne okolice. Več kot polovica je deklet, kar je zelo dobro po pravilu, da se v gimnazijski program vpisuje ena tretjina fantov, pa dve tretjini deklet. Le 15 učencev se je prijavilo za bivanje v dijaškem domu, ki je tudi na Teznu v bližini kovinarske šole, kjer je dovolj prostora. Šola je sprejemala odlične, prav dobre učence, kakšnih deset učencev pa je sprejela z dobrim učnim uspehom. Irena Rebolj Kraner je ravnateljica; od sprejetih profesorjev bodo štiri redno zaposlili, ostale pa po pogodbi o delu. Dr. Ivan Štuhec je v.d. direktor Zavoda.

Vodstvo gimnazije je za svoje dijake pripravilo spoznavne dneve, ki so potekali od 30. junija do 5. julija. Udeležila se jih je večina iz prvega kroga prijaviteljnih dijakov. Za vsako skupino z okoli 33 dijakov sta bila na voljo dva dneva.

SPREHOD PO SLOVENSKIH ROMARSKIH POTEH

DUŠA, LE POJDI Z MANO - ČETRTE DEL

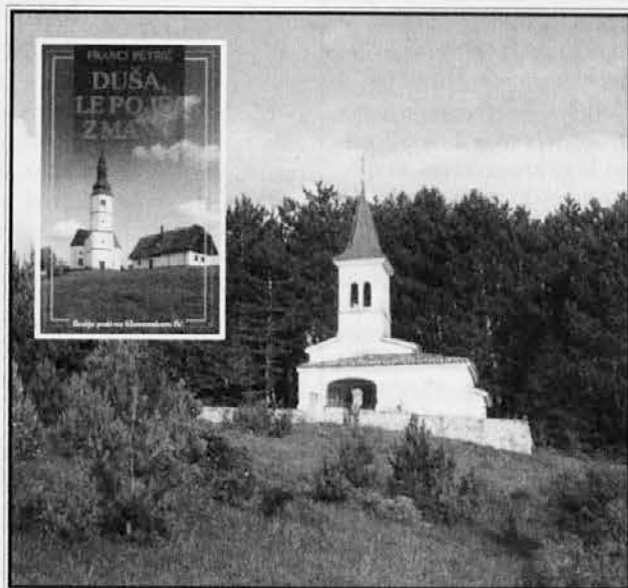
JURIJ PALJK

Franci Petrič, ki je odgovorni urednik slovenskega verskega tednika *Družina*, se že precej let posveča raziskovanju naše preteklosti tako, da odkriva in predstavlja slovenskim ljudem manj znane slovenske božje poti. Sad njegovega dela so knjige z naslovom *Duša, le pojdi z mano*, ki nosijo podnaslov *Božje poti na Slovenskem*.

Te dni je prišla na knjižne police četrta knjiga Francija Petriča o božjih poteh na Slovenskem. Knjiga je zelo lepo tiskana, za kar je poskrbela tiskarna Gorenjski tisk Kranj, kot vse prejšnje pa jo je prijetno oblikoval Tone Seifert. Delo je manjšega formata, tako da ga lahko imamo tudi za koristen vodnik po slovenskih božjih poteh. Lepe barvne fotografije, ki dopolnjujejo knjigo, je posnel Marijan Smerke.

V četrth knjigi o božjih poteh na Slovenskem najdemo 15 božjepotnih cerkva, ki so v ljubljanski nadškofiji; med njimi omenimo vsaj nekatere manj znane: Zagorčec, Zdenška reber, Češnjice, Velika Slevisa.

Osemnajst opisanih romarskih cerkva v Petričevi knjigi *Duša, le pojdi z mano* je v mariborski škofiji; med temi so tudi Babna gora, Tinsko, Kostrivnica, Ogeče pri Rimskih toplicah, Sv. Ana pri Borlu in bolj znano Razkrižje.

Sv. Hieronim pri Knežaku

V četrth knjigi o božjepotnih cerkvah na Slovenskem so tudi štiri božje poti na Primorskem, v koprski škofiji. To so: Spodnja Idrija, Predjama, Sv. Hieronim pri Knežaku ter cerkev sv. Pavla nad Vrtovinom.

Franci Petrič v četrth knjigi predstavlja tudi Kalvarijo v Reziji v naši deželi, medtem ko na območju, kjer še živijo Slovenci v Avstriji, omenja štiri božje poti, na katere smo Slovenci navezani.

V lepem uvodu pravi avtor knjige med drugim tole: "Romanja bogatijo in širijo meje našega običajnega razlaganja in videnja sveta. Število romarjev raste. Kaže, da smisel romanj odgovarja globoki potrebi človeškega bitja po pre-

seganju navadne izkušnje v skrivnostno izkušnjo presega-jočega. Na božjo pot ne gremo zato, da bi ostali romarji, ampak da bi po prestani preizkušnji spremenjeni prišli v običajno življenje in zaživeli na povsem nov način."

O vsaki božjepotni cerkvi prispeva Franci Petrič glavne podatke bralcu: kako priti do cerkve, če se da priti do nje peš ali z avtom, točen opis kraja, doda še zelo natančen zgodovinski oris, a v sočnem in lepem jeziku. Vsem razumljivo branje je zato več kot le zapis o božji poti, saj nagovarja prav vsakega bralca, naj si ogleda cerkev in okolico. Če pa je bralec vernik, ga nago-varja, naj se kdaj udeleži ro-

marškega shoda v njej. Pri opisu vsake cerkve so tudi lepe barvne fotografije, ki samo še bolj pričarajo bralcu lepoto naše dežele in versko vdanost naših prednikov, ki so te cerkve z veliko ljubeznijo zgradili.

Zato so te knjige tudi lepa zbirka slovenskega narodnega blaga, ki pričajo tako o veliki veri in pobožnosti slovenskih ljudi kot tudi o tem, da ni res, da smo majhen narod z majhno kulturo, kot se prerado in nerazumno prevečkrat tjavendan besediči.

Ob koncu knjige nam mladi avtor Franci Petrič, ki je tudi sam duhovnik, dodaja vire in literaturo, na katero se je opiral pri pisanju knjige. Ob pregledu literature opazimo, da se je opiral tudi na zapise znane goriškega duhovnika msgr. Rudolfa Klinca in na zapise, ki jih je objavljala eden od dveh prednikov tednika *Slovenec* v Italiji Novega glasa: Franci Petrič je namreč skrbno pregledal tudi Katoliški glas. Seveda pa so bili avtorju v veliko pomoč krajevni župniki, romarji, župnijske kronike, romarske knjige, romarji sami in pa seveda ljubitelji slovenskih božjepotnih cerkva.

Knjigo toplo priporočam vsem, ki imajo radi slovenske korenine, in vsem, ki se kako nedeljo ali praznik odpravljajo na kako romanje.

Na knjižni polici ljubiteljev slovenske preteklosti in žive krščanske vere tako danes stojijo štiri lepe knjige, ki ne strpno čakajo, da jih bo bralec vzel s seboj, ko se bo odpravljal na božjo pot ali pa na izlet po prelepi slovenski deželi.

ŠESTI MITTELFEST POST FACTUM

ERIKA JAZBAR

V teh dneh smo lahko brali, da je deželna uprava podpisala birokratično pomemben dokument, ki dejansko formalno ustanavlja ali odpira pot Združenju Mittelfest. O omenjeni pobudi smo že večkrat poročali. O njej teče beseda kar nekaj časa, ko se začnejo prva predstavljena srečanja julijske kulturne manifestacije. Nastanek združenja pa dokazuje vsem, da je postala manifestacija pomemben dejavnik tudi za institucije, saj si je s svojo odmevnostjo zajamčila jasnejšo in trdnjšo prihodnost.

Mittelfest je obogatil srednjeevropsko poletje že šestič. V tako kratkem času se je manifestacija razvila in iz leta v leto spreminjala svojo podobo v nekaterih svojih obrisih.

Drzni ustvarjalci, umetniki besede, glasbe, gledališča in tenkočutni opazovalci, so znali dati srečanju svojo vlogo, tako da postaja slednje iz leta v leto zanimivejše, bogatejše in - kar je še najbolj potrebno - izzivalnejše.

V času, ko išče evropski človek svojo dušo in mu po dejanskem in intelektualnem padcu nekaterih močnih idej ostajajo le dvomi, sta iskanje in doživljanje v sedanjiku temeljni. Uspeh, ki ga je Mittelfest doživel v letošnji izvedbi pri občinstvu (16000 gledalcev) kakor pri kritikih iz raznih predelov evropskega obzorja, si lahko razlagamo tudi s takim razmišljanjem.

V bistvu ni bilo niti pomembno, ali stopi na oder igralec, ki s svojim branjem dramatičnega prozni tekst, ali zaigra folk skupina oz. zapoje klavir z Beethovnovimi simfoni-

jo, lahko je iraški "vu cumprà" razmišljal v monologu o sebi in okolju, lahko je zaživel Kralj Lear v interpretaciji albanske skupine iz Makedonije. Pomembno je le bilo, da v sanjskem mestu, kakršno je Čedad, zaživi srednjeevropsko nebo, ki ga sestavljajo premnoge etnične, civilizacijske, intelektualne prvine. Tako v raznolikosti in bogastvu napoji mesto in prisotne z doživljanjem kreativne harmonije.

Predstave, ki so doživele posebno pozornost, so bile predvsem drzne ali po besedah samih nastopajočih "nore" (Ottavia Piccolo): mojstrsko branje Magrisovega diahroničnega sprehoda po srednjeevropskih postajah ob Donavi, koreografska postavitev Schizophrenie Freya v izvedbi ljubljanske Koreodrame.

Prepogosto so vsedrjavni italijanski mediji in tuji časopisi tisti, ki nas morajo prebuditi iz sanj in nam dopovedati, kaj pomeni manifestacija, kakršna je Mittelfest. Zdi se, da se v naši bližini ne more in skoraj ne sme dogoditi nič pomembnega, temveč da moramo nadaljevati naše mimo in plitvo življenje obrobne vzhodne province.

Ko preveč govoriš o Mitel-evropi in o srečanju, stičišču med različnimi narodnostnimi skupnostmi, se taki pojmi porazgubijo in poplтивijo. Ko vse to potem zagledaš na odru ali poslušas v verzih, čutiš, da ne gre le za prazne besede, temveč da so realne in danes še kako aktualne teme, ki gradijo temelje edine možne dostojne Evrope.

OB OBISKU KULTURNEGA DRUŠTVA "SKALA" IZ GABRIJ NA SARDINIJ

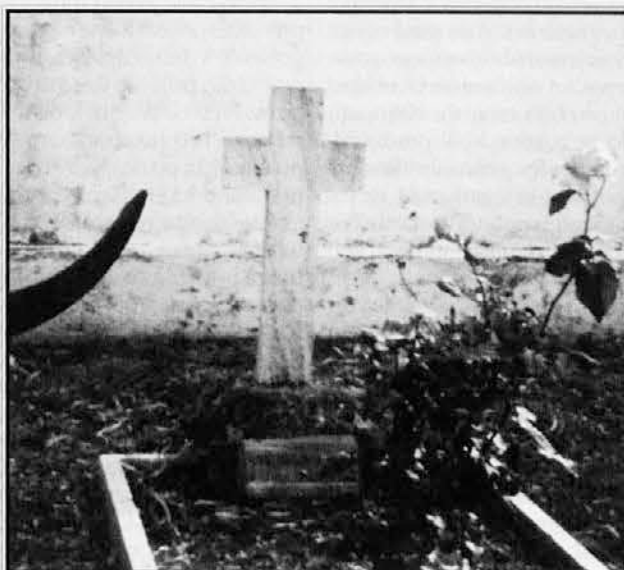
Na otoku pregnancev (7)

DORICA MAKUC

8. SEPTEMBER 1943

"Prišlo je znenadoma, kakor bomba je treščila med nas, 8. septembra zvečer, ko smo spravili skromno večerjo, pritečejo z vasi otroci in kričijo, da je vojne konec in je podpisana armistacija. Sprvič tega nismo hoteli verjeti; ko pa prihitijo še naši in nam tudi oni povedo, smo videli, da je resnica. Radovedni smo bili vsi, kako se je izvršila in pod kakšnimi pogoji. Najbolj smo se veselili tega, da se bomo lahko kmalu vrnili na naše domove in k svojim družinam.

Pa se je vse drugače zasukalo, kakor smo mi upali in želeli. Že drugi dan, ko smo bili pri sv. maši v Bortigiadas 9. septembra, je tamkajšnji župnik omenil v cerkvenem govoru, da naj bodo ljudje mirni in ne verjamejo neverjetnim novicam, ki se sedaj raznašajo, naj raje dosti molijo za mir in srečni izid teh zapetljajev, ki se sedaj godijo po svetu. Da on ni prerok, ampak da vojne ne bo še tako hitro konec, ker Nemci so še dovolj močni, da lahko sami nadaljujejo vojno. In za našo domovino Italijo se bodo začeli šele sedaj hudi časi. Kako prav je imel župnik v Bortigiadas, smo kmalu videli. Posebno za nas in našo nam drago domovino so se začeli hudi časi. Mi smo izgubili vsako zvezo z našimi dragimi družinami in novice iz naše domovine so začele prihajati vedno bolj hude za nas. Kakor smo videli iz poročil, so se začeli hudi boji po naši deželi med partizani in nemškimi četami. To nam je delalo res velike skrbi za naše družine, ker smo dobro vedeli, da nemške čete ne bodo imele usmiljenja z našimi družinami, koder bodo prišle.

18. septembra je bilo sporočeno, da so se Nemci umaknili s Sardinije na Korziko. Mi smo čakali Amerikance in Angleže, da bi šli z njimi, pa jih ni hotelo biti od nikoder, čeprav je bilo sporočeno, da so se izkrcali 20. septembra v Cagliariu. Mi smo popravljali porušene mostove in naši poveljniki so odločili, da bomo cestarji; 26. moč za vsako cestno hišo. Mi smo bili odločeni na 7 km dolgem cestišču.

Po 8. septembru je postalo naše vojaško življenje še bolj težavno, ker je angloameriška komisija odločila, da dobi Sardegnia šele po treh mesecih pomoč v živežu. Prisiljeni smo bili dobro varčevati in tudi stiskati pas. Pri kmetih ni bilo nobenega živeža za denar, zato smo začeli trgovati z blagom. Toda tudi tega je pričelo zmanjkovati, tako da smo bili kateri dan res nejevoljni tudi na Amerikance in Angleže, ker po njih zasedbi smo začeli šele čutiti želodec, kako nam kruli."

Frenck Profesorjev in njegovi tovariši doživijo tudi umik italijanske vojske s Korzike, kjer so jo Maročani in degolisti dodobra oropali. Slovenci izsilijo od Badoglieve vojske, kateri še vedno pripadajo, poslušanje radia London v slovensčini in tako spremljajo tudi potek moskovske konference konec novembra 1943. Razpoloženje pa je ne glede na upanje, da bodo zavezniki s pomočjo ameriškega vojaškega in gospodarskega potenciala zmagali, postajalo vsak dan slabše. Vsak dan je bilo manj vojaške hrane in več uši in bolh, ki napadajo sestradane "ribelle" in so ti primorani javno demonstrirati in zahtevati kruh - od Badoglieve vojske. Toda, kot piše v drugi polovici svojega dnevnika Franc Pavlica, za pripadnike posebnih bataljonov še dolgo ni bilo konca trpljenja! Nikogar ni bilo, ki bi jih vprašal, kako živijo, tudi Američani jih niso slišali. Malarija pa je še naprej terjala svoje žrtve! Našim fantom in možem je povzročila toliko gorja, da se še sedaj vse pripovedi, vezane na njihovo bivanje na Sardiniji, povezujejo z malarijo. Bil je to najbolj okužen otok z malarijo. Beseda, ki že sama po sebi pove, da gre za okužen zrak predvsem močvirnatih področij; prenašalec sardinskega malarijskega parazita se zelo hitro razmnožuje in bolezen se lahko tudi hitro konča s smrtjo. Tako malarično obolenje se rado tudi vrača in periodično obolenje traja lahko tudi nekaj let. Odtod veliko nesrečnih pregnancev s Sardinije, ki so zaradi te strašne bolezni bili uničeni in je od njih ostala le kost in koža. Našim ljudem je na otoku pogostoma udarjala v ušesa beseda "falciparum" in zbujala grozo ter zaskrbljenost. Tudi sami so jo začeli uporabljati kot spačenko "falcipadrun", kar naj bi pomenilo bolezen, ki "gospodarja pokosi", to je - ubije. Vse delavske čete, razen ene, so bile razmeščene na malaričnih področjih; prenočevanje pod šotori je izpostavljalo njihove pripadnike usodnim pikom nevarnega komarja. Za zdravljenje hude sardinske malarije so potrebne večje količine kinina, pa ga je bilo le za največjo silo, posebno ko so v letu 1943 oboleli številni pripadniki 30 delavskih čet (Battaglioni special).

DALJE

POUDARKI V NOVI ŠTEVILKI REVIEJE KRAS

DEJSTVA IN SPOZNANJA O KRASU IN NJEGOVH RAZVOJNIH MOŽNOSTIH

MARJAN DROBEŽ

Revija Kras sodi med tiste specializirane publikacije, ki si prizadevajo za zaščito in ohranitev naravne in kulturne dediščine v Sloveniji. Tudi v zadnji juljski številki je objavljenih veliko informacij, poročil in tehničnih strokovnih prispevkov, ki obravnavajo celoten Kras, tudi tisti njegov del v Italiji. Za tega je značilno in pomembno, da ga naseljujejo skoraj povsem Slovenci.

V treh letih od izida prve številke revije Kras je izšlo toliko raznih prispevkov, da bi z njimi lahko izdali dve knjigi. V njej je doslej objavilo svoje prispevke okrog 320 sodelavcev; sedež podjetja, ki revijo izdaja, je v Ljubljani, uredništva pa v Komnu.

Zadnja juljska številka je že dvaindvajseta po vrsti, izdajatelj pa preko revije komunicirajo z javnostjo zaradi tega, ker bi radi povečali zanimanje za Kras, dosegli, da bi to območje prišlo v zavest Slovencev, in prispevali k temu, da bi bil Kras pravilno vključen v slovensko in italijansko razvojno politiko oz. v stvarnost ob meji. S tako dejavnostjo in usmeritvijo so dosegli prvi zelo pomemben uspeh. Revija je namreč prispela k temu, da je v zavesti ljudi v glavnem odpravljen predsodek o tem, da je Kras pojem in sinonim za revščino oz. za gospodarsko, kulturno in vsakršno drugo zaostalost. Vemo, da je res prav obratno, saj se je Kras v zadnjih desetletjih gospodarsko razvil, tako da je zagotovljena gnotna blaginja skoraj vseh njegovih prebivalcev. To velja za oba dela Krasa, za tistega v Sloveniji in za del, ki spada pod Italijo. V novi fazi naporov za Kras pa si revija, skupaj z raznimi društvenimi in gospodarskimi organizacijami oz. ustanovami na ravni države ter s prispevki občin, poslancev in politikov s Krasa, prizadeva, da bi ovrednotili vse možnosti za nadaljnji napredek tega območja. Gre zlasti za oživitve živinoreje in sploh kmetijstva in za pospeševanje turizma. Le-ta se sicer ponekod, denimo v Lipici, Postojni, Škocjanskih jamah in tudi v raznih krajih na Tržaškem in Goriškem, že uveljavlja.

Uredništvo revije je v uvodniku, objavljenem v juljski številki, zapisalo, da je zaraščanje kraške pokrajine vse večje, zaradi česar se podoba in zunanost Krasa spreminjata. Zaradi tega je treba nadaljnje zaraščanje načrtno usmerjati in zagotoviti pogoje ter razmere za zaustavitev zaraščanja obdelovalnih površin. Uredništvo tudi opozarja, da bi bilo škodljivo prepustiti Kras popolni zaraščanju.

KNJIGA O GORICI V ITALIJAŠČINI

Zadnje dni julija je pri Goriški Mohorjevi družbi izšla knjiga *Gorizia nella letteratura slovena*.

To je izbor besedil iz knjige *Gorica v slovenski književnosti*, ki je izšla lansko leto pri isti založbi. Uradna predstavitev novega podviga Goriške Mohorjeve je predvidena za prvo polovico meseca septembra.

nosti, kakršna je nekoč že bila; tudi ne more biti cilj, da bi Kras ogolel tako, kakor je ogolel v preteklih stoletjih in v začetku tega stoletja. Tedaj se je moral človek ukvarjati prav z nasprotnim problemom, kot je sedanj, namreč s pogozdovanjem in kultiviranjem njegove pokrajine. Naš cilj je Kras - še pojasnjujejo člani uredniškega odbora revije - z določeno stopnjo poraščenosti ob primernem deležu površin z ohranjeno kulturno krajino ter s kmetijsko dejavnostjo, kar vse bi zagotovilo ohranjanje tipične kraške krajine in njenih značilnosti. Temu naj bi služil tudi Center za obveščanje o vsem, kar zadeva Kras. Ta center je revija Kras ustanovila pred kratkim.

O omenjeni problematiki so pred kratkim razpravljali na enodnevnem strokovnem in znanstvenem posvetovanju v Novi Gorici. Revija se je zavzela za podobno posvetovanje o stanju in razvojnih možnostih tistega dela Krasa, ki se nahaja v Italiji. To posvetovanje bo letošnje jesen na Tržaškem.

Med mnogimi prispevki, ki so objavljeni v juljski številki revije Kras, omenjamo tiste o pomembnejših datumih v raziskovanju in ureditvi Škocjanskih jam, Slovenski bibliografiji o Krasu, 50-letnici delovanja Zavezniške (Angloameriške) vojaške uprave na Krasu, vizitaciji nadškofa Attemsja na Krasu v 17. stoletju, Pastirskih zavetiščih v okolici Komna, teranu in njegovi zgodovini, Krasu v legendah ter o obisku predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti, prof. doktorja Franceta Bernika v Kosovelovi knjižnici v Sezani.

MARIJINE PESMI LJUBKE ŠORLI NA RADIU SLOVENIJA

Kot smo že poročali, bo Radio Slovenija prav na dan 15. avgusta ob 23.05 na 1. programu predvajal dvajsetminutno oddajo Marijinih pesmi iz pesniškega snovanja naše priljubljene pesnice Ljubke Šorli. Izbor je pripravil Janez Povše, in sicer iz zbirk *Izbrane pesmi*, *Veseli ringaraja* in *Križev pot*. Prav gotovo gre s strani osrednje slovenske radijske hiše za lepo pozornost do žlahtnega pesnikovanja Ljubke Šorli.

Iz radijske oddaje objavljamo pesem iz zbirke *Veseli ringaraja*.

MOLITEV K MARIJI V LETU OTROKA

O mati vseh otrok sveta, Marija, ki vse poznaš in vidiš in umeješ, ki solze revnih med zaklade šteješ, tolažiš vse, ki jih obup ubija, obrni svoj pogled na svet prostrani, v dežele, kjer otroci glad trpijo - rojeni komaj, pa se starci zdijo...

Njim cesta zibel je - in grob prerani.
Še tja poglej, Marija, kjer obilje ljudem vrednota in edini cilje je. Njih src dotakni se in jih prenovi, da moč zgube sebičnosti okovi. Ko bratski čut prepaše bo izgladil, se trdi svet v dobroti bo pomladil.

ČEZ MESEC DNI BO DRAGA*97

Čez slab mesec dni, od 5. do 7. septembra, bodo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah 32. študijski dnevi Draga 97, ki jih vsako leto prireja Društvo slovenskih izobražencev.

V petek, 5. septembra, bo kot prvi predavatelj spregovoril časnikiar ter družbeni in kulturni delavec iz Beneške Slovenije Giorgio Banchig. Govoril bo na temo *50 let po podpisu mirovnega sporazuma*. Šlo bo za analizo položaja slovenske manjšine v Italiji, stanja na krajevni ravni s posebnim ozirom na Benečijo, perspektive, oceno odnosov z Rimom in Ljubljano. V soboto, 6. septembra, bo na vrsti predavanje slovenskega ekonomista iz Argentine dr. Andreja Bajuka na temo *Slovenija v evropskih integracijskih tokovih*. Predavatelj bo orisal perspektive slovenskega vstopanja v Evropo s stališča modernizacije državne uprave in preobrazbe finančnega sistema. Hkrati bo spregovoril o vzgoji za nove potrebe in o vlogi civilne družbe in posameznika. V nedeljo, 7. septembra, bosta kot ponavadi dve predavanji, dopoldne in popoldne. A pred dopoldanskim predavanjem bo ob 9. uri maša za vse udeležence Drage, daroval jo bo tržaški škof Evgen Ravignani.

Sledilo bo ob 10.30 predavanje Klause Einspielerja *Izvoljeno ljudstvo in narodi v Svetem pismu*. Govor bo o odnosih med Izraelom oz. judovskim narodom, o katerem Sv. pismo pravi, da je izvoljeno ljudstvo, in drugimi narodi. Popoldne bo ob 16. uri predavanje dr. Andreja Capudra na temo *Enoumje 2000*. Predavatelj se bo poglobil v vprašanje, kaj nam obeta prihodnost, ali bolj ali manj prisilni jopič ali pa bolj ali manj razvidno svobodo. Šlo bo za razmišljanje med evropskim in slovenskim prostorom.

Pred začetkom Drage in vzporedno z njenim sporedom bo potekala tudi 7. Draga mladih, in sicer od 4. do 6. septembra. Tema letošnje Drage mladih je *Naslednja postaja: Evropa*. Prireditelji so Akademsko katoliško združenje AMOS iz Maribora, združenje Mavrični most mladih, Mladinski odbor Slovenske prosvete iz Trsta in Združenje katoliških študentov Študentske organizacije univerze v Ljubljani.

NOV TURISTIČNI VODNIK

NE BODITE TURIST - POSTANITE POPOTNIK!

KLARA KRAPEŽ

To, kar me pri Italiji vedno prese- neča, je njena neskončna raznoličnost. Polotok z velikimi, majhnimi, drobcenimi otoki, ki je imel pred združitvijo bogato zgodovino neodvisnih držav s pogosto razsvetljenimi vladarji, ponuja radovednemu popotniku, Italijanu ali tujcu, izredno pisano doživetja.

Te misli, zapisane v novem turističnem vodniku založbe Mladinska knjiga iz Ljubljane, preprosto naslovljenem Italija (zbirka *Svetovni popotniki*), so pravzaprav le droben uvodnik bogate knjige z nešteto koristni in izredno uporabnimi informacijami za zvedave ljudi.

Priročen format vodnika vsebuje bogato slikovno gradivo, izčrpne informacije in nasvete, s katerimi nam je omogočeno čim lažje potovanje. Avtor Tim Jepson je Italijo opisal s pregledno zgodovino države, kulturnimi značilnostmi in posebnostmi, vključil je praktične informacije o turistični ponudbi, pregledno izdelal načrte posameznih mest in območij, v njih pa zarisal tudi morebitne turistične ture. Te so razdeljene na tri sklope - za popotnike z avtomobili, kolesarje in pešce.

Vse tri oblike potovanja lahko med seboj tudi poljubno kombiniramo, kar še bolj potrjuje izredno kvaliteto knjige. Med številnimi nasveti in priporočili odkrivamo kulinarčne, kulturno-zgodovinske, stavske in naravne posebnosti. Poleg tega so v turistični vodnik uvrščene najpomembnejše osebnosti države in nekaj najpogostejših jezikovnih fraz. Spoznamo se lahko s sedanjo politično ureditvijo, sociološkimi in družbenimi značilnostmi naroda. Izvemo tudi, kje je mogoče dobiti turistične informacije, naslove gostišč, prenočišč, trgovin, muzejev in še bi lahko naštevali. A je najbolje, da si

vodnik, posebno če ste letos namenjeni na izlet po Italiji (ali Franciji, ki je opisana v drugem vodniku, je pa prav tako nova knjižna izdaja), vzamete v roke in ga vsaj prelistate. Dobra kakovost s približno 350 slikami in zemljevidi namreč govori sama zase. Apeninski polotok se vam bo morda odkril z doslej neznane strani in, če počitnic sploh še niste načrtovali, vas bo morda zamikalo, da odputujete še to poletje.

PISMO UREDNIŠTVU

O "POČITNIŠKI KULTURI"...

V "Počitniški kulturi" (Novi glas št. 29 z dne 17.7.1997) je Aleksij Pregarc med drugim povedal, da ga je na premskem literarnem delu srečanja "vznejevoljil vsiljiv nastop hrvaškega pesnika Biletića, čigar pesmi so bile zgolj zaključek besednega plazov o njihovi publicistični dejavnosti, kar spada na okroglo mizo."

Kolikor se spominjam, "plaz" ni trajal dlje od 6-7 minut, vse skupaj (z branjem poezije) pa ni preseglo deset minut, ki jih je imel vsak nastopajoči na razpolago. Vsakemu je bilo tudi dano, po vnaprejšnjem dogovoru tako rekoč, da svoj čas poljubno napolni in po svoji uvidenosti: lahko predstavi sebe na kratko in več svojega bere-recitira ali pa obratno, se o sebi in svojem delu dlje razgovori, bere pa manj. Če je Biletić žrtvoval pretežni del svojega dragocenega časa za predstavitev skupinske publicistične dejavnosti, namesto da bi sebe porinil v ospredje in se obsjajal z vsemi razpoložljivimi reflektorji, mu to kvečjemu lahko štejemo v dobro. Velikodušnost do stanovskih drugov (v lastno škodo) ni pri književnikih ravno doma, bodimo iskreni, gre prej za redko lastnost kot za običajno zadevo, ki bi jo kazalo celo priporočati in intenzivno gojiti tudi pri nas.

No, mene je Biletićev "plaz" prej pritegnil kot vznejevoljil. Vznejevoljuje me pa - upam, da naju ne bere prof. Janez Gradišnik, ki bi ga kap menda zadela zaradi tega glagola! - in prav neizrečno, da nekdo (beri kdorsibodi), ki je srečanje ujel komaj za rep, poroča o njem tako suvereno kot Pregarc, ne da bi se bolj podrobno pozanimal, kaj je bilo rečeno pred njegovim prihodom in kdo vse je razpravljal. Ko bi se oborožil z izčrpnimi informacijami, se mu ne bi recimo napisalo, da je Pangerc posegel na okrogli mizi, Paljk pa se je predstavil z lepimi stihmi iz svoje zbirke, marveč bi moral k Pangercu dodati vsaj še Paljka (če se gre zapisnikarja le zamejcev), ki je kar živahno sodeloval pri debati, enako ali še bolj živo od Pangerca. (Vse, kar je prav, Aleksij!)

Ker v istem sestavku omenja tudi, da so se 20. junija v okviru praznovanja sežanskega občinskega praznika zbrali "na brjarju" lepe domačije kraškega slikarja Marjana Miklavca kulturniki, ki so lansko leto obiskali zdomce v Avstraliji, naj mi dovolijo, da ga popravim, in sicer: ne na brjarju (ki je leseno plesišče na prostem ali oder), marveč na borjaču (to je: na kraškem dvorišču). Tudi meni so poročali o poteku male kulturne slovesnosti in gostije v Miklavčevi domačiji. Organizator je bil naravnost lapidaren: Bilo je enkratno, le malo preveč... nakladanja. Saj veš, kaj bi pravil, a kot vidiš, smo preživeli.

Ja, ja, vedno se najde kakšen nejevoljen protestnik. Enim gredo na živce "vsiljivi nastopi" in "besedni plazovi", drugi pa ne marajo "mojstrov nakladanja." Težko je na tem svetu ugajati vsem! A ni mogoče!

- JOLKA MILIČ

7

ČETRTEK
7. AVGUSTA
1997

MESEČNO ZBOROVANJE DRUŠTVA "EDINOST"

V nedeljo, 3. avgusta, je bilo na Velikem trgu v Trstu 92. redno mesečno zborovanje družbeno političnega društva Edinost.

Tema zborovanja so bili italijanski pokoli na slovenskih in hrvaških tleh med 2. svetovno vojno. O tem je spregovoril prof. Samo Pahor. Orisal je pokole, ki jih je italijanska vojska zagrešila v Sloveniji in na Hrvaškem v letu 1942. Obravnavo navedenih dogodkov je govornik utemeljil z dejstvom, da se italijanski politiki pri odrekanju zakonitve

sicer že priznanih pravic pripadnikov slovenske manjšine v Italiji prepogosto sklicujejo na krivice, ki naj bi bile storjene Italijanom ob koncu vojne. Obenem je spričo grozot, ki so jih prizadeli slovenskemu in hrvaškemu prebivalstvu italijanski vojniki, označil vabila Kučanu in Tudjmanu k udeležbi pri svečanostih na t.i. "fojbah" za nesramna.

PRIJATELJ ANTEK TERČON ODHAJA V ZASLUŽENI POKOJ

Naš sodelavec Antek Terčon, ki je dobro znan v naši sredi tako po svoji prešerni veselosti in odprtem nasmehu kot tudi po tem, da je že od mladih nog dejaven na političnem, kulturnem in športnem področju, je s prvim avgustom stopil v tretje življenjsko obdobje. Odšel je namreč v zasluženi pokoj.

Antek se je rodil v slovenski družini 11. februarja 1939 v Nabrežini, kjer je tudi obiskoval slovensko šolo. Že zelo mlad se je udeleževal na kulturnem področju in se z žalostjo spominja obdobja kominforma, ki je slovenskemu narodu v Italiji napravil ogromno škodo. "Kominform je dejansko izpraznil slovenske šole, zamrlo je tudi kulturno udejstvovanje," pravi Antek; vedno tudi rad pove, da je kot fant prepeval v vaškem zboru Avgust Tance, ki je deloval v okviru Slovenske demokratske zveze. Bil je med ustanovitelji krajevnega kulturnega in športnega društva Igo Gruden in Sokola. V prijateljski družbi Antek še rad pove, da so se pri vaškem društvu takrat v Nabrežini odločili, da bodo isti ljudje vodili obe društvi - športno in kulturno-prosvetno - zato, da bodo lažje strnili vrste in se uprli asimilaciji, saj je bila prav občina Devin-Nabrežina od vedno najbolj podvržena pritiskom večinskega naroda. Po realiki v Trstu je Antek oblekel vojaško suknjo. Ko pa je odslužil cesarja, se je zaposlil v očetovi trgovini z gradbenim materialom. Antek tudi rad pove, kako je zašel v prosveto. Ko se je gimnazija s slovenskim učnim jezikom preselila v nove prostore pri Sv. Ivanu, je postal na realki asistent fizike in to delo opravljal celih 22 let. Medtem je bil seveda aktiven tako v kulturi kot v

FOTO: KROMA

politiki, saj je bil večkrat izvoljen na listi Slovenske skupnosti v občinski svet občine Devin-Nabrežina. Dr. Drago Štoka ga je poklical na Deželo, kjer je bil tajnik deželne svetovalne skupine Slovenske skupnosti od leta 1988 do leta 1993, ko je bilo z za manjšino krivičnim volilnim zakonom to mesto stranki na deželi odvzeto. Do 31. julija letos je delal kot uradnik v deželnem uradu za pripravljanje osnutkov zakonov. Kot večletni predsednik vaškega društva Igo Gruden in v dolgih letih prekaljeni politik ter velik narodnjak sedaj z žalostjo gleda, kako v občini Devin-Nabrežina slovenska prisotnost v javni upravi upada.

Seveda se Antek ne bo predajal spominom, premlad je za to. Že pred odhodom v pokoj je rad povedal, da se bo v tretji mladosti veliko bolj posvetil svoji ženi in predvsem pa svojemu vnuku Jakobu in svoji veliki skriti ljubezni: vinogradništvu.

Vsi pri Novem glasu mu seveda želimo, da bi ostal še vedno aktiven tudi na drugih področjih, predvsem pa tega, da bi še naprej rad sodeloval pri našem tedniku.

INTERVJU / EDVIN FORČIČ

"BRANILI BOMO INTERESE AVTOHTONEGA PREBIVALSTVA"

ERIK DOLHAR

43-letni elektronski izvedenec Edvin Forčič, doma iz Praprota v devinsko-nabrežinski občini, je februarja letos postal tajnik devinsko-nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti, potem ko je že prej eno mandatno dobo zasedal mesto v strankinem pokrajinskem svetu. Prosili smo ga za krajši pogovor, na katerega je z veseljem pristal.

Kako to, da si sploh vstopil v politiko?

Že v pokrajinskem svetu sem spoznal, da se analizira veliko problemov in se sprejemajo ustrezni sklepi, njihovo izvajanje pa je težavno. Zdelo se mi je, da na terenu lahko človek nekaj naredi in, kar naredi, potem tudi velja.

Ni bilo nobenega dvoma, za katero stranko se boš opredelil?

Ne, ker imamo samo eno slovensko stranko!

Kateri so trenutno najbolj pereči problemi devinsko-nabrežinske občine?

Na prvem mestu gre omeniti, da se je občinski narodni mozaik spremenil v korist italijanskega prebivalstva. Čeprav smo mi domačini, tvegamo, da bomo izrinjeni od odločanja o Krasu. Glede na to, da smo Kraševci, bi to bil pravi paradoks. Temu se moramo skušati izogniti. Sledijo problemi naših športnih in kulturnih društev ter težave

avtohtonih aktivnosti v občini, kot sta obrtništvo in kmetijstvo.

Kakšno strategijo je za volitve izbrala Slovenska skupnost?

Lahko bi rekli, da Slovenska skupnost deluje na dveh frontah. Po eni strani se zavedamo, da je pravilna in povsem legitimna naša zahteva po slovenskem županu, potem ko smo lojalno podprli sedanjega župana Depangherja. Pričakujemo si neka "štafeto", se pravi, da bi moral demokratični del občine sedaj podpreti slovenskega kandidata. V tej smeri smo se že pogovarjali ob Depangherjevi izvolitvi. Sedaj pa se zavedamo, da v politiki beseda ne velja veliko, tako da je sedaj nekam drugače.

Glavne točke našega volilnega programa predvidevajo spoštovanje dvojezičnosti, dokončanje raznih javnih del, kot je, denimo, telovadnica, ter ustanovitev obrtniške cone in vsestranska pomoč tistim dejavnostim, ki so tipične za našo občino, s kateri-

mi se naša občina izpopolnjuje in v njih najde svojo identiteto. Tako bodo naši ljudje ostali na svoji zemlji, krepili svoje gospodarstvo in tako ojačili svojo prisotnost v občini. Glede dejavnosti mislim predvsem na obrtništvo, kamnoseštvo in kmetijstvo, tako da ljudje ne bi več potrebovali raznih služb drugje, ali bili brezposelni, temveč bi razvili še druge panoge, kot je kmečki turizem, ki črpajo svojo energijo iz teritorija. Konkretno bi želeli občanom olajšati birokratsko pot ter zmanjšati občinski davek ICI.

Kako potekajo pogajanja? Boste vstopili v kako koalicijo ali se boste na volitvah predstavili sami?

Pogajanja so težavna, ker se pogovarjamo s koalicijo, v tem okviru pa smo do sedaj

edini, ki predlagamo slovenskega župana, medtem ko so se vsi drugi že nekako strnili okrog kandidata Giorgia Reta.

Boste torej predstavili svojega županskega kandidata?

Zaenkrat še nismo predstavili svojega kandidata, verjetno pa ga bomo zaradi prejemljenih strategij: ali vztrajati pri prodoru slovenskega kandidata ali pa skušati odnesti čim več v levosredinski koaliciji. To pomeni ohraniti vsaj dosedanje resorje podžupanskega mesta in nekaj zelo pomembnih odborov, kot sta urbanistika in kultura.

Za katero od teh dveh strategij se boste opredelili?

Zdi se mi, da ima druga pot več možnosti, da uspe tudi zato, ker se je večina partnerjev že opredelila za kandidata Giorgia Reta. Problem je v tem, ali bomo mi v tem programu našli svoj prostor, oz. če bodo naše zahteve izpolnjene. Mislim pa, da je prva varianta veliko boljše tako za Slovence kot za stranko.

Kaj pa zahtevate v zameno, v primeru da stopite v koalicijo?

Najprej zahtevamo izvajanje tistih statutarov, ki zadevajo rabo slovenskega jezika, se pravi v uradih, v toponomastiki, skratka popolno izvajanje dvojezičnosti. Glede tega ne bomo dopustili nobene pozabljenosti ali pomanjklivosti. Drugič pa zahtevamo podžupanstvo in nekatera ključna odbornišva, ki so zelo važna za razvoj našega prebivalstva.

DOLINSKA OBČINA PRISTOPILA K ACEGAS

Tudi občina Dolina je formalno pristopila k novoustanovljenemu servisnemu podjetju ACEGAS. To je delniška družba, v kateri ima večinski delež občina Trst. Za pristop se je soglasno odločil dolinski občinski svet na seji v torek, 29. julija. Ta pristop bo za sedaj le simboličnega oz. političnega značaja, saj bo odkup-

ljena le ena delnica v vrednosti stotisoč lir. Župan Boris Pangerc je izrazil upanje, da bo neposredno sodelovanje v družbi ACEGAS prineslo ugodnosti upravi in občanom. Sicer pa bo to občina Dolina lahko preverila v naslednjih mesecih, ko bo podjetje začelo poslovati in ko bo doživelo tudi priliv zasebnega kapitala.

SEMINAR ZCPZ BO LETOS V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

Tudi letos prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta tradicionalni poletni seminar za pevce in pevovodje ter tečaj za organiste. Tokrat bo seminar v Šmarjeških toplicah na Dolenjskem, in sicer od 10. do 16. avgusta. Na njem bodo sodelovali ugledni strokovnjaki. Prof. Marko Bajuk bo vodil tečaj zborovske vokalne tehnike in koralnega petja. G. Lojze Kobal, ki bo z zborom naštudiral izbrani program, bo obdelal ob stoletnici smrti Andreja Vavka in stoletnici rojstva Alojzija

Mava še zlasti skladbe teh dveh pomembnih slovenskih skladateljev. Orgelski tečaj bo letos vodila prof. Angela Tomanič, ki predava na ljubljanski Glasbeni Akademiji. Na seminarju bodo udeleženci lahko zvedeli tudi za osnovne predpise liturgike glede cerkvenega petja; o tem bo govoril g. Alojz Kržišnik. Spored seminarja bo potekal kot v prejšnjih letih. V jutranjih urah bodo na vrsti predavanja in vokalne ter zborovske vaje. Popoldnevi pa bodo namenjeni izletom oz. rekreaciji.

PREBENEŠKA ŠAGRA PRILOŽNOST ZA MEDNARODNO SREČANJE GODCEV

FOTO: KROMA

Med vaškimi prireditvami in veselicami, ki so jih konec prejšnjega tedna priredila številna naša društva na Tržaškem, velja omeniti prireditev društva Jože Rapotec iz Prebena. V sklopu prebeneške šagre je bilo namreč v nedeljo, 3. avgusta, tudi mednarodno srečanje godcev iz Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Avstrije. Številnemu občinstvu se je

predstavilo nad štirideset nastopajočih, ki so oblikovali skoraj štiri ure trajajoč koncert.

Prisotne je v imenu dolinske občinske uprave pozdravil podžupan in odbornik za kulturo prof. Aldo Štefancič, spregovoril pa je tudi tržaški pokrajinski predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Rinaldo Vremec.

TISKOVNO POROČILO

PRIZADEVANJE VODSTVA GM ZA REŠITEV VPRAŠANJA PUBLICIZACIJE

Problemi, ki nastajajo v zvezi z odprtjem avtonomne sekcije šole Glasbene matice pri tržaškem konservatoriju Tartini, so bili v zadnjem času močno v ospredju delovanja vodstva Glasbene matice.

Ko je minister za šolstvo Berlinguer zagotovil, da ni nobenih ovir s strani rimske vlade za odprtje avtonomne sekcije pri tržaškem konservatoriju in da je nasprotno želja njegovega ministrstva, da se vprašanje publicizacije GM tako dokončno reši (srečanje vodstva GM z ministrom je bilo 2. 4. '97 na tržaški občini), je vodstvo GM storilo vrsto korakov v upanju, da se problem dokončno reši. V ta okvir spada tudi sestanek s tržaškimi občinskimi odborniki kom Fortunato-Drossijem, ki je bil v četrtek, 31. julija, na tržaški občini. Omenjeni odbornik je izrazil vso pripravljenost, da se za odprtje avtonomne sekcije šole pri tržaškem konservatoriju da na razpolago občinska stavba v ulici Revoltella v Trstu, če je to možno v okviru obstoječih pravil in zakonskih norm.

Pogled na stavbo, kjer ima sedaj sedež Glasbena matica v Trstu

OPČINE

375-LETNICA ŽUPNIJE IN BLAGOSLOVITEV DOMA "ANDREJA ZINKA"

Letošnje praznovanje zavetnika openske župnije sv. Jerneja bo posebno slovesno. Letos namreč praznujejo 375. obletnico ustanovitve samostojne župnije, ob tej priložnosti pa bodo tudi blagoslovili nov župnijski dom, ki bo nosil ime po dolgoletnem župniku in dekanu na

Opčinah msgr. Andreju Zinku. Slovesnosti se bodo pričele že v petek, 22. avgusta, z odprtjem razstave restavriranih knjig župnijskega arhiva ob 19. uri v dvorani Zadrugne kraške banke. V soboto, 23. avgusta, bo ob 19. uri v župnijski cerkvi predpraznična maša v spomin na župnika in dekana Andreja Zinka.

Glede iste zadeve je odposlanstvo, ki so ga sestavljali predsednik Štoka, odbornik Ban ter ravnatelj Kralj, 28. 7. bilo na obisku na državnem konservatoriju v Bocnu. Kot znano, deluje ta konservatorij dvojezično in je v najemu v občinski stavbi v središču mesta. Na približno enako pot naj bi po namigu rimskih vladnih krogov šla tudi šola Glasbene matice oz. tržaškega konservatorija Tartini.

V isti okvir širšega delovanja GM gre omeniti še sestanek, ki je bil 9. julija v Gorici z vodstvom šole Emil Komel, katerega je odposlanstvo GM seznanilo tudi s potekom in problemi ustanavljanja avtonomne sekcije Glasbene matice pri konservatoriju v Trstu.

V nedeljo, 24. avgusta, god sv. Jerneja, bo dopoldne ob 9. uri slovesna maša, sledila ji bo blagoslovitev doma Andreja Zinka. Maševal bo tržaški škof Evgen Ravignani. V spodnjih prostorih doma bo tudi razstava domačih likovnikov. Popoldne pa bo ob 17. uri osrednja prireditev na prostem z recitalom in petjem župnijskih zborov z Opčin, od Banov in s Ferlugov. Spominski govor bo imel dr. Dragostoka.

OBVESTILA

DUHOVNE VAJE za žene in dekleta bodo tudi letos v Domu blagrov nad Trstom. Pričele se bodo v ponedeljek, 18. avgusta, zjutraj in zaključile v sredo, 20. avgusta, zvečer. Vodil jih bo izkušeni in preizkušeni dušni pastir in pisatelj g. Jožko Kragelj. Vpise sprejemata gosposodična Dora Kosovel (tel. 040-763406) in Jože Kunčič (tel. 040-220332). Zdravniki zelo priporočajo za telesno zdravje vsakoletni zdravniški pregled. Duhovni zdravniki pa še bolj priporočajo za dušno zdravje vsakoletne duhovne vaje. Te nam morejo samo pomagati urediti preteklost z Bogom in načrtovati prihodnost, kolikor nam jo bo Bog še dal.

DUHOVNE VAJE za duhovnike bodo v Domu blagrov nad Trstom od ponedeljka, 25. 8. zjutraj, do srede, 27. 8. popoldne. Prihod je možen že v nedeljo zvečer. Vodil jih bo p. Benedikt Lavrih DJ. Vpis ali v domu *Le Beatitudini*, tel. 040-566244, ali pa pri Francu Vončini, tel./fax 040-415851 ali mobitel/tajnica 03472414254.

PASTORALNI DAN za tržaške duhovnike, redovnike in redovnice bo v četrtek, 28. 8., ob prisotnosti g. škofa.

V ČETRTEK, 4. septembra, bo ob 17. uri v barkovljanski cerkvi pod vodstvom g. Jožeta Špeha ura molitve za družine, da bi vzgajale mladino tudi za tako potrebne duhovne poklice. Pridružite se nam! Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

PRAZNIK MARIJINEGA vnebovzetja in sv. Roka na Repentabru. V četrtek, 14. avgusta, bo v srenjski hiši razstava kamnitih izdelkov kamnosekov in oblikovalcev kamna iz sedanje in nekdanje župnije v sodelovanju z vaškimi skupnostmi iz Vrhovlj, Dola in Vogelj. V cerkvi bo razstavljala slikarka Marta Ravnikar. Ob 20.30 koncert Marka Ferija in Ettoreja Michelazzija. V petek, 15. avgusta (praznik Mariji-

nega vnebovzetja), bo ob 10. uri slovesna maša, ki jo bo vodil tržaški škof Evgen Ravignani. Popoldne bo ob 17. uri slovesnost, ki jo bo vodil dolgoletni koprski in sedanji piranski župnik. Na praznik sv. Roka, zavetnika župnije, bodo sv. maše ob 10. uri in ob 19.30. V nedeljo, 17. avgusta, bo koncert pevske skupine iz Hrušice iz Brkinov, zvečer pa bo v cerkvi ob 20.30 slavnostni koncert basista Luke Debevca-Mayerja in pianista Cristiana Usciattija. Vse dni bo deloval kiosk.

ŠKOF BELLOMI je pred letom dni zaključil svoje zemeljsko življenje. Ob prvi obletnici smrti bomo molili zanj in se mu poklonili na grobu v stolnici sv. Justa. Skupna sv. maša, ki jo bo vodil msgr. Ravignani, bo v stolnici v soboto, 23. avgusta, ob 18.30. Spomnili se bomo pokojnega škofa, ki se je trudil, da bi gradil mostove tam, kjer so meje ločevale in, pristopimo k temu slavu združeni s celotno škofijsko skupnostjo. Škofov delegat.

ČESTITKE

V soboto, 2. avgusta, sta se poročila **Melita Valič in Ivan Černic**. Čestitkam in iskrenim željam po srečnem skupnem življenju se pridružuje tudi Novi glas.

Manici in Mitji Petarosu se je prejšnji teden pridružila hčerkica **Urška**. Stevilnim čestitkam srečnim staršem in ostalim sorodnikom se pridružujeta tudi uredništvo in uprava Novega glasa.

Novi glas se tudi pridružuje čestitkam sorodnikov in prijateljev Tamari in Marku De Luisa ob rojstvu prvorojenca **Andraža**.

DAROVI

ZA NOVI glas: N.N. 30.000.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: družina v spomin na Pepija Rudeža 100.000; družina Kovač v spomin na Karla Kokorovec 50.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: F.V. 50.000.

PRVA MNOŽIČNA KOLONIJA TRŽAŠKIH SLOVENCEV

SPOMINI NA KOLONIJO PRED PETDESETIMI LETI V ŽABNICAH

NADA MARTELANC

Menda sem edina oseba, vsaj na Tržaškem, ki se je začela ukvarjati s kolonijami že leta 1947 in se ukvarjam z njimi na ta ali oni način še danes.

Katera kolonija mi je po vsem tem času ostala v lepšem spominu kot katera koli druga? Moja prva kolonija seveda, ona v Žabnicah leta 1947. Bila je to tudi prva kolonija v velikem obsegu, kajti nekaj otrok je po zaslugi nekaterih duhovnikov (menda g. Gregorja, g. Živca in g. Šorlija) bilo v koloniji pri šolskih sestrah v Tomaju že leta 1946.

Leta 1947 je dr. Jože Prešeren s sodelavci organiziral v juliju in avgustu dva turnusa kolonije v Žabnicah. Meni je v juliju poveril skupino dijakinj. Bilo nas je mnogo, od najmlajših do višješolcev, po fotografijah sodeč po sto ali več v vsaki izmeni. Temu primerno je bilo število spremljevalcev. Marica Zupančič, ki je tudi vodila skupino deklic in nas poleg tega razveseljevala z igranjem na harmoniko, mi je posodila nekaj fotografij, nekaj jih imam

Posnetka prve kolonije pred petdesetimi leti, julija-avgusta 1947, v Žabnicah s skupino otrok, spremljevalcev in duhovnikov. Zgoraj otroci s posodicami za hrano, v ozadju kuharica s. Urbana. Desno: med otroki spredaj g. Janežič, zadaj gg. Jamnik, Šorli in Živic.

jaz. Na njih so znani obrazi: duhovniki, poleg dr. Prešerna, še gg. Jamnik, Živic, Janežič, Šorli; spremljevalci, poleg naju z Marico še ga. Polak, gđc. Cegnar, Frida Žerjal, Stane Vrhovec, Alojzij Kunc in še drugi, katerih imen ne morem izbrskati iz spomina.

Večina nas je prenočevala v opuščenih vojaških barakah na lesenih pogradih na vre-

čah, napolnjenih s slamo. Nekaj jih je našlo prenočišče v vasi. Kuhinja je delovala pri nas, v kasarni. Kuhala je s. Urbana. Vsak je moral prnesti s seboj poleg rjuh in odeje tudi posodo in pribor za hrano. Vse je bilo tako skromno in preprosto in vendar je bilo tako prijetno, čudovito. Kaj nam je - otrokom in spremljevalcem - pomenilo po vojni vihrji spro-

ščeno uživati gorski svet! Hodili smo na sprehode - takrat ni bilo po Žabnicah toliko hiš kot sedaj - plezali na visoke gore pod vodstvom gornika prof. Martina Krannerja, romali, peš, na Sv. Višarje. Ob koloniji nam je žuborel potok. Iz njega je po lesenem žlebu pritekala do nas voda.

Kolonija je bila brezplačna. Sodelavci smo bili neplačani prostovoljci, kar se nam je zdelo povsem naravno. Sredstva za vzdrževanje kolonije je dr. Prešeren baje dobil od Zavezniške vojaške uprave in dobrotnikov.

Naslednje leto je ustanovil SLOKAD (Slovensko karitativno društvo), ki je odslej organiziralo kolonije. Ker je za sprejem v kolonije prosilo mnogo otrok, je prefektura dodala sčasoma še dve koloniji za slovenske otroke in skrbela za vse tri. Ostali dve sta organizirala Slovenska Vincencijeva konferenca in Slovensko dobrodelno društvo. Več let je v teh treh kolonijah prebilo mesec počitnic okrog 540 otrok. Nato se je število postopoma krčilo.

In danes? Ostala je le še kolonija Slovenske Vincencijeve konference in še ta v manjšem obsegu.

Časi se pač spreminjajo.

V nedeljo, 17. avgusta, bo v Nabrežini tradicionalno PRAZNOVANJE SV. ROKA

9.15: slovesna maša, zatem procesija po vasi z blagoslovom pred cerkvijo. **20.15:** druga sv. maša. **20.45:** prireditev pred župniščem (ali v dvorani): koncert mešanega zbora *Sempeter* pri Gorici, ki ga vodi Bogdan Breclj. Instrumentalni intermezzo, sledijo darovi in dobitki za obnovo strehe župnišča ter družabnost. V župnijski dvorani bo od 15. do 17. avgusta slikarska in fotografska večerna razstava domačinov. Vabljeni!

Astjan, 11. ul. 010 299117
Andoleto, ul. 010 299580

Berge San Mauro, 122
ul. 010 299236

UMRL JE MSGR. OLINDO VIRGULIN

POGREB FURLANSKEGA DUHOVNIKA

V ponedeljek, 3. avgusta, so v furlanski vasi Coroni pokopali msgr. Olinda Virgulina. Pogrebno mašo je vodil generalni vikar msgr. Silvano Coccolin ob somaševanju nad 30 sobratov. Med mašo je pel domači zbor, spodbudne besede med obredom je imel msgr. Mario Virgulin, daljni sorodnik pokojnega Olinda. Med mašno daritvijo je življenjsko pot pokojnega monsignorja orisal škofijski kancler dr. Oskar Simčič.

Olindovo življenjsko potovanje je bilo zelo pestro. Rojen v Coroni 26. decembra 1918, je obiskoval osnovno šolo v domačem kraju. Nato je prišel v Gorico in vstopil v malo semenišče. Tu je opravil klasično gimnazijo in licej (1929/37), nakar se je oglasil v goriškem bogoslovnem semenišču. Tu je opravil tri leta teologije, nato se je odločil, da gre v Rim, in sicer v Ruski zavod, študij teologije pa je nadaljeval na univerzi Gregoriana. Ko je vstopil v Russicum, si je prevzel ime Štefan, saj si je želel iti pozneje v Sovjetsko zvezo. Leta 1941 ga je nadškof Karel Margotti v domači cerkvi posvetil za duhovnika. Kot novomašnik se je vrnil v Rim in se posvetil študiju Sv. pisma na Bibličnem inštitutu. Leta 1943 je bil nekaj mesecev tudi vojaški kaplan. Biblične študije je zaključil z doktoratom l. 1949. Imel je izreden dar za jezike in je poleg klasičnih jezikov

dobro govoril tudi slovenščino, ruščino, nemščino in druge moderne jezike, menda kar deset. Znanje jezikov in Sv. pisma je nagnilo predstojnike, da so mu zaupali razne službe. Tako je bil od l. 1949 do 1952 v Bruslju za duhovno oskrbo ruskih beguncev. Nato so ga poslali v Libanon in je tam učil v semenišču biblične vede in dogmatično teologijo (1952-61). Iz Libanona je odšel v ZDA in v raznih semeniščih predaval dogmatiko in biblične vede. Toda predstojniki so ga znova poklicali v Rim in postal je glavni tajnik na papeški univerzi Urbaniana oz. Propaganda fide. V tistih letih so tam učili tudi profesor Janez Vodopivec, msgr. Franc Šegula, Maksimilijan Jezernik. Kot glavni tajnik je ostal od leta 1966 do 1971, ko je postal najprej izredni, potem pa redni profesor za biblične vede na isti univerzi. Predaval je do upokojitve. Kot upokojenec je živel v zasebnem stanovanju do smrti 2. avgusta letos. V ponedeljek so ga iz Rima prepeljali v rojstno vas, kakor si je želel.

Ob koncu maše se je od njega poslovil zastopnik domačega pastoralnega sveta, in sicer v furlanščini, ki jo je sicer tako redko slišati.

Dragi monsignor, razodeto Božjo besedo si učil in razlagal številnim učencem v starem in novem svetu, sedaj jo gledaš iz obličja v obličje za vso srečno večnost.

VEČER NA BRITOFU

Rajonski svet za Podgoro in PD Podgora sta priredila v sodelovanju z ZSKP v soboto, 26. julija, drugo revijo pevskih zborov Na Britofu.

Pod vodstvom dr. Mirka Špacapana sta nastopila MePZ Podgora in MoPS Akord, ki sta se občinstvu predstavila s pesmimi iz slovenske narodne in umetne glasbene zakladnice, z dalmatinsko Aca in dvema furlanskima melodijama. Zbora gosta sta prišla iz pordenonske pokrajine. MePZ Corale di Rauscedo iz kraja Rauscedo vodi Sante Fornasier. Zbor sestavljajo mladi, glasovno bogati pevci. Publiko so se predstavili s tradicionalno furlansko glasbo; ubrano so zapeli tudi nekaj skladb iz repertoarja drugih narodov. MePZ Gialuth iz kraja Roveredo in Piano vodi Lorenzo Benedet. Spored tega zbora je bil različen, saj so izvajali v glavnem folklorne pesmi raznih narodov in nekaj skladb iz repertoarja sodobne lahke glasbe. Program je ubrano povezoval domačin Dario Flopergher.

Občinstvo je z navdušenjem spremljalo izvajanje pevskih skupin, ki so predstavile pevski zaklad različnih etnij in še enkrat dokazale, da glasba ne pozna meja, ampak združuje in povezuje ljudi različnih kultur. Koncertu je sledilo družabno srečanje na

dvorišču kmetije pri Sirkovih in pesem se je razlegala pozno v noč ob zlati kapljici in okusnih čevapčičih, ki so jih spekli naši mladi fantje in mošje.

VEČER SAMOSPEVOV

Luka Debevec-Mayer je mlad in nadarjen pevec, doma iz Argentine, kjer se je rodil v slovenski družini. Pred nekaj leti je že bil pri nas in v Sloveniji s skupino slovenskih glasbenikov. V zadnjih letih pa se je njegova pot vidno vzpele, saj je bil v pretekli sezoni že angažiran kot solist v slovitnem opernem gledališču Colón v Buenos Airesu. S pianistom Christianom Usciatijem je bil povabljen v avgustu na poletni festival v Annecy v Franciji, nekaj dni pa je posvetil obisku v Sloveniji in pri nas.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Kulturni center Lojze Bratuž jima z veseljem odpirata vrata odra komorne dvorane v torek, 26. avgusta, ko bosta mlada glasbenika ob 20.30 oblikovala Večer samospevov (Händel, Beethoven, Schubert, Duparc, Fauré, Mahler, Puccini, Strauss). Z različnim programom bo duo Debevec-Usciatij nastopil tudi v repenabski cerkvi v nedeljo, 17. t.m., ob 21. uri v okviru farnege praznika in 22. t.m. v Pletterjah na Dolenjskem.

ŠE EN ODLIČEN ABITURIENT

"POKAŽIMO SVOJE IDEJE!"

DANIJEL DEVETAK

David Bandelli, po rodu Goričan, je letos sklenil študij na klasičnem liceju s šestdesetico. Književnost, glasba in pisanje mu pomenijo veliko. Kot pozornemu opazovalcu naše stvarnosti pa mu ni vseeno, kam gredo danes mladi.

Kako bi po koncu šole sam ocenil svojo študijsko pot na liceju?

Pot, ki sem jo prehodil, je bila včasih težka, včasih lahka. Mislim, da je ocena, ki sem jo na maturi dosegel, previsoka, predobra. Nikdar nisem bil odličnjak. Rad sem poglobljaj predvsem tisto, kar me je zanimalo; predmeti na klasičnem liceju pa seveda v celoti niso spadali v sklop mojih zanimanj.

Na klasičnem liceju sem si sicer ustvaril globljo vizijo stvarnosti, dobro splošno kulturo, ki mislim, da jo lahko nudi samo ta šola.

Misliš torej, da je lahko klasični licej še zmeraj sodoben, učinkovit za mlade danes, pri nas?

S šolsko reformo se bo šolstvo tudi pri nas kmalu spremenilo. Bienij naj bi bil za vse višje šole enak, nakar bo vsaka šola usmerjena bolj specifično. Čeprav vključuje klasični licej v svoj predmetnik npr. grščino in latinščino, ki nista več živa jezika, mislim, da šola vsekakor nudi možnost, da mladi človek spozna sedanjost in se z njo sooča. Po liceju se je sicer treba vpisati na univerzo; toda zaradi tega pet let še zdaleč ni zavrženih, ampak so to leta spoznavanja predvsem kulture, leta formiranja nekega načina mišljenja. Naj bodo vsekakor dobrodošle reforme, le da ne bodo oškodovale dijakov; to je najpomembnejše. Gentilejeva reforma l. 1923 je oškodovala Slovence, poznejša reforma je dala šoli nov videz; upam, da reforma, ki jo pripravljajo, ne bo oškodovala posameznih šol, posebno dijakov, ki hočejo se formirati in pridobiti znanje. Dijaki so namreč prihodnje moči neke skupnosti, širše ali ožje stvarnosti.

V čem vidiš vez med antiko in sedanjostjo?

Sem "pristaš" ideje, da bi brez antike ne bilo sedanjosti. Antika je po mojem pomembna predvsem zato, ker je temeljni kamen vsega kulturnega razvoja od Sokrata, če hočemo še od prej, do danes, do Bobbia, če se že hočemo navezati na letošnjo pisno nalogo.

Kako si sprejel literarni naslov slovenske pisne naloge?

Šlo je za nalogo o pesnikih in pisateljih med drugo svetovno vojno, predvsem med NOB. Dijak je moral poglobiti opus nekaterih avtorjev. Izbral

sem Kajuha, Bora, Balantiča in Kocbeka. Prav Kocbek se mi zdi avtor, ki je na najbolj pristen način izrazil ideje Narodno-osvobodilnega boja. Bora in Kajuha imam za odlična partizanska pesnika in družbena kritika. Literarni naslov sem izbral, ker mi je literatura pač zelo všeč; poleg tega mi je obdobje, ki ga je naslov nakazoval, zelo pri srcu. Zato sem ga obravnaval še toliko bolj z veseljem.

Ti je všeč poezija?

Še najbolj. Sodobna mi je blizu, ker se ne opira na stroge metrične obrazce. Vendar si ne bom nikdar upal kritizirati ali prezirati Prešerna ali drugih pesnikov...

Kot glasbenik si pripravil zanimiv maturitetni referat o glasbeniku g. Stanku Jeriću...

Res, predstavil sem našega goriškega skladatelja Stanka Jerića. Mislim, da je bilo moje prvo in edino delo, ki prof. Jerića obravnava kot glasbenika. Želel sem ga predstaviti, ker se mi zdi, da goriška kulturna javnost žal še premalo ceni in "skriva" take osebnosti, ki so sposobne in ustvarjajo nekaj, kar je pomembnega. Jerić je zelo ploden in zanimiv skladatelj. V njegovih delih, v katerih so spojene prvne antike in sodobnosti, najdemo tako strogo tonalnost kot velik modernizem, atonalnost, dodekafonijo.

Kaj ti pomenita Stanko Jerić in njegova glasba sedaj, ko si se poglobil v skladateljev svet?

Jerića sem prej poznal le kot profesorja, manj kot skladatelja. Mislim, da je to umetnik, ki sklada zelo tehtne in veljavne glasbene stvaritve. Dobro bi bilo, ko bi ga bolj cenili in upoštevali. V referatu sem poudaril predvsem to, da Jerić deluje nekoliko skrit. Čeprav ga v Gorici vsi ne poznajo, je to eden redkih sodobnih glasbenikov v mestu. Deluje po smernicah, ki so jih v slovenski glasbi postavili že

Komel, Filej in Bratuž. Tudi zato je zanimiv in vreden pozornosti.

Dejavniki troje osebnostne in družbene rasti so v zadnjih letih skavti, študij klavirja, zborovsko petje, župnija... Ulegneš najti čas tudi za študij?

Pri skavtih sem v klanu roverjev in popotnic; letos sem bil v službi na taboru izvidnikov, nato na taboru starejših skavtov. Glasba je bila zame doslej zelo pomembna, toliko da sem jo včasih postavljaj celo pred študij. Nekaj dni pred maturato sem opravil še izpit iz harmonije na tržaškem konservatoriju; glasba mi je bila tako do zadnjega spremljevalka. Sicer pa nadaljujem študij klavirja na SCGV Komel; če je prav velika potreba, neprofesionalno tudi orglam.

Veseli me tudi petje v doberdobskem zboru Hrast. Prikazanja, ki smo jih bili deležni letos, so potrdila, da trud, ki ga vlagamo v resno delo, rodi sadove. Mislim, da je zborovsko petje v Gorici postavljeno pod velik vprašaj, saj Gorica v tem smislu ne nudi veliko možnosti. Obiskal sem zadnje zborovsko tekomovanje Seghizzi, vendar ni bilo skupine, ki bi posebno prepričala.

Ali že veš, kam se boš usmeril v prihodnosti?

Vpisal sem se že na ljubljansko univerzo, kjer bom študiral primerjalno književnost in ruščino. Poleg glasbe je moja druga ljubezen namreč književnost, zato bi se rad vanjo poglobil. Glasbe seveda ne bom opustil in upam, da bom lahko uspešno dokončal oba študija.

Rad pišeš? Kaj?

Poezijo. V zadnji Rasti so objavljene tri moje poezije, ki so bile nagrajene na natečaju SKK februarja letos. Upam, da bom v Ljubljani lahko našel kakšno priložnost oz. revijo, ki podpira mlade, ki se želijo ukvarjati z literaturo.

Kaj bi ob koncu želel povedati svojim vrstnikom - mladim?

To: če imate možnosti in darove, jih izrabite! Če kdo piše, naj se ne boji pokazati svojih zvezkov javnosti. Na taboru izvidnikov smo se nekega dne ukvarjali tudi z izražanjem: nekateri fantje in dekleta v skupini teh, ki so pisali, so dokazali, da imajo kljub mladim letom zelo globoke misli in gledanja na stvarnost. Zato bi rad mladim položil na srce, naj se ne skrivajo, ampak naj kar pokažejo svoje ideje. Vem, da jih imajo. Naj ustvarjajo in kritizirajo, če hočejo. V bistvu smo mi mladi tisti, ki bomo čez nekaj let prevzeli v roke vaje družbe. Če hočemo kaj dati oz. pustiti svet boljši od tega, ki smo ga našli, se moramo pač zganiti in kaj narediti že sedaj, ko smo mladi. Za nami bodo itak prišli drugi mladi, ki nas bodo nadomestili...

KONEC AVGUSTA

27. SVETOVNI FESTIVAL FOLKLORE

V Gorici bo tudi letos festival folklorne, ki je postal že tradicionalen, saj bo letos že 27. po vrsti. Ob festivalu bodo organizatorji priredili svečano paradno folklornih skupin. Od 28. do 31. avgusta bo Gorica vsa v znamenju Svetovnega folklorne festivala, ki ga prireja krajevna turistična organizacija in goriška občinska uprava.

Letos so prireditelji povabili folklorne skupine iz Avstrije, Indonezije, Litve, Mehike, Peruja, Slovaške, Slovenije, Španije, Turčije in seveda Italije. Tudi letos bo publika na Battistijevem trgu v Gorici podelila nagrado Goriški grad folklorne skupini, ki bo med četrtkom, 28. t.m., in soboto, 30. t.m., prikazala najbolj dopadljiv nastop. Prav ta nagrada, imenovana tudi "nagrada za najbolj simpatični nastop", je najvišje priznanje, ki si ga želi vsaka folklorna skupina, pa čeprav goriški festival ni tekmovalnega značaja.

Nagrada Goriški grad je obenem vsako leto tudi povod za živahne in čisto poletno uglasene polemike, ki se vnamejo med privrženci t.i. "čiste folklorne" in zagovorniki tiste folklorne, ki svoje nastope gradi na dopadljivih in pozornost vzbujajočih, učinkovitih, na oko prijetnih plesih in gibih. Če se samo malce spomnimo lanskoletnega festivala folklorne, nam bodo prišli pred oči stasiti plesalci in izjemno lepo grajene plesalke iz eksotičnih krajev, ki so izrazito pomanjkljivo oblečene z nedoumnimi gibi prepričale občinstvo, da jim je podelilo prvo nagrado... Festival folklorne seveda ni samo blišč in paša za oči, ki privabi v Gorico ogromno ljudi, saj bo v soboto, 30. t.m., v občinski dvorani že 23. mednarodni posvet strokovnjakov na temo *Ljudske tradicije-Dediščina, ki jo moramo ohraniti in zaščititi*. Največ gledalcev in občudovanja pa je deležna parada, ki bo v nedeljo, 30. t.m.; na njej se zbere veliko število nastopajočih skupin, ki se sprehodijo in zaplešujejo po mestnem središču med dvema rekama zadovoljnih gledalcev. Parada se zaključi s svečano podelitvijo željene nagrade Goriški grad in z nastopom vseh skupin, ki bodo prinesle v Gorico folklorne svojih dežel.

Za kroniko povejmo še to, da bosta med tridnevni slavljeni nastopili tudi pihalni godbi iz Celovca in Lienza iz Avstrije, medtem ko bodo glasbeniki skupine Fanfare italijanske brigade Julija nastopili s samostojnim koncertom.

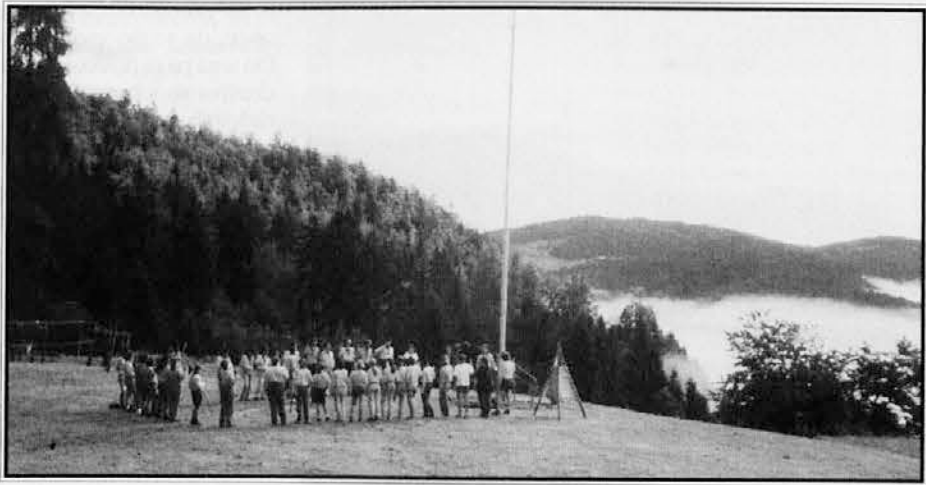
Seveda si organizatorji zelo želijo lepega vremena in vročih avgustovskih dni, katerim bodo sledili lepi večeri, ki so predpogoj za dobro udeležbo gledalcev na Battistijevem trgu. V primeru slabega vremena namreč folklorne festival ni več isto, saj se mora preseliti v dvorano Goriške zveze telovadbe (U.G.G.).

JUP

TABOR IZVIDNIKOV IN VODNIC SELAK 97

KRONIKA BOGATEGA, Z DEŽJEM PREMOČENEGA TABORA

PETER ČERNIC

Kronanje skavtskega leta je nedvomno poletni tabor, ki so ga tokrat izvidniki in vodnice iz Gorice in okoliških vasi skupaj s svojimi voditelji preživeli nad Žirni, v neposredni bližini kmetije pri Selaku v Jarčji dolini. V očarljivo dolino se je večina naših skavtov odpravila v ponedeljek, 14. julija, le najstarejši so že dan prej skupaj z voditelji prišli na kraj taborjenja, da bi postavili večje ter zahtevnejše zgradbe in bi dan kasneje pripravljeni sprejeli ostale. Poteza se je izkazala za izredno posrečeno, saj so se na ta način lahko izognili nevšečnostim, ki nam jih je letošnji stalni spremljevalec tabora (beri: dež) povzročil. V ponedeljek so namreč za las ugnili postaviti šotore, preden jih je močan in ihtav naliiv blagoslovil. Muhasto vreme pa ni skalilo izjemno pozitivnega vzdušja v taboru in letos še posebno delavni izvidniki in vodnice so v dobrih dveh dneh s pomočjo voditeljev postavili vse potrebne zgra-

dbe. Nekateri vodi so se bolj izkazali, drugi malo manj, na splošno pa so bile tehnične rešitve dokaj zanimive, tako da lahko mirno trdimo, da še obstajajo taki skavti, ki pionieristiko dobro obvladajo.

Hitro je minil prvi teden, v katerem sta bila tudi izlet v Bolnico Franjo in Škofjo Loko ter dan, posvečen osebnemu izražanju (izvidniki in vodnice so s pesmijo, z risanjem, s fotografijo, z rezbarstvom, s plesom in celo s kratkim filmom izrazili svojo kreativnost). Že je bila na vrsti nedelja, ko so starši obiskali sinove in hčere. Sv. mašo, ki običajno poteka na prostem, je g. Karlo Bolčina daroval v pagodi, kamor so se skavti, starši in prijatelji zatekli, da bi se obvarovali pred nevihto, ki je med drugim spremenila in okrnila popoldanski program. Taborni ogenj je namreč zaradi nenaklonjenih vremenskih razmer odpadel; starši so se po maši vrnili domov, skavtom pa v skritih zalozah pustili pravcate

dobrote, ki so jih izvidniki in vodnice še cel teden naskrivaj jedli.

S skavtiado (olimpiada za skavte) smo slovesno stopili v drugi teden, posvečen fizičnim in skavtskim spretnostim. Dan sta si zamislila dva izvidnika, ki sta v letu spoznala različne športne panoge, obrazložila prijateljem pravila in si tako pridobila tudi specializacijo olimpijskega skavta. Gre za priznanje, ki ga voditelj podeli tistim članom, ki poglobijo svoje znanje na enem specifičnem področju in voditelju dokažejo, da snov tako

dobro obvladajo, da jo lahko tudi drugim posredujejo. V torek je prišla na vrsto celodnevna igra z izrazito ekološko vsebino, ki je bila tudi vodilna nit celotnega tabora. V prvem delu igre sta se nasprotujoči ekipi pomerili v čiščenju "radioaktivnih" odpadkov, ki so jih onesnaževalci podtaknili v posamezne podtaborje. V nočnem delu so morali izvidniki braniti tovarno pred napadalci, da bi preprečili morebitne vpade onesnaževalcev, ki so grozili z ekološko katastrofo. V sredo zjutraj pa so naši "eko-skavti" iskali ekološko bombo, skrito v neposredni bližini tabora. In že je bil na vrsti, v režiji g. Karla Bolčina, bogat popoldan, posvečen duhovnemu razmišljanju, ki se je osredotočil na problematiko odnosa med starši in mladimi. Sledila je maša. V četrtek pa sta stopili v ospredje prva in druga četa, ki sta izvedli načrtovane podvige. Sovodenjci, Doberdobci in Vrhovci so zgradili splav, ostali pa so se lotili izvidniške postojanke. S petkom se je začela posprava tabora, ki jo je zapečatil tudi večerni praznik ob ognju. Kaj pa sobota? Razdiranje šotorov, žaganje jambora in pesem slovesa, tokrat brez solz, a z željo v srcu, da se ponovno dobimo.

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

V spomin na pok. očeta in mater Franco Bratina 200.000 lir; ob 1. obletnici smrti drage mame Romane Colja Bensa daruje hčerka Marica 1.000.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

CERKVENI SVET Vrh sv. Mihaela-Gabrje vabi v nedeljo, 10. avgusta, na praznovanje vaškega zavetnika sv. Lovrenca, ki bo na Vrh sv. Mihaela. Ob 10. uri bo slovesna maša s procesijo, petjem in pritrkovanjem, po maši družabnost. Vabljeni vsi Vrhovci in prijatelji.

MLADINSKI ZBOR Vrh sv. Mihaela vabi prijatelje, simpatizerje in druge na veseli in pevski celodnevni izlet po poteh Ivana Trinka v torek, 19. avgusta. Vpisujejo Alida, Nerina in Marko.

SKUPNO GORIŠKO tržaško romanje na Barbano bo letos v ponedeljek, 1. septembra. Ob 11. uri bo sv. maša, ki jo bo vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Popoldne pete litanije Matere božje in blagoslov. Iz Gorice bo odpeljal poseben avtobus s Travnika ob 8. uri. Vrnitev ob 18. uri.

DAROV

ZA CERKEV na Peči: druž. Perkon namesto cvetja na grob tete Rozalke 50.000 lir.

ZA CERKEV na Vrh: Dario Fantin za cvetje 30.000 lir.

ZA ZAVOD sv. Družine: ob osemnajsti obletnici smrti tete s. Ahacije Kacin in v spomin na s. Rafaelo Marija, Janez in Metka 300.000; v spomin na s. Rafaelo M.O. 50.000; namesto cvetja na grob s. Karmeli in s. Rafaeli Irena Vetrih Bertolini 100.000; v spomin na s. Rafaelo Angela Pavlin 200.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje na Madagaskarju: Franc Sivec 210.000 lir, Milka Sivec 200.000 lir.

OB PRVI obletnici smrti drage mame Romane Colja Bensa daruje hčerka Marica 250.000 lir za misijonarja Štanta.

ČESTITKE

Na Vrh sv. Mihaela je v torek, 5. avgusta, praznoval 91 let **Angelo Juren**. Ob lepem jubileju mu čestitajo hčeri, zet in vnuki z družinami.

Slavljenca nazdravljata tudi uredništvo in uprava Novega glasa.

11

ČETRTEK
7. AVGUSTA
1997

**Zlatarna
ŠULIGOJ**

1897-1997
Posebne ugodnosti
ob
100-letnici

Ul. Carducci 49 - GORICA

NARDIN VOJKO

GORICA
Ul. S. Michele 324 - ind. cona
tel. (0481) 21065 - fax 522410
P. IVA 00004600318

CONCESSIONARIA
FORST

SV. VIŠARJE

NA SV. VIŠARJAH ROMARJI IZ TREH SLOVENIJ

Od blizu in daleč so prišli Slovenci na kraj
starodavne in še danes močno žive tradicije.
Poseben gost srečanja je bil ljubljanski
nadškof dr. Franc Rode.

Človeka, ki doseže vrh Sv. Višarj z moderno vlečnico ali se - še raje - nanj povzpne po strmi stezi prek studencev, skozi planino s pašniki, znamenji za starodavno tradicijo poletnih planšarjev, ob zvonjenju kravjih zvoncev in hrupu gozdarjev, sprejme posebna naravna lepota. Ostenja gorā na severnem obzorju - v bistrih dneh lahko naštejemo nekaj sto vrhov - kličejo v misli podobo objemajoče Marije Tolažnice in posredovalke milosti, ki jo je v višarski cerkvi pred več kot šestdesetimi leti naslikal Tone Kralj. V tem rajju v severnem predelu Julijcev (Julius Kugy je napisal: "... od vseh gora, ki sem jih kdaj videl, se nobene ne morejo meriti z Julijci.") se ljudje radi srečujejo. Že pred petimi stoletji so ta kraj imeli za božjo pot Slovenci, Italijani, Furlani in Nemci, danes hvaležni romarji pravijo, da je to božja pot Evrope. Visokogorsko svetišče pa je na poseben način priljubljeno Slovincem; tako je bilo nekoč, tako je danes. Prijazna s. Adolorata iz Mirna pri Gorici skrbi čez poletje za višarsko svetišče in redno popisuje romarje, statistiko pa pošilja vidiemskemu škofu; v njej ugotavlja, da je dve tretjini vseh romarjev Slovinci. Cerkvena

oblast, ki upravlja božjepotno središče, mora to primerno upoštevati. Trenutno sta na Sv. Višarjah dva slovenska duhovnika, gospoda Petričič in Battistig, ki znata spregovoriti romarjem tudi v italijanščini in nemščini.

Tradicionalnim srečanjem treh Slovinci na Sv. Višarjah je bil duša in glavni pobudnik izseljenski duhovnik msgr. Vinko Žakelj, ki je lani tragično umrl v Belgiji. Hotel je in dosegel, da služijo ta srečanja utrjevanju slovenske zavesti. Izseljenci, zamejci in Slovenci iz matične domovine niso izgubili priložnosti in so tudi letos množično priromali na posvečeni vrh. V okolici cerkve je romar prepoznaval obraze že običajnih udeležencev srečanja, veliko pa jih je bilo novih. Prvi del programa je bil v odločno pretesnih prostorih Slovenskega doma, poimenovanega po zaslužnem domačinu Lambertu

Ehrlichu, sredi s spominki nakličene glavne višarske uličice. Prelat Čretnik iz Pariza je uveljavil govor letošnjega gosta, ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta, ki se spominja, kako je njegov ded Janez enajstkrat prišel s spokornim polenom na Sv. Višarje. Slovenci smo "na pomembnem križpotu," je rekel g. Čretnik, in "vtis je, da po šestih letih od osamosvojitve slovenska država ni kos svoji zgodovinski nalogi". Dr. Rode, ki je tudi avtor zgovorne knjižice *Za čast dežele*, je prišel zato, da bi povedal, kaj misli o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti slovenskega naroda. Govornik pa je kljub Čretnikovemu polemičnemu uvodu začel: "Sem človek upanja in nepopoln optimist, zato si upam trditi, da bomo problematiko rešili, ker jo moramo in jo je mogoče rešiti." Povedal je, da smo bili Slovenci v preteklosti zdrav in klen narod, ki je neopazno, diskret-

Skupina goriških romarjev na Sv. Višarjah prejšnjo nedeljo

no gradil svojo narodno zavest in kulturo, enakovredno omiki vseh večjih narodov - sosedov; da so danes marsikje na evropskem vzhodu ljudje razočarani kljub korenitim družbenim spremembam, pričakovali so si kaj več od obdobja po zlomu komunizma. Slovenci smo dosegli lastno državo, vedeti pa moramo, da se država izgraja - počasi, šest let v slovenski zgodovini ni dolgo obdobje. "Danes," tako je zaključeval svoj poseg, "smo na tej zemlji zares suvereni in kot narod bomo jutri to, kar bomo mi hoteli." Dr. Rode ni prizanesel v svojem govoru slovenskim politikom ne nekaterim družbenim usmeritvam - na primer zakonodaji o slovenskem šolskem sistemu - in pribil, da morajo kristjani v tem državo-

tvornem času prispevati svoj delež, vrednote krščanstva, ki so že globoko zakoreninjene v slovensko - evropsko - omiko. Pisatelj Zorko Simčič, ki je prebil petdeset let v Argentini in je bil lanski predavatelj, je srečanje z nadškofo tako komentiral: "Slišali smo optimistični ton, ko povsod toča pada. (...) Ne pustimo si s črnim dimom zamegliti oči! Hvala za optimizem."

Opoldne se je v do zadnjega ktička natrpni višarski cerkvi začela slovenska maša, pri kateri so somaševali poleg nadškofa duhovniki iz treh Slovinci: Kragelj iz Vipave, Rihar iz Fužin - Ljubljana, Šterl z Dunaja, Podulawski iz Göteborga (Švedska), Čretnik iz Pariza, Kamin iz Melebacha (Alžacija in Lorena), Zdešar iz Mün-

chna. Med njimi je bil tudi Lojze Rajk, naslednik gospoda Vinka Žaklja med belgijskimi Slovenci.

Srečanja so se še udeležili številni romarji s Tržaškega in Goriškega, nekateri slovenski poslanci, državna sekretarka za Slovence po svetu Mihaela Logar, njen predhodnik Peter Vencelj, ki je v skupini kakih petdesetih romarjev izbral raje jutranji nekajurni napor križvega pota kot pa (pre)udobno vožnjo z žičnico. Med njimi je bilo tudi 30 slovenskih maturantov iz Argentine, Kanade (iz Hamiltona) in ZDA (iz Clevelanda). Med mašo je priljubljene ponarodele cerkvene pesmi prepeval mešani mladinski zbor *Pograjskih slavčkov* iz Polhovega Gradca. Po maši so se Slovenci pomudili še v vesele družabnosti. Z optimizmom prežete misli, ki jih je ljubljanski nadškof povedal, so vzdusju prispevale svoje. Udeležencem bodo tudi tokrat še najbolj ostali v spominu pogovori med prostimi srečanja, občuteni obred, spontano slovensko petje, sprehodi v družbi priložnostnih sopotnikov itd. Namenu bo še naprej služil Ehrlichov Slovenski dom, ki bo z zapuščino g. Žaklja kmalu dokončno odkupljen.

IDE

POTEPANJA PO SLOVENSKIH GORAH

KJE SO TISTE STEZICE...(2)

DANILO ČOTAR

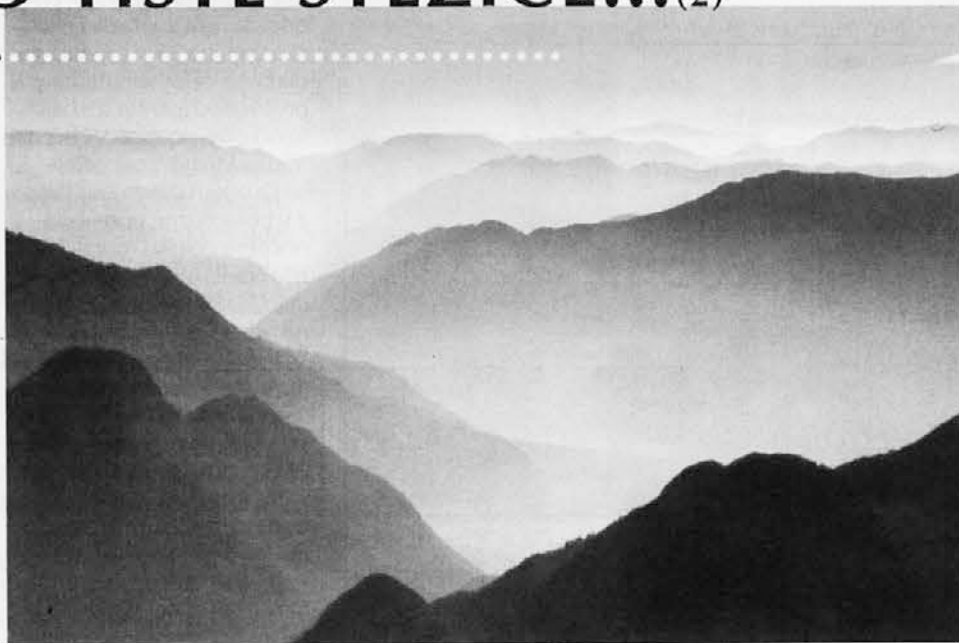
TRIJE ZGOVORNI PRIMERI

Navedel bi rad otipljive primere iz bližnje Soške doline. Nad Srpenco in Žago se vzdiguje visok hrbet Polovnika, ki ga cesta in Soča obkrožata od Bovca do Kobarida. To je območje, ki želi čim bolj razviti turizem. Na vsej prostrani planoti Polovnika ni niti ene markirane steze. Nekdanja cestica na južnem pobočju se neusmiljeno izgubi v goščavi. V Logu Čezsoškem ni nobene oznake, kje lahko ubereš stezo, in če jo po sreči najdeš, je potem višje v gozdu toliko razpotij in križišč, da lahko le ugišaš. Od Loga do roba planote je dobrih 800 m višinske razlike. To bi bil lahko prijeten družinski izlet, primeren tudi za manjše otroke, a na steze brez oznake se ne poda skoraj nihče. Polovnik bi bil še kako vreden obiska. Geološko zanimiva vzpetina, ki je Sočo prisilila, da je naredila dolg ovinek, je sijajno razgledišče, od koder vidiš vse Julijce kot na dlani in dober del Soške doline kot iz ptičje perspektive. Morda je tu raj za lovce, a s turistično planinskega vidika je Polovnik polomija.

Za drugi primer navajam izhodišče in konec sicer markirane steze iz Kal-Koritnice na planino Golobar. V vodniku bereš, da se začne steza

na brvi čez Sočo, a v globokem bregu pod Kal-Koritnico peljejo čez Sočo kar tri brvi in za nobeno ni na glavni trentarski cesti označeno, kje stoji. Lahko se po strmim bregu spustiš po eni od toliko stezic in bo skoraj gotovo ena od tistih, ki vodijo ribiče do njihovih skritih prostorčkov. Markacije se začno potem na nasprotnem bregu, kjer si stezo že dobil, in od tam naprej so najmanj potrebne. S prijateljem sva tu pred leti napravila dve rani uri in bilo je zelo romantično. Na planini Golobar, ki je ni več, so se vse steze izgubile in ostane ti le možnost, da po temalni grapi Slatenika sestopiš v Čezsočo. Človek se vpraša, čemu so markirali prav tako stezo, ki nima ne začetka ne konca.

Za tretji primer bi opozoril na žalostno stanje ob izviru Tolminke. To je rajski kotiček, do katerega prideš po udobni cesti in kjer voda žubori od vsepovsod. Kotanjo obdaja venec tolminskih vrhov. Kar samo se ti vsiljuje vprašanje, kako bi se povzpel tja gor. Nikjer ni nobene oznake, ki bi

Tako seže pogled proti Gorici s Polovnika nad Logom Čezsoškim. Le kako prideš sem gor?

te opozorila, da so steze, ki peljejo proti zatrepu doline, čisto na nasprotni strani in jih najdeš le, če prekoračiš široko hudourniško strugo. Izhodišče, ki je kot skrivalnica, pa še ni vse. Ko prideš v konec kotanje nad nekdanjo Planino na zgornjih prodi, najdeš razpotje: levo gre steza proti planini Lašca, desno pa na Prehodce. Ubereš to, ker v vodniku piše, da je udobna. Kmalu boš ugotovil, da temu

ni tako. Nekdanja lepa vojaška pot je pravi zgled največje zanemarjenosti. Prehod ti vsevpriek ovirata gosti grmičevje in vejevje, ki zastirata pot od obeh strani, in če se nameri, da hodiš v dežju ali v rosi, si po nekaj korakih moker do kože. Ko nazadnje z gozdarji, polnimi vode, dospješ na Prehodce, najdeš na važnem križišču gorskih stez zvit in na pol polomljen železen drog, na katerem v vetru žvenketajo

kažipoti, in ne veš, ali jih je tako postavila človeška roka ali jih je vihar po svoje usmeril.

BOM GRMOVJE POSEKAL...

Dober zgled za korenito rešitev nakazanih vprašanj bi lahko bila tudi naša dežela Furlanija-Juljska krajina. Tu je hribovit svet še bolj opuščen kot v Sloveniji, saj je Evropska zveza z dolgotrajnim ovira-

njem živinoreje prisilila ljudi, da so zapustili planine in gorske vasi. Steze je zakrila trava in jih prerasl ruševje, zdelo se je, da se bo vse izgubilo. Do tega pa ni prišlo. Planinska društva so s pomočjo raznih deželni ustanov še pravočasno vse steze očistila in popravila. Posekali so vejevje, ki je oviralo prehode, in popravili prekinjene odseke ter vse steze markirali. Tudi stezam v povsem odročnih krajih, po katerih hodi le redkokdo in ki so skoraj nevidne, lahko slediš, ker so markacije postavljene v primerni razdalji, da jih ne moreš izgubiti. Vsako izhodišče v dolini je označeno z jasno tablico na železnem drogu že na glavni cesti ali v vasi. Vsaka steza je dobila svojo številko, ki se v daljših presledkih ponavlja na markacijah, tako da na razpotjih ne moreš zgrešiti. Ko je bilo to ogromno delo opravljeno, so leta 1986 izdali knjigo *I sentieri montani del FVG*, v kateri so vse oštevilčene steze na kratko opisane. V prvi izdaji, ki jo imam pri roki, jih je 993. Zaradi te mreže markiranih poti ni naša dežela nič bolj umazana in se naše gore pod to mrežo prav nič ne dušijo, le pametno je, da so se na ta način ohranile stare planinske smeri, ki so jih naši predniki s trudom začrtali.

KONEC

9. AVGUSTA OB 10. URI

POSTAVITEV SLOVENSKE TABLE NA MATAJURJU

V cerkvi na vrhu Matajurja, ko je še stala stara kapelica, je bil kamen s slovenskim napisom v čast Mariji Brezmadežni. Ko so cerkvi obnovljali, je bil ta kamen odmaknjen.

V cerkvi so našle prostor razne spominske table. Med temi je nekaj mesecev stala tudi tista s slovenskim napisom, ki jo je postavila Planinska družina Benečije ob 25. Srečanju obmejnih planinskih društev, ki je bilo 9. junija 1996 na Matajurju. Zato smo se odločili, da bomo v soboto, 9. avgusta le-

tos, ob 10. uri v cerkvi na vrhu Matajurja slovesno postavili našo tablo in kamnit napis v čast Kristusu Odrašeni in Brezmadežni.

Vabimo Vas na slovesnost, ki bo potekala po naslednjem programu:

- ob 9. uri zbirališče pred kočo Giovanni Pelizzo;

- ob 10. uri slovesnost in slovenska maša na vrhu Matajurja ob postavitvi table s slovenskim napisom. Sodeloval bo zbor *Beneške korenine*.

- PRESEDNIK PLANINSKE DRUŽINE BENEČIJE IGOR TUL

OBVESTILO

SREČANJE SLOVENCEV V SPOMIN NA IZIDORJA PREDANA-DORIČA

Letošnje Srečanje Slovencev, ki ga prireja Slovenska kulturno gospodarska zveza v sodelovanju z drugimi dejavniki na Videmskem, bo v soboto, 9. avgusta, v vasi Matajur. Potekalo bo v znamenju prve obletnice smrti Izidorja Predana-Doriča, ki je lani umrl prav med Srečanjem v Matajurju. Program: ob 18. uri maša, ki jo bo vodil msgr. Pasquale Gujón; ob 18.30 koncert *Beneških korenin*; sledila bo predstavitev knjig ob prisotnosti avtorja in urednikov: prof. Pavla Petričiča *Pod senco Trikolore* in izbor iz priljubljene Doričeve rubrike v Novem Matajurju *Piše Petar Matajurac*. Vabljeni!

IZ BELGIJE

ČETRTO SREČANJE SLOVENSKE IN FLAŠKE PODEŽELSKA MLADINE V BELGIJI

Že nekaj let se v poletnih mesecih srečuje podeželska mladina iz Savinjske doline s flamsko. Prvič je Zveza savinjske podeželske mladine (ZSPM iz Mozirja) navezala stik s podeželsko mladino iz Flandrije (KLJ) v letu 1994, ko je flamska mladina preživela počitnice v Sloveniji. Ko je ZSPM leto kasneje vrnila o-

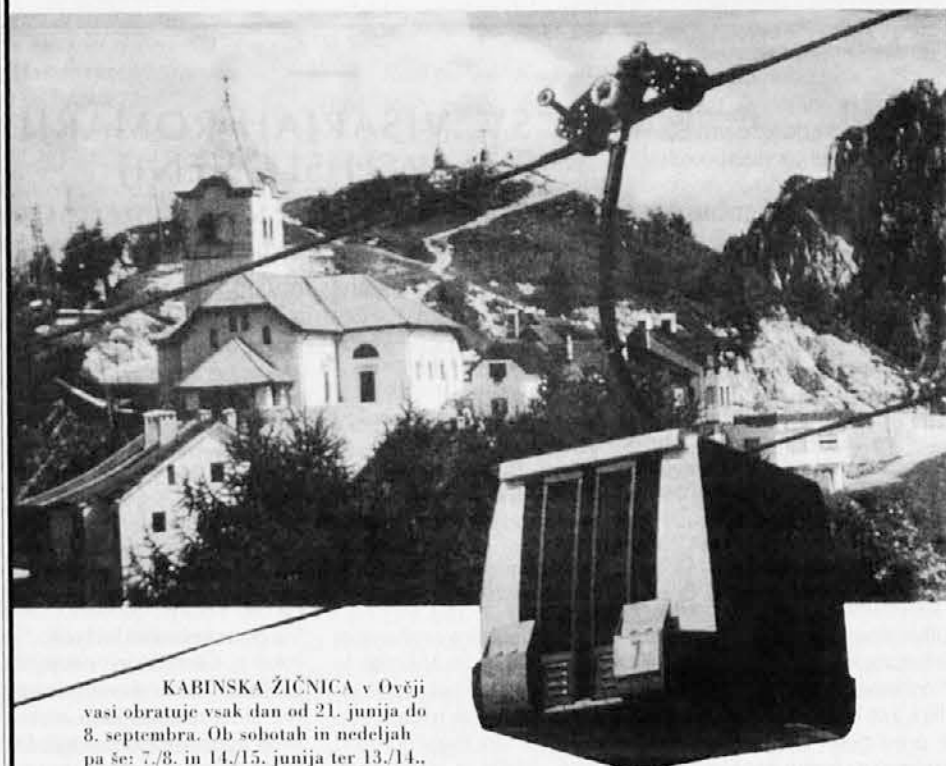
bisk, so se zmenili, da se bodo tako naprej vsako leto srečevali za cel teden izmenično enkrat v Belgiji, drugič v Sloveniji.

Letos je KLJ poskrbela za organizacijo tedna; slovenska mladina je bila vabljen v Belgijo od 26. julija do 3. avgusta. Pri organizaciji so bili vključeni tudi slovenski društveni sodelavci. Za goste, ki so bili razmeščeni po družinah, so gostitelji skrbno sestavili pester športni, rekreacijski in turistični program. 27. julija je bila v občini Wetteren športna manifestacija s piknikom, zvečer pa zabava na prostem v kraju Lembeke. 28. julija pa so bili na sporedu kolesarje-

nje, sestanek, voden ogled mesta Gent in obisk na letnih zabavah v Gentu. 29. julija je bil predviden uradni sprejem pri guvernerju province, nato sta bili še novinarska konferenca in gozdna igra. Program se je nadaljeval 30. julija v občini Houtave, kjer so udeleženci najprej prebivali pod šotorom, nato obiskali belgijsko obalo. 31. julija so bili na vrsti obiski mesta Brugge in naravnega parka Het Zwin, od 1. do 3. avgusta pa razni sestanki in športne rekreacije. Preden se je ZSPM vrnila v Slovenijo, se je za krajši obisk ustavila še v kraju Genk pri slovenskem društvu Naš dom.

PC

Z ŽIČNICO DO SVETIH VIŠARIJ, KJER SE SREČUJEJO VERNIKI TREH NARODOV

KABINSKA ŽIČNICA v Ovčji vasi obratuje vsak dan od 21. junija do 8. septembra. Ob sobotah in nedeljah pa še: 7./8. in 14./15. junija ter 13./14., 20./21., 27./28. septembra in 4./5. oktobra.

URNIK: delavniki od 9. ure do 16.30; nedelje in prazniki od 8.30 do 18. ure. Posebne ugodnosti za organizirane skupine (min. 25 oseb): povratna karta 14.000 lir.

Sv. maša: delavniki ob 12. uri; nedelje in prazniki ob 9.30, 10.30, 12., 15. uri

INFORMACIJE TEL. 0428/2967 - 64982. FAX 0428/40455

telecabina
MONTE
SANTO
D E L
LUSSARI

IZŠLA JE NOVA ŠTEVILKA BRIŠKEGA ČASNIKA

NAJ SE PRELEPA GORIŠKA BRDA OHRANIJO ZDRAVA!

MARJAN DROBEŽ

Tudi v novi številki Briškega časnika, ki ga izdaja Občina Brda ter ga prejemajo vse družine na tem območju brezplačno, je objavljenih veliko aktualnih poročil, komentarjev in razmišljanj.

Nanašajo se na tekoče dogodke z raznih področij, posamezni prispevki pa obravnavajo tudi razne teme iz preteklosti Goriških Brd. Sodeč po vsebini, ilustracijah in zunanji podobi *Briškega časnika*, je ta zagotovo eden izmed najbolj privlačnih krajevnih glasil, ki jih izdajajo na Goriškem.

Tema tega poletja je po sklepu uredništva uporaba pesticidov v kmetijstvu, o čemer piše podžupan občine Brda Bruno Podveršič. Opozarja, da so vsi pesticidi uničevalci življenja in zaradi tega bi morali njihovo uporabo prepovedati ali pa jo vsaj čim bolj omejiti. Avtor ob tem poudarja, da bi za ugodne pridelke v vseh kmetijskih kulturah bilo dovolj le okrog 20 odstotkov pesticidov od tiste količine teh strupenih snovi, ki jih zdaj u-

porablja v Goriških Brdih. Briški podžupan roti kmetovalce, naj raje pridelajo manj grozdja in sadja po naravni poti in postopkih, kot pa da zastrupljajo naravo, sebe in tudi kupce pridelkov. Svoj prispevek zaključuje s pozivom Bricem, naj prelepa Goriška Brda ohranijo zdrava in se pri tem kaj naučijo ob strahotnih posledicah, ki jih je na območju Anrovega povzročila azbestoza.

O uporabi pesticidov v kmetijstvu nasploh je v zadnji številki Briškega časnika objavljen še nekaj prispevkov; Vojko Rutar piše o vplivu teh strupenih snovi in umetnih gnojil na ravnotežje v naravi. Opozarja, da uporaba raznih strupenih pripravkov povzroča tudi usodna (rakasta) obolenja kmetovalcev.

Vreden omembe je nadalje prispevek s Plešivega, to-

rej iz tistega dela Goriških Brd, ki sodi pod Italijo. Napisali so ga učitelji tamkajšnje osnovne šole in obravnava vlogo omejenih slovenske šole pri nadaljevanju poslanstva nekdanjih slovenskih šol, ki so delovale v Krmini, Mirniku in v Skriljevem. Učitelji, ki delujejo na Plešivem, so ob nedavnem poimenovanju te slovenske šole po pesniku Ludviku Zorutu iz Goriških Brd, o šoli izdali posebno brošuro. Pri tem je z njimi sodeloval tudi Daniel Marinič, profesor zgodovine na osnovni šoli Dobrovo. Prispevke, ki jih objavljajo v *Briškem časniku*, razvrščajo po sklopih, tako da je pregled tem in njihovih avtorjev logičen in enostaven. Tako je tudi v novi številki tega glasila več člankov s področja gospodarstva, kulture, preteklosti Goriških Brd, šolstva, športa itd. Rubrika Naša vas je tokrat namenjena vasi Podsabotin. Avtorica Milena Beguš poudarja, da Brici Podsabotina še pred poldrugim desetletjem skoraj

niso poznali, zdaj pa ni nikogar, ki ne bi vedel za to vas, saj je postala glavni vhod v Goriška Brda.

Glede Podsabotincev je Beguševa zapisala, da so kleni ljudje, trdo prirasli na svojo zemljo. Samo s takimi vrlinami in značajem so lahko premagali zelo težke razmere po drugi svetovni vojni. Z delom so si zagotovili blaginjo, Podsabotin pa obnovili in posodobili. Zdalj obnavljajo domačo cerkev sv. Nikolaja, ki je še do nedavnega kazala posledice bombardiranja iz davnega septembra leta 1943.

Aktualno misel *Briškega časnika* je za novo številko napisal Adolf Šavelj, župnik v Kojškem. Ob oživitvi praznovanja Svetega Križa v Kojškem je objavil razmišljanja z naslovom Sveti Križ v luči Križa. V njem razmišlja zlasti o kulturi duha, pri čemer pa Križ ostaja skrivnost. Nobeno razumsko razglabljanje te skrivnosti ne bo razložilo. "Treba je preprosto tvegati in v luči verskih resnic začeti živeti za druge," je zapisal Adolf Šavelj, župnik v Kojškem.

SLOVENIJA

KO POSOČJE IN BRDA POSTANEJO ENO...

MINIATURA SOLKANSKEGA MOSTA V GONJAČAH

MARJANA REMIAŠ

Razgledni stolp v Gonjčah v Brdih, ki ga dnevno, posebej poleti, obiskujejo turisti, je gotovo zaščitni znak vasi. Od letošnjega poletja dalje pa se družini Maria Bizjaka, ki slovi po odlični gostinski gostoljubnosti, pridružuje nov član družine - sloki lepote, most v miniaturo, ki ga je izdelal gospodar Mario Bizjak in ga postavil kot varuha domačije. Na uradno in slovesno otvoritev mosta, ki je narejen iz eksponatov iz prve svetovne vojne, se je pripeljal briški župan v kočiji, stari nad sto let.

Župan je pozdravil prisotne, na otvoritvi se jih je zbralo skoraj sto, ter se v imenu občine zahvalil Mariu Bizjaku za prelepo umetnino, ki bo poslej krasila porton Bizjakove domačije. Most je avtor posvetil Josipu Križaju, znamenitemu slovenskemu pilotu, ki se je ponesrečil po drugi svetovni vojni med enim svojih

poletov. Otvoritev miniaturnega mostu, pod katerim se - kakor v resnici - vije reka Soča, so s pesmijo obogatili člani Moškega pevskega zbora Kojško pod vodstvom Karla Zuljana. Otvoritvi in predaji mostu, ki ju je opravil župan, je sledila tipična briška pojedina z domačo kapljico in jedmi, ki jih pri Bizjakovih v kmečkem turizmu strežejo številnim gostom, ko jih obiščejo. Gonjače odslej vabijo na razgledni stolp, pod miniaturo mosta in v priročni kmečki muzej; tisti, ki ga je Marino Bizjak, čil in krepak sedemdesetletnik, opremil s kmečkimi eksponati in drugimi vrednostmi. Zgovorni avtor mostu pa še ni pri koncu idej; v prihodnje nas bo, tako kot doslej, presenetil še s čim novim. Do tedaj pa vse bralke in bralce Novega Glasa prijazno vabi v Gonjače na obisk.

OB 50-LETNICI PRIKLJUČITVE PRIMORSKE MATICI

OB PROSLAVLJANJU JUBILEJA TUDI SOOČANJE Z RESNICO

V Novi Gorici se intenzivno pripravljajo na slovesnost ob 50-letnici priključitve Primorske matični državi. Proslavljanje naj bi imelo, tako je soditi po programu, ki ga je izdelal osrednji organizacijski odbor v Novi Gorici, predvsem manifestativni značaj. Organizatorji iz te primorske občine in državnega zbora ter vlada sicer poudarjajo, da bo aktualnost jubileja tudi v tem, da so zdaj na Primorskem ugodne politične razmere, saj se stiki in sodelovanje z obmejnim območjem širijo in poglobljajo, sosednji državi, Slovenija in Italija pa sta odpravili večino sporov iz preteklosti ter zdaj utrjuje temelje za prihodnje razumevanje in dobre medsebojne odnose.

Z omenjenih vidikov je potrebno, sodimo, ocenjevati priprave in pobude za praznovanje 50-letnice priključitve. Zveza za Primorsko je pred dnevi izdala proglas, v katerem povzema in utemeljuje svoja gledišča in spoznanja o sedanjem položaju Primorske v slovenski državi. V dokumentu poudarja zasluge Primorcev za nastanek samostojne slovenske države, a tudi opozarja, "da se pred septembrskim praznikom v zvezi s Primorsko pojavljajo različne špekulacije, delitve in razhajanja. Primorska je vedno dokazovala svojo avtonomnost pri iskanju poti za združevanje z matičnim narodom ter pri tem nastopala enotno, kar se je pokazalo posebej med drugo svetovno vojno. Vendar pa se v Zvezi za Primorsko zavzemamo za

drugače organizirano državo, za čimbolj decentralizirano skupnost, da bi Slovenija postala Zveza slovenskih dežel."

Praznovanje priključitve Primorske bi bilo celovito, če bi ocenili tudi nekatere dogodke, ki so v Sloveniji skoraj neznan oz. se o njih v preteklosti skoraj ni smelo govoriti. Gre, denimo, za velik prispevek Zavezniške vojaške uprave v tedanji coni A pri obnovi naselij, ki so bila med vojno požgana ali drugače uničena. Omenjeni prispevek bi lahko

bil še večji, če obnove ne bo ovirala tedanja politika, ki je trdila, "da ljudje nočejo nobene pomoči ali prispevkov imperialističnih držav pri lažšanju njihovih težav, ker da bo za obnovo poskrbela ljudska oblast, ko bo Primorska priključena Jugoslaviji."

Prvič po letu 1945 bodo spremenjene politične razmere omogočile, da bo v Komnu od 5. do 7. septembra več slovesnosti, s katerimi se bodo anglo-ameriški vojaki upravi zahvalili za njihov prispevek pri obnovi Komna in sosednjih vasi na Krasu. Pričakujejo tudi obisk veteranov, to je angleških in ameriških vojakov, ki so sodelovali pri obnovi. - M.

V CERKNEM PREOBRAZBA HOTELA V ZDRAVILIŠČE

V Cerknem so sprejeli načrt za nadaljnji razvoj turizma. Tam sicer že deluje smučarsko središče, ki ga je razvila Industrija ETA, a so nove možnosti za turizem dobili z odkritjem termalne vode ter znamenite, okrog 54 tisoč let stare neandertalčeve piščali na območju t.i. Divjih bab.

Najdba je po zatrejevanju arheologa dr. Ivana Turka v kratkem času postala ne le slovenska, temveč tudi svetovna znamenitost. Na turistični in etnološki prireditvi, ki sta se je udeležila tudi Marjan in Janez Podobnik - slednji je predsednik slovenskega parlamenta, a tudi župan občine Cerkno - je bil predstavljen načrt za preureditev hotela Cerkno v termalno zdravilišče. To bo omogočil izdaten vrelec pred kratkim odkrite tople vode.

Občina Cerkno bo pri izvajanju svojih gospodarskih

načrtov oz. pospeševanju turizma tesno sodelovala z idrijsko in tolimsko občino ter s sosednjimi občinami na Gorenjskem. - M.

MANJŠA PRODAJA BENCINA NA OBMEJNEM OBMOČJU V SLOVENIJI

Slovenska naftna družba Petrol, ki ima bencinske servise skoraj vzdolj celotne meje z Italijo, je sporočila, da se je prodaja bencina od preteklega aprila, odkar je Italija znižala cene omenjenega goriva za prebivalce ne svoji strani meje, precej zmanjšala.

Zmanjšanje prodaje je najbolj občutno v Kobaridu, Tolminu in v Goriških Brdih. Na območju Nove Gorice se je prodaja bencina znižala za 38 odstotkov. Generalni direktor Petrola Franc Premk meni, da bodo italijanske oblasti olajšave za nakup bencina odpravile, s čimer naj bi prodaja goriva na slovenskih črpalkah spet narasla. Te napovedi ni utemeljil. - M.

12. T.M. V BOVCU

SIMPOZIJ OB 80-LETNICI PREBOJA SOŠKE FRONTE

Dne 25. oktobra se bomo spominjali 80-letnice preboja Soške fronte, ki ga imenujejo tudi "čudež pri Kobaridu", kjer je avstrijska vojska s pomočjo nemške armade prebila italijansko obrambno črto. V vseh dvanajstih ofenzivah je med prvo svetovno vojno padlo okrog milijon 300 tisoč vojakov. Med njimi je bilo veliko Slovencev. Ob tej obletnici bodo založba Nova revija, Slovensko panevropsko gibanje in Socialdemokratski narodni forum v torek, 12. avgusta, pripravili simpozij, ki ga bo vodil dr. Janez Peršič. Začel se bo ob 18. uri v hotelu Alp v Bovcu.

Zgodovinarji, znanstveniki in strokovnjaki z raznih področij, ki se ukvarjajo s tematiko prve svetovne vojne oz. Soške fronte v naših krajih, bodo podali svoja poročila in izsledke. Janez Peršič bo obravnaval Posočje kot mejno deželo; Petra Svobljak italijansko okupacijo Posočja, Drago Sedmak bo obravnaval izredno stanje v italijanskem zaledju med prvo svetovno vojno; Simon Kovačič bojno moralo italijanskih vojakov leta 1917, Aleksander Lavrenčič bo predstavil Dnevnik slovenskega vojaka, Janez Švajncar bo razčlenil preboj pri Kobaridu, 25. oktobra 1917; Damjana Fortunat-Černilogar bo obravnavala odnos bojujočih se strani do kulturne dediščine; Tomaž Ovčak pa bo govoril o evidentiranju in varovanju spomenikov Soške fronte. - M.

POLETNA GOSTOVANJA "KLAPE LEUT" V SLOVENIJI

KO JE DALMATINSKI MELOS RESNIČNOST...

Člani dalmatinske Klope Leut iz Zadra, ki jih vodi glasbenik Braco Surić, tudi v letošnjem poletju razveseljujejo obiskovalce Posočja, Goriške in Vipavske. Še danes in jutri bogatijo teden dalmatinske kuhinje, ki so ga v letošnjem poletju pripravili v Bovcu, v drugi polovici avgusta, od 17. dalje, pa se na željo številnih gostov vračajo v restavracijo Sabotin v Solkanu, kjer bodo pospremili teden pokušine dalmatinskih jedi. Klapa Leut, ki šteje pet članov (na sliki z večera dalmatinske pesmi in kuhinje v Bovcu) se je pred nedavnim na koncertu predstavi-

la v Prvačini in vasi Tabor, kjer so čedni Dalmatinci peli pred številno publiko, z jesenjo pa se bodo po krajšem odmoru vrnili na Primorsko, kjer bodo ob trgatvi gostje Vipavskega hrama. Klapa odlikuje subtilen dalma-tinski melos, s katerim očarajo tudi najbolj petično in zahtevno publiko. Pred dnevi so se predstavili tudi na koncertu v Trstu; ker vlada veliko zanimanje zanje in za glasbo, ki se je večini poslušalcev priljubila ob obiskih v Dalmaciji, se bodo Braco, Klaudio, Zdravko, Miro in Tomislav na Primorsko še vračali.

MR

13

ČETRTEK
7. AVGUSTA
1997

DISKETA OZS "GREMO V DOBRO GOSTILNO"

V IZBORU TUDI SLOVENSKI GOSTINCI F-Jk

DAVORIN DEVETAK

Gre za izbor prek 400 slovenskih gostiln, ki se lahko predstavijo gostu s kvaliteto ali posebno ponudbo. Pobudnik kataloga, ki bo kmalu izšel tudi v knjižni izdaji, je Obrtna zbornica Slovenije oziroma njena Sekcija za gostinstvo in turizem, ki združuje zasebne in družinske gostinske obrate. V zbirki je 330 gostiln, 70 restavracij, 19 penzionov in 19 drugih gostinskih obratov; izbor teh so pripravile posamezne območne zbornice OZS.

Gostinska sekcija pri Slovenskem deželni gospodarskem združenju ima tradicionalne dobre stike s stanovskimi kolegi matice, zato je bila objavljena k sodelovanju. V prvem vseslovenskem informativnem izboru boljših slovenskih gostiln je, ne glede na mejo, zaobjetih tudi 15 slovenskih gostiln iz naše dežele in tri iz avstrijske Koroške (na pobudo tamkajšnje Slovenske gospodarske zveze).

Goriško pokrajino zastopata gostilna Devetak z Vrha in Center za zeleni turizem La Subida - Gostilna pri Lovcu s Plešivega, Benečijo gostilna Sale e Pepe (Sol in poper) iz

Pred kratkim so v Hiši kulinarike Jezeršek v Sori pri Medvodah predstavili zbirko na računalniški disketi Gremo v dobro gostilno...

Srednjega. Ostali obrati so s Tržaškega: Gostilna Gruden iz Šempolaja, Guštin iz Zgonika, Pri Vodnjaku iz Jezera, Sardoč iz Slivnega, Scabar iz Trsta; gostilna in hotel Daneu z Opčin; restavracija Furlan in Kras s Cola, La lampara iz Križa, Sardoč iz Prečnika; restavracija-hotela Križman z Repentabra in Pesek s Peska.

Disketa, ki je nastala v sodelovanju med Info-Handy, službo za informacijski sistem OZS, in firmo Amebis, je lahko uporabljiva. Namesti se na osebni računalnik: PC s procesorjem vsaj 386X in z operacijskim sistemom Windows 3.1. Namenjena je predvsem turističnim agencijam, organizatorjem potovanj in izletov, drugim posredovalcem, ki pripravljajo turistične programe, in tudi zasebnim uporabnikom. Vsi ti bodo dobili koristne podatke in bodo na osnovi teh izbrali najprimernejši lokal, npr. glede na kraj, zmo-

gljivost (notranji in zunanji se-deži, ležišča), obratovalni čas, ponudbo, dodatne storitve in hišne posebnosti lokala.

Disketa OZS predstavlja zameetek za nastanek zahtevnejše cd-rom zgoščenke in tudi posebnega "naslova" na Internetu, ki bosta predvajala še druge podatke, od fotografij in jedilnikov do video posnetkov, ki bodo sugestivno pričarali posebnosti posameznih gostinsko-turističnih ponudb.

Z načrti predsednika sekcije OZS za gostinstvo Ignaca Rajha in sekretarke sekcije Marinke Gornik (na predstavitvi je bil prisoten tudi predsednik OZS Miha Grah) sta povsem soglašala predsednik in tajnik gostincev SDGZ Lino Doljak in Niko Tenze. Potrdila sta vse interese gostincev iz zamejstva, da so polnopravno vključeni pri tej vseslovenski promocijski pobudi, ki ima nedvomne perspektive.

Gostinska sekcija SDGZ je na razpolago vsem članom in ostalim interesentom za dodatne informacije o disketi in za vključitev v le-to.

KMETIJSTVO

UKREPI PROTI OLJČNI MUHI

V oljčnikih nameščamo v teh dneh lepljive rumene tablice, da bi tako preverjali prisotnost najhujšega škodljivca v nasadu, se pravi oljčne muhe...

Napadi te škodljivke niso vsako leto enaki. Včasih so lažji, včasih hujši, a vsako deveto leto so navadno lahko naravnost katastrofalni, saj uničijo pridelek.

Proti oljčni muhi se lahko uspešno upiramo, edino če natančno spremljamo stanje v nasadu. Oljčna muha je velika približno 5 mm in je rumenkasto-rjave barve. Samice imajo zadek v obliki anfore in viden jajcevod. Ličinka je dolga približno 7-8 mm in se razvija na oljki, kjer žre meso plodu, kjer je bila zaležena. Vsaka samica izleže od 200 do 300 jajčec. Vsako jajčce položi v eno oljko, zato je škoda lahko zelo velika.

Na napade oljčne muhe močno vpliva tudi mikroklima v posameznih nasadih. Vsekakor previdnost zahteva, da spremljamo let oljčne muhe. Pri tem lahko rabimo tudi feromonske vabe, vse bolj pa se uporabljajo že omenjene lepljive plošče, ki jih namestimo na južnem delu krošnje. Ko ugotovimo prisotnost muhe, bomo pregledali plodove. Dokler so plodovi še zeleni,

je vboj prepoznaven, saj je trikotne oblike in je okrog nje vidna temnejša barva povrhnje kože. Ko se na lepljivo ploščico zalepijo 2-3 samice v tednu dni, moramo ukrepati; to se zlasti, če uporabljamo naravi prijaznejšo metodo škropljenja z zastrupljeno vabo.

Proti oljčni muhi rabimo pripravke, ki delujejo na osnovi dimetoata. Kot znano, muhe rade obiskujejo sladko snov; taka vaba je buminal, ki mu primešamo pripravek, s katerim želimo zatreti muho. Navadno rabimo 1% buminala in 0,15% pripravka Rogor, ki ju primešamo določeni količini vode. S tem škroplilom poškrbimo nosilne zidove, debela in glavne veje v nasadu ter le mestoma krošnje. Glede na prisotnost muhe je navadno potrebno škropiti vsaj 4 do 5 krat. Ta način škropljenja je še zlasti priporočljiv ob septembrskih napadih, ker je karentna doba dimetoatov dolga, kar pomeni, da bi morali zakasnit možno pobiranje oljk, ki bi jih poškrbili po običajnem sistemu.

MT

ITALIJANSKO PRAVO

ZAKONSKA UREDITEV ZA MALE ZADRUGE

DAMJAN HLEDE

Zakonski odlok št. 515 z dne 4. decembra 1995, ki je bil potem nekaj časa vsakih šestdeset dni ponovno vložen, potem pa opuščen, je uvedel možnost ustanovitve manjših in z upravnega vidika prožnejših ter preprostejših zadrug (gl. Novi glas, 7. novembra 1996). Ti zakon "Bersani", ki je bil v prejšnjih dneh sprejet v parlamentu, je končno nudil tej novi družbeni obliki zakonsko moč in jo s tem dokončno vključil med zakonsko predvidene družbene oblike.

Italijanski civilni zakonik namreč predvideva, da mora npr. zadruga sestavljati najmanj devet članov, da jih mora voditi upravni svet po zgledu delniških družb, katerega pa, obratno od delniških družb, lahko sestavljajo samo člani zadruga itd. "Mala zadruga" pa je zakonsko izrisana tako, da lahko omogoča manjše gospodarske pobude. Dovolj je namreč, da jo sestavljajo trije člani (odloki, ki so jo uvedli, so zahtevali najmanj pet članov), ki so lahko samo fizične osebe, ne sme pa preseči števila osmih članov, razen če se ne spremeni v navadno zadrugo.

Odloki, ki so uvedli to družbeno obliko, so predvidevali še eno specifično značilnost, ki pa jo nov zakon opušča: malo zadrugo je lahko upravljal tudi en sam upravitelj, ki je moral biti seveda član zadruga. Izrečna uvedba enoosebnega upravnega organa je imela svoj smisel, saj se v pravni doktrini že več časa debatira o tem, če lahko navadne zadruga vodi en sam upravitelj, po zgledu družb z omejeno odgovornostjo. Opustitev te izrecne določbe pa bo, obratno, pomenila, da - vsaj v malih zadrugah - te možnosti ne bo. Upravni organ bo torej lahko oblikovan kot upravni svet, ki ga bodo lahko sestavljali - tako kot v navadnih zadrugah - le člani. Lahko pa bo malo zadrugo upravljal tudi sam zbor članov, po zgledu kolektivnih osebnih družb (S.n.c.). V tem zadnjem primeru pa bo potrebna izvolitev predsednika, kateremu bo pripadalo tudi pravno predstavništvo zadruga. Zakon ne vsebuje nobene prehodne določbe, ki bi se nanašala na tiste male zadruga, ki so bile že ustanovljene na podlagi zakonskih odlokov, ki so potem zapadli. To bi bilo potrebno predvsem z ozirom na primere, ko so statuti predvidevali enoosebni upravni organ, kar sedaj ni več možno. Lahko pa sklepamo, da se bodo v takem primeru morale že ustanovljene male zadruga prilagoditi novi določbi.

Nadzorni odbor bo potreben v istih primerih, kot jih za družbe z omejeno odgo-

vornostjo (S.r.l.) določa člen 2488 civilnega zakonika, kar pa se bo pri malih zadrugah lahko zelo redkokdaj pojavilo. Tako urejena mala zadruga bo lahko opravljala vse posle, ki jih sme opravljati navadna zadruga in bo prav tako deležna istih davčnih olajšav, ki pritičejo navadnim zadrugam.

ŠE KORAK NAPREJ V REFORMI NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

Ministrski svet je v prejšnjih tednih izdelal predlog za nov zakon, ki bi v celoti preuredil davčni sistem neprofitnih organizacij. Gre za izvedbo pooblastila, ki ga je vseboval tretji člen, odstavek 186-189, zakona št. 662/96 (Prodijev finančni manever, gl. nadaljevanje, objavljeno v majskih številkah Novega glasa). Sedaj je ukrep v pretresu t.i. "tridesetčlanske komisije", katere predhodno mnenje bo uvedlo fazo dokončne zakonske prreditve.

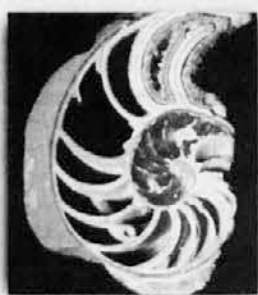
Med novostmi ukrepa gre podčrtati uvedbo figure Nedobičkonosnih organizacij družbene koristi (*Onlus - organizzazioni non lucrative di utilità sociale*), ki jo sestavljajo združenja, komiteji, fundacije, zadruga in druge privatne ustanove (pravne osebe ali ne), katerih statuti določajo dejavnost organizacije v enem izmed naslednjih sektorjev: socialna, zdravstveno-socialna ali zdravstvena pomoč, dobrodelnost, izobrazba, formacija, diletantski šport, varstvo, promocija in valoriziranje umetniških in zgodovinskih dobrin, varstvo okolja, promocija kulture in umetnosti, zaščita civilnih pravic.

Ukrep predvideva za vse te organizacije posebne olajšave tako pri neposrednih davkih kot pri davku IVA in drugih posrednih davkih (davek na dedovanja, davek Invm, registrski davek), določa pa tudi specifičnejše računovodske obveznosti za organizacije, ki bi hotele biti vključene v to kategorijo in se torej posluževati omenjenih olajšav. Ne bodo smele seveda opravljati nobene dejavnosti trgovinske narave, razen tistih, ki so v funkciji nedobičkonosnih statutarne ciljev organizacije same. Ukrep vsebuje zelo podroben opis posameznih olajšav, posebnih primerov in izjem, tako da bomo o njem podrobneje poročali takrat, ko bo dokončno potrjen.

DH

KAJ VSE JE MORJE

"MLADI ROBINZON" NA MORJU

Tik pred nastopom letošnjih poletnih počitnic je Založba Mladinska knjiga izdala praktično knjigo z naslovom *Mladi Robinzon* in podnaslovom *Na morju*. Avtor knjige, ki obsega 125 strani, je Christian Weiss.

To delo ni zanimivo le za mlajše generacije, ampak tudi za starejše, ki se želijo pogledati v svet rastlinstva in živalstva v morju.

V uvodnih poglavjih bomo spoznali naš planet, ki je videti moder, kajti kar dve tretjini površine Zemlje pokriva morje. V ta namen so prikazani plimovanje, obale Evrope in druge podrobnosti, vključno s pripravo najosnovnejših rekvizitov in potrebščin, ki jih moramo zbrati in urediti za letovanje ali izlete na določena območja, vključno s tistimi, ko se pripravljamo na določene pustolovščine.

Za marsikoga bodo zanimivo prikazani pristanišče, njegov vrvež, signalizacija in druge podrobnosti, ki so v pri-

stanišču. Še bolj pomembno pa je, da s pomočjo te knjige spoznamo vetrove, valove in viharje. Avtor se je posebej osredotočil na opisovanje čvrsto oprijetih školjk, skalnega rastlinstva ter podrobnosti o sipinah, obmorskih gozdovih in otokih. Pri tem ni izpustil rastlin, vrtoglavih višin in številnih sledov preteklosti.

V sliki in besedi imamo v pričujoči knjigi prikazana rečna ustja, delte in trsičevja, posebej pa je zaokroženo prikazano, kaj je pod vodo, to je modri svet, življenje v morju. V zaključnem delu knjige bomo spoznali še lov planktona, kako se orientirati na morju, in opazovanje metuljev ali ce-

lo način, kako zasačiti rakovico. Sicer pa so ravno tako pomembno in razumljivo zajeta topla morja, rojstvo otoka, koralni paradizi in ribe - dragulji oceanov. S pomočjo kazala si lahko izbiramo za prijetno branje le tista poglavja oziroma podrobnosti, ki nas najbolj zanimajo.

GD

ODBOJKA

MATEJ ČERNIC PRESTOPIL V A1 LIGO

ERIK DOLHAR

Igral bo v Bologni. S podpisom
triletno pogodbe zadovoljne vse stranke.

Z leve: Igor Černic, Matej Černic, Ivan Plesničar, Aleksander Corva in športni direktor bolonjskega prvoligaša Boris Bondi med podpisom izpisnice

19-letni in 190 cm visok Valov tolkač in mladinski državni reprezentant Matej Černic je v petek, 30. julija, v Gorici podpisal triletno profesionalno pogodbo z možnostjo podaljšanja še za eno sezono z bolonjskim prvoligašem Pencus Zinelli oz. šesterko Jeans Hatu (na sliki podpis izpisnice vodstva Vala Mateju Černicu). Že pred nekaj meseci je Matej, v sporazumu z očetom Igorjem, izrazil željo, da bi prestopil v kak italijanski prvoligaški klub, ki bi mu omogočil igranje v prvi šestki. Največja zagotovila je prejel prav iz Bologne, od koder je prišla tudi ustrezna denarna odškodnina (okrog 50 milijonov lir in dve prijateljski tekmi z Bologno, ena od katerih bo v Gorici) za najboljši nadarjenega zamejskega odbojkarja zadnjih let. Bolonjski trener Menarini, ki je Mateja dvakrat videl "pri delu", mu je zagotovil, da bo ali 6. mož prve postave ali pa prva menjava. Sedaj je torej vse odvisno prav od Mateja, kako se bo izkazal. Njegova neposredna tekmeča za mesto v standardni postavi sta Rus Čerednik in Matejev kolega iz mladinske reprezentance Gallotta. Matej ta čas nastopa z italijansko mladinsko reprezentanco na turnirju v Ragusi, kjer so reprezentance Japonske, ZDA in Poljske, nakar bo odpotoval na svetovno mladinsko prvenstvo v Bahrein. Konec meseca se bo vrnil domov, a bo le zamenjal kove,

ker ga že 1. septembra čakajo v Bologni.

Po podpisu izpisnice so bile vse strani zadovoljne. Matej je bil dobesedno brez besed, posebno zato, ker so se pogajanja vlekle že tako dolgo, da ni več vedel, kje bo igral prihodnje leto. Na koncu pa se je vse srečno izteklo. Matej si je najbolj želel v Bologno tudi zato, ker se je po nasvetu trenerja tam vpisal v zadnji letnik zasebne višje srednje šole, poleg tega pa je v mestu *tortellinov* tudi vojaški športni center, kjer bo lahko Matej odslužil tudi vojaški rok, ne da bi se pri tem moral odpovedati igranju.

Z odhodom Mateja so veseli tudi pri vodstvu Vala, saj bo klub tako finančno zadihal, da lahko sedaj mameje gledajo na nadaljevanje sezone in nastop v B1 ligi ni več pod vprašajem. Bologna je namreč svoje obveznosti do Vala poravnala v enem samem obroku. Mateja bodo v Štandrežu skušali nadomestiti s kakim drugim igralcem. Odvisno bo pač od finančne rapoložljivosti in želje novega trenerja De Marchija. Zaenkrat se za Matejevo mesto v ekipi potegujejo Florenin, Manià in novinec Viscano, ki je prišel iz Trsta. Obstaja pa tudi možnost, da bi najeli Enza Piccina, ki je vrsto let igral prav pri bolonjskem prvoligašu. To pa bo v veliki meri odvisno od sponzorjev, ki jih pri Valu zaenkrat še iščejo.

NAMIZNI TENIS

DAŠA BRESCIANI SI JE NA MLADINSKEM EVROPSKEM PRVENSTVU NABRALA IZKUŠENJ

Prejšnji teden se je iz Topolčanov na Slovaškem vrnila domov Krasova naraščajnica Daša Bresciani (na sliki KROMA). Na Slovaškem se je z italijansko reprezentanco udeležila mladinskega evropskega prvenstva in je s svojo izkušnjo še kar zadovoljna, čeprav jo je pestila gripa in zato ni zaigrala, kakor zna. Za Dašo pa je ta izkušnja zelo dobra, ker se je lahko pomerila na prvenstvu na evropski ravni. Italija je na koncu pristala na 8. mestu, zmagala pa je Hrvaška. Daša je med naraščajnicami odigrala dve tekmi, in sicer kot posameznica proti Poljski, v dvojicah pa proti Jugoslaviji. Na obeh srečanjih je naša predstavnica sicer izgubila, nastopila pa je tudi med posameznicami, kjer je v konkurenci 128 tek-

movalk premostila prvo kolo. Trener reprezentance Arcilli je bil z njenim nastopom zadovoljen in dejal, da lahko svojo igro še izboljša. Dašo od 15. t.m. dalje čakajo priprave s Krasom.

KOŠARKA OBČNI ZBOR SZ JADRAN

VZTRAJATI Z ZDRUŽEVANJEM!

V četrtek, 31. julija, je bil v Prosvetnem domu na Opčinah občni zbor športnega združenja Jadran (na sliki). Predsednik Pavel Vidoni je ob koncu svojega poročila (kot smo že najavili) odstopil. Propad glavnega sponzorja TKB in izpad iz B lige sta spravila na kolena društveno vodstvo.

Predsednik je v poročilu najprej poudaril, da je podajanje obračunov, glede na lanski skromni rezultat, nelahka naloga, v štiriletnem obdobju pa je Jadran nedvomno dosegel dobre rezultate in spet dokazal, da je pot združevanja edina, ki vodi do večjih uspehov. Minula sezona ni bila uspešna iz več razlogov. Ekipa je že pred prvenstvom izgubila tri ključne igralce, finančne težave pa so stanje društva še otežile. Odbor je v zadnjih štirih sezonah z vsemi močmi skušal urediti društveno bilanco, plačevanje vadbene prostora

v Domu pristaniških delavcev (70 milijonov letno!) pa je bilo za društvo preveliko breme. Pomanjkanje odbornikov ostaja eden največjih problemov, finančne težave društva pa so povzročile ukinitev njegovega tajništva na Opčinah. Predsednik pa je pripomnil, da so kljub vsem težavam pri Jadranu lahko zadovoljni z opravljenim delom in da je ideja združevanja še vedno živa. Na koncu je najavil svoj odstop.

Vidoni je v teh letih ogromno žrtvoval za društvo in si vedno prizadeval za rast naše košarke

ter za sodelovanje med matičnimi društvi. Poleg njega sta Jadran v zadnjih letih vodila športni direktor Marko Ban in blagajnik Peter Žerjal. Ta se je zahvalil prav omenjeni "trojki", a tudi igralcem, da so vztrajali do konca prvenstva in zaključili sezono brez dolgov. Za to je društvu čestital tudi predsednik pokrajinskega odbora Združenja slovenskih športnih društev v Italiji Mario Šušteršič in dodal, da je Jadranova pot združevanja pozitivna in za zgled vsem našim društvom. V pozdravih so svoje sodelovanje z Jadranom potrdili vsi predstavniki matičnih društev: Bogdan Bogatec za Kontovel, Renato Štokelj za KK Bor in Cicibono, Livio Semolič za Dom, Niko Pertot za Sokol in Adriano Sosič za Polet. Prav to sodelovanje pa je od vedno predstavljalo jabolko spora, saj nekatera matična društva nudijo Jadranu res svoje najboljše igralce, druga pa jih raje držijo zase.

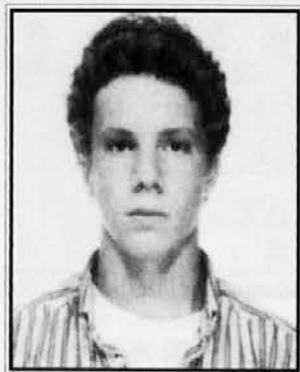
Na koncu kratkega občnega zbora je bil izvoljen še nov odbor, ki si bo na prvi seji porazdelil funkcije. V odboru so: Marko Ban, Ivan Čej, Stojan Kafol, Karel Ražem, Denis Salvi, Adriano Sosič, Peter Žerjal, predstavniki matičnih društev (Bor, Breg, Cicibono, Dom, Kontovel, Polet, Sokol). Nadzorni odbor sestavljajo: Branko Lakovič, Rado Race in Peter Starc.

ED

MALI NOGOMET

USPEL MEMORIAL FERLETIČ

V Doberdobu se je v torek, 5. t.m., zaključil turnir za memorial Marka Ferletiča, ki so ga v občinskem parku priredili prijatelji preminulega sovaščana. Na moškem turnirju je nastopilo 12 ekip, ki so bile razdeljene v 4 skupine. Skupina A: Doberdob 2, Poljane in Imper Ronchi. Skupina B: Križ, Martinščina in Sovodnje. Skupina C: Doberdob 1, Over 30, Doberdob 3. Skupina D: Medja vas-Štivan, Vrh in Štandrež. Turnir je osvojila ekipa Over 30, ki je v finalu z 1-0 premagala Martinščino. 3. mesto so osvojili Medveji in Štivančani, ki so v malem finalu z 2-1 premagali Doberdob 2. Najboljši strelac turnirja je bil Davide Visintin (Martinščina) z 9 goli, najboljši registrirani igralec Aleš Ferfolja (Doberdob 2), najboljši neregistrirani igralec Adam Pa-

Najboljši neregistrirani igralec turnirja Adam Pahor (Medja vas - Štivan)

hor (Medja vas - Štivan), najbolj zagrižen igralec Aleksander Devetta (Doberdob 1), strelac najlepšega gola Marko Kerpan (Štandrež na tekmi z Vrhom), najbolj disciplinirana ekipa pa je

bila Imper Ronchi. Tekmam je prisostvovalo res lepo število gledalcev, kar lahko trdimo predvsem za ženski turnir, na katerem je nastopilo 6 ekip. Sovodnje, Štandrež, Doberdob, Martinščina, Medja vas in Vrh. V polfinalu je Martinščina premagala Sovodnje z 2-1, Doberdob pa Štandrež s 3-0. Finalni tekmi sta bili na sporedu v torek. Turnir je osvojila ekipa Doberdoba, ki je v finalu premagala Martinščino z 2-1. Tretje mesto je pripadlo Štandrežu, ki je v malem finalu premagal Sovodnje z 1-0. Posamezne nagrade: najboljša igralca Giovanna Boscolo (Medja vas), najbolj zagrižena igralca Romina Pizzo (Doberdob), najbolj disciplinirana ekipa Vrh, najboljša strelka je bila Visintinova iz Martinščine, najlepši gol je zadela Elena Kovic (Sovodnje), najboljša vratarica pa prihaja iz Štandreža.

MLADINSKI NOGOMET

BREGOV KAMP ZA NAJMLAJŠE

FOTO KROMA

V športnem centru v Dolini je ves prejšnji teden v organizaciji ŠD Breg potekal Nogometni kamp 97, ki se ga je udeležilo kar 32 nadebudnih nogometa-

šev iz vse tržaške pokrajine (na sliki). Celodnevna vadba sodi v okvir načrta meddruštvenega sodelovanja na mladinski ravni, Bregov kamp pa je bil namenjen otrokom pod 11. letom starosti. Zanje je skrbel zelo kvalificiran trenerski kader, ki so ga sestavljali priznani strokovnjaki, kot so Miloš Tul, Fabio Lovrečič, Vinko Hafner, Karlo Gabrielli in pomočnik Fabio Zennaro. Otroci so imeli po dva treninga na dan, bivanje v kampu pa so popestrili z igrami in občasno z izleti. Poskrbljeno je bilo tudi za kosilo, ki so ga Dolinčani pripravljali v prostorih bližnje telovadnice.

ATLETIKA

NA SP V ATENAH RAZOČARALA TUDI SLOVENIJA

V petek, 1. t.m., so v Atenah slovesno odprli 6. svetovno prvenstvo v atletiki, ki se bo končalo v nedeljo, 10. t.m. Na letošnjem SP sodeluje kar 1957 atletov iz 200 držav. Pred odprtjem prvenstva je predsednik Mednarodne atletske zveze IAAF Primo Nebiolo naznanil, da zveza zmanjšuje kazni za doping od štirih na dve leti, za kar je bil deležen velikih kritik, tako da se prvenstvo ni začelo v ravno najboljšem vzdušju. Marsikdo nasprotuje tudi denarnim nagradam za prve tri uvrščene atlete v vsaki panogi (60, 30 in 20 tisoč dolarjev) in za osvajačce svetovnih rekordov (100 tisoč).

V vrstah slovenske reprezentance so si pred odhodom v Grčijo najbolj obetali od skakalke v višino Britte Bilač (nastopila bo v nedeljo), Brigitte Bukovec, ki bo istega dne tekmovala v teku na 100 m z ovirami, ter od skakalca v daljino Gregorja Cankarja. Ta je že razočaral, ko je trikrat prestopil, tako da se sploh ni uvrstil v finale.

NOGOMET

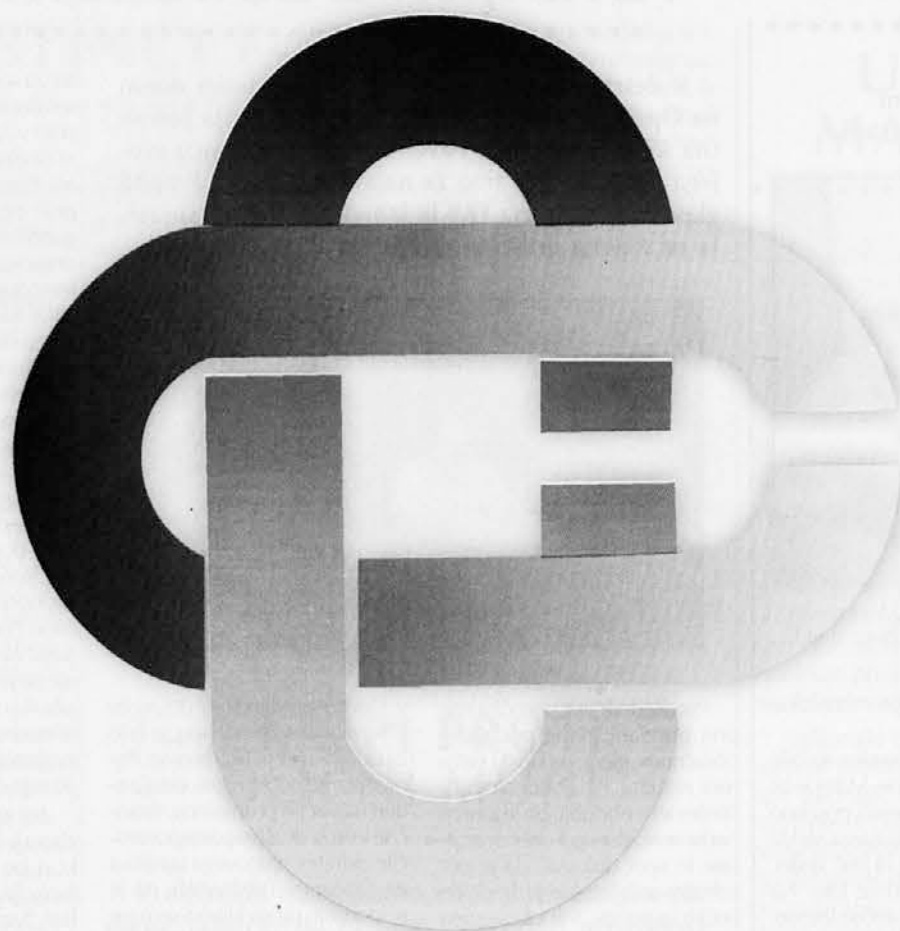
ZAGREB, NOVA GORICA IN MARIBOR V EVROPI

V Zagrebu je bila v sredo, 30. julija, "povratna tekma desetletja" med Croatia in beograjskim Partizanom v prvem predkrogu evropske lige prvakov (na sliki). V Zagrebu je tekmo gledalo 32000 navijačev, seveda lehrvaških, medtem ko so se v Beogradu vsi, ki so si tekmo radi ogledali v "navijaškem vzdušju", zbrali pred velikim ekranom pod milim nebom. Od 170 srbskih časnika jih je dobilo akreditacijo le 23, hrvaške oblasti pa so se bale tudi izgrediv proti predsedniku Tudjmanu, ker je dal spremeniti staro ime kluba Dinamo v Croatia; poleg tega pa je bil leta 1945 med ustanovitelji beograjskega Partizana. No, do izgrediv ni prišlo, saj so Hrvati zasuli Srbe kar s 5 goli, tako da zmaga ni bila nikoli v dvomu, navijači pa so med tekmo, ki ji je seveda prisostvoval tudi Tudjman, le plemenično navijali za Dinamo, ne pa za Croatia, in se po gladki zmagi celo noč veselili po zagrebških ulicah in trgih.

Novogoriškemu Hitu je na neverjeten način uspela uvrstitev v 2. krog predkola pokala UEFA. V povratni tekmi v Romuniji proti prvoligašu Otelulu iz Galatija so namreč že izgubljali s 4-0, v zadnjih treh minutah pa so dali dva zadetka, ki sta jim bila z dvema domačima goloma prednosti dovolj za uvrstitev v nadaljnjo fazo.

V naslednje kolo je napredoval tudi Maribor Teatonic, ki je premagal irske prvake Derry cityja.

VARČEVANJE, GOTOVOST ZA BODOČNOST!

**ZADRUŽNA
KRAŠKA BANKA**

SEDEŽ: **OPČINE**, ULICA RICREATORIO 2
TEL. 040 / 21 491

PODRUŽNICE: **TRST**, TRG LIBERTA 5
NABREŽINA, TRG SV. ROKA 106
SESIJAN, SESIJAN 44
BAZOVICA, ULICA GRUDEN 23

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
V DOBERDOBU**

SEDEŽ: **DOBERDOB**, ULICA ROMA 23
TEL. 0481 / 78 063

PODRUŽNICA: **RONKE**, ULICA C. D'ANNUNZIO 96/A
TEL. 0481 / 47 41 60

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
SOVODNJE OB SOČI**

SEDEŽ: **SOVODNJE OB SOČI**, /GO/
PRVOMAJSKA 75, TEL. 0481 / 88 21 55

PODRUŽNICA: **ŠTANDREŽ**, /GO/
ULICA DEL CARSO 73/A, TEL. 0481 / 52 08 32